

İLKÖĞRETİM OKULLARI GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE
MÜZE BİLİNCİ ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK
YARATICI DRAMA UYGULAMALARI
VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Ayla KÖK

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Resim-İş Eğitimi Sanat Dalı
Danışman: Yrd. Doç A. Dilek Kıratlı

Eskişehir
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Mayıs 2010

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARI GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE MÜZE BİLİNCİ
ÖĞRENME ALANINA YÖNELİK YARATICI DRAMA UYGULAMALARI VE
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Ayla KÖK
Resim-İş Eğitimi Sanat Dalı
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Mayıs 2010

Danışman: Yrd. Doç A. Dilek Kıratlı

Bu araştırma ile İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Müze Bilinci öğrenme alanı 6. sınıf kazanımlarının Eğitimde Yaratıcı Drama yöntem ve teknikleri uygulanarak öğrencilerin müzelere ve müze eğitimine yönelik oluşan görüşleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Müzeler sanat eğitiminde etkin olarak kullanılması gereken önemli araçlardan biri olmalıdır. Müze bilinci oluşturmak, öğrencilerin sadece müzede gezmeleriyle sınırlı değildir, müzede uygulanan eğitim programları ve müze dışı eğitsel etkinliklerle bir bütündür. Müze bilinci öğrenme alanına yönelik, müze eğitimi programlarında etkin olarak kullanılacak yöntemlerden birisi eğitimde yaratıcı dramadır. Eğitimde yaratıcı drama bilişsel, duyuşsal, devinişsel öğrenmeleri destekleyebilen ve gerçekleştirebilen bir yöntemdir. Müze bilinci öğrenme alanı içerisinde müze eğitiminde yaratıcı dramaya yer verilmesi, müzeden sağlanabilecek kazanımların en üst düzeye çıkmasına olanak verebileceği düşünülmektedir.

Araştırma, 2008-2009 öğretim yılında Bursa Nilüfer ilçesi Fethiye İlköğretim okulu 6. sınıfta okuyan B şubesi öğrencilerini ve Görsel Sanatlar Dersi Müze Bilinci Öğrenme alanını kapsamaktadır. Bu uygulama öğrencilerle okulda, Bursa Kent Müzesinde ve Bursa Arkeoloji Müzesinde gerçekleştirilecek 18 ders saatini kapsayan dört oturum olarak planlanmıştır. Uygulamanın yedi ders saati okulda, beş ders saati Bursa Kent Müzesinde, altı ders saati Bursa Arkeoloji Müzesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak betimsel yöntem kullanılmış, uygulama sonucunda 20 öğrenci ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sonucunda elde edilen veriler niceliksel olarak analiz edilmiştir.

Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin müzeleri yaratıcı drama etkinlikleri uygulayarak gezmeleri, müzeyi algılamalarında ve kazanımlarında olumlu etkiye sahip olduğu söylenebilmektedir. Öğrencilerin müzelere olan ilgisi ve farkındalığı arttırmış ve müze ortamının öğrenmede sağladığı olanakları düşünülerek yeni araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Görsel sanatlar, müze bilinci, müzede yaratıcı drama

ABSTRACT

CREATIVE DRAMA APPLICATIONS AND OPINIONS OF STUDENTS
REGARDING THE APPLICATIONS IN MUSEUMS AS PART OF “VISUAL ARTS
COURSE” PROGRAMS AT PRIMARY SCHOOLS

Ayla KÖK
Faculty of Fine Arts
Anadolu University Graduate School of Educational Sciences
May, 2010
Supervisor; Ass. Prof. A. Dilek KIRATLI

The aim of this study is to commentate on the arguments, museum and educational facilities in the museums, among the elementary school 6th form students, which were

trained subject to the methods and technics of creative drama, in the Visual-Arts lessons and the learning of Consciousness of Museum , as a part of the Educational Programme.

Museums are one of the most important institutions, which should be used at the education of art. The consciousness of museum learning can not be reached by simply visiting tours in the museum , despite of this, educational programmes in the museum and external educational programmes are complimentary to above goal. For example in the educational field of consciousness of museum learning, the creative drama is one of the main methods which can be used.

Creative drama as a method at education may support and effect the way learning, the way of feeling and the way of acting. It is thought that by using the method of creative drama, the maximum gain can be reached at the learning of consciousness of museum.

This study, which was held at the Fethiye Elementary School in Nilüfer District Bursa, during the educational periods 2008-2009, covers the progress of the students of the 6'th form branch B, in the field of Visual Arts lessons and the learning of Consciousness of Museum. The research was planed to be realized at school, at Bursa Kent Museum and at The Archeological Museum in totaly 16 periods and 4 different sessions. In practise, 5 periods of lesson have been realized at school, 5 periods of lesson have been realized at the Kent Museum and remaining 6 periods of lesson have been realized at the Archeological Museum. The study was designed descriptively and semi-structured interviews were conducted with 20 students and the interview data were analyzed quantitatively.

Based on the findings obtained in this research, it has been concluded that methods and technics of creative drama in the museum tour, increased the interest and conscios of the students and within the scope of museum learning, with recommendations aimed at the conduct of new researches.

Key Words: Visual Arts, consciousness of museum, creative drama at museum

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Ayla Kök' n, “ İlk retim Görsel Sanatlar Dersi Müze Bilinci  ğrenme Alanına Yönelik Yaratıcı Drama Uygulamaları Ve  ğrenci Görüşleri” başlıklı tezi Mayıs 2010 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim- ğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Resim-İş Eğitimi Anasanat dalında yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

 ye (Tez Danışmanı) :

 ye :

 ye :

 ye :

 ye :

Prof. Dr. Esmahan AğAOğLU
Anadolu Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu araştırma, İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin Görsel Sanatlar dersi Müze Bilinci öğrenme alanında, müze bilincini arttırmak amacıyla, eğitimde önemli işlevleri olduğu düşünülen yaratıcı drama uygulamaları üzerine oluşturulmuştur.

Bu çerçevede İlköğretim Görsel Sanatlar dersinde Müze bilincini artırmak, öğrencilere sanat sevgisinin oluşmasında, yaratıcılıklarının ortaya çıkıp gelişmesinde önemli katkılar sağlayabileceği düşünülen yaratıcı drama etkinliklerini müze ortamında uygulamaya çalışılmış ve öğrenci görüşleri alınmıştır.

Çalışmanın ortaya çıkmasında, gerek düşünce gerekse hayata geçirilme aşamasında yardım ve desteklerini gördüğüm tez danışmanım, Yrd. Doç. A. Dilek KIRATLI' ya, teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Her türlü desteğini ve yardımını esirgemeyen hocam, Yrd. Doç. Ali ÖZTÜRK' e yöntem konusunda değerli bilgilerinden yararlandığım Yrd. Doç. E. Sema BATU'ya teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Bursa Arkeoloji Müzesi Müdürü Enver SAĞIR'a, Bursa Kent Müzesi Müdürü Ahmet ERDÖNMEZ'e ve Bursa Kent Müzesi Sanat tarihi uzmanı Dilek YILDIZ'a, Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kültür Müdürü H. Bahar APAK'a, okul müdürüm Serkan DEMİRCİ' ye güler yüzleri ve desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Araştırmanın güvenilirliğinin saptanmasında yardımcı olan arkadaşlarım öğretim görevlisi Elvan ŞAHİN ZETEROĞLU ve araştırma görevlisi Gönül ONUR SEZER'e yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Araştırma süresince beni daima motive eden sevgili arkadaşlarıma ve dostlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Araştırma süresince daima beni destekleyen ve sabırlı davranan eşim Erdoğan'a ve anlayışlarından dolayı sevgili oğullarım Ege ve Tuna'ya sonsuz teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

Ayla KÖK
Resim-İş Eğitimi Programı

Yüksek Lisans

Eğitim

	2007–2010	Çağdaş Drama Derneği – MEB Özel Doğaç Drama Liderliği Programı, 320 Saatlik Kursu.
Lisans	1994	Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü
Lise	1988	Tarsus Cumhuriyet Lisesi - Fen Bölümü

İş

	2010	Fethiye İlköğretim Okulu, Görsel Sanatlar Öğretmenliği, Bursa
	1999-2002	Özel Çakır İlköğretim Okulu Resim-İş Öğretmenliği (Yarı zamanlı), Bursa
	1995	Beş Temmuz Ortaokulu, Resim-İş Öğretmenliği, İskenderun
	1994	Özel İhsan Çizakça Koleji, Resim-İş Öğretmenliği, Bursa

Sergiler

	1999	Kişisel Resim Sergisi, Tayyare Kültür Merkezi, Bursa
	1997	Kişisel Resim Sergisi, As Kültür Merkezi, Bursa
	1994	Karma Sergi, Gazi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü Sanat Galerisi, Ankara
	1992	Karma Sergi, Gazi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü Sanat Galerisi, Ankara

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı: Tarsus, 03-05-1971 Cinsiyet: Kadın Yabancı dil: İngilizce

İÇİNDEKİLER**SayfaNo****ÖZET**

.....ii

ABSTRACT

.....iii

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

vi

ÖNSÖZ

vii

ÖZGEÇMİŞ

viii

İÇİNDEKİLER

ix

ÇİZELGELER LİSTESİ

xii

1. GİRİŞ

1

1.1. Görsel Sanatlar

Eğitimi..... 4

1.2. Görsel Sanatlar Dersi İlke ve Amaçları..... 6

1.3. Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Programı..... 7

1.3.1. Görsel Sanatlarda Biçimlendirme 9

1.3.2. Görsel Sanat Kültürü..... 9

1.3.3. Müze Bilinci..... 9

1.4. Müze Eğitimi, Müzede Yaratıcı Drama 10

1.4.1. Müze Eğitimi 11

1.4.2. Müze Eğitiminin Önemi 14

1.4.3. Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze 15

1.4.4. Müze Ziyaretinin Verimli Olabilmesi İçin Yapılması Gerekenler 16

1.4.4.1. Müze Ziyareti Öncesi Hazırlıklar 17

1.4.4.2. Müze Ziyareti Esnasında Yapılacaklar 18

1.4.4.3. Müze Ziyareti Sonrasında Yapılacaklar 19

1.4.5. Müzede Yaratıcı Drama 19

1.4.5.1. Eğitimde Yaratıcı Drama	20
1.4.5.2. Yaratıcı Dramanın Boyutları	25
1.4.5.3. Görsel Sanatlar Eğitiminde Yaratıcı Drama	26
1.5. Araştırmanın Amacı	28
1.6. Araştırmanın Önemi	28
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları	29
1.8. Tanımlar	29

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli	31
2.2. Araştırmanın Yapıldığı Okul, Öğrenciler ve Müzelerin Belirlenmesi	33
2.3. Verilerin Toplanması Süreci	34
2.3.1. Uygulama Öncesi Hazırlık	34
2.3.2. Uygulamanın Yapılması	35
2.3.3. Görüşme Öncesi Hazırlık	40
2.4. Görüşmelerin Yapılması	42
2.4.1. Görüşme Kılavuzu	42
2.4.2. Görüşme İlkeleri	43
2.5. Verilerin Toplanması	43
2.6. Görüşmeler	44
2.7. Verilerin Dökümü ve Analizi	44

3. BULGULAR

47

- 3.1. Sana Göre Müze Nedir, Açıklar mısın? Sorusuna İlişkin Bulgular 48
- 3.2. Daha önce Müze Ziyaretinde Bulundun mu? Hangi müzeler?
Kimlerle Gittiniz? Nasıl Gezdiniz? Sorusuna İlişkin Bulgular 49
- 3.3. Birlikte çalıştığımız iki müze dışında daha önce müzede yaratıcı
drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katıldın mı ?
Sorusuna ilişkin Bulgular
..... 50
- 3.4. Sence müzede uyguladığımız etkinlikler mi daha verimliydi ?
Okulda uyguladığımız etkinlikler mi ? Müzede uyguladığımız
etkinlikler daha verimliydi, dedin, bunu açıklar mısın ? Okulda
uyguladığımız etkinlikler verimli değildi dedin, bunu açıklar mısın?
Sorusuna ilişkin Bulgular
..... 51
- 3.5. Sence müzede düz gezi şeklinde yapılan müze gezisiyle mi , yoksa
yaratıcı drama yöntemi ile mi daha verimli gezi yapıldığını söyler
misin, neden? Sorusuna ilişkin Bulgular 52
- 3.6. Gördüğün müzelerde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer
nesnelere hakkında neler söylersin? Sorusuna ilişkin Bulgular 53
- 3.7. Çevrendeki kişilere gördüğün hangi müzeleri, hangi özellikleri
nedeniyle önerirsin? Sorusuna İlişkin Bulgular 55

4. TARTIŞMA VE ÖNERİLER

..... 57

- 4.1. Tartışma
..... 57
- 4.2. Öneriler
..... 61
- 4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler
..... 61
- 4.2.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler 62

EKLER

..... 63

I.) Ek 1 Araştırma İzin belgesi	64
II.) Ek 2 Öğrenci Sözleşmesi	65
III.) Ek 3 Öğrenci Velisi İzin Belgesi	66
IV.) Ek 4 a Bursa Kent Müzesi İzin Dilekçesi	67
V.) Ek 4 b Bursa Arkeoloji Müzesi İzin Dilekçesi	68
VI.) Ek 5a Ders Planı Birinci Uygulama	69
VII.) Ek 5b Ders Planı İkinci Uygulama	71
VIII.) Ek 5c Ders Planı Üçüncü Uygulama	73
IX.) Ek 5d Ders Planı Dördüncü Uygulama	76
X.) Ek 6 Araştırma Uygulama Planı	78
XI.) Ek 7 Birinci Uygulama Fotoğrafları	79
XII.) Ek 8 İkinci Uygulama Fotoğrafları	81
XIII.) Ek 9 Üçüncü Uygulama Fotoğrafları	84
XIV.) Ek 10 Dördüncü Uygulama Fotoğrafları	86
XV.) Ek 11 Görüşme Kılavuzu	88
XVI.) Ek 12 Görüşme Kodlama Anahtarı	89
XVII.) Ek 13 Fotoğraflar İçin Öğrenci Velisi İzin Belgesi	93

KAYNAKÇA

94

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1. Görüşme kodlama anahtarında yer alan soruların güvenilirlik yüzdeleri	46
Çizelge 2. Sana göre müze nedir, açıklar mısın?	48
Çizelge 3. Daha önce hiç müze ziyaretinde bulundun mu, açıklar mısın?...	49
Çizelge 4. Birlikte çalıştığımız iki müze dışında daha önce müzede Yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya Katıldın mı?	50
Çizelge 5. Sence müzede uyguladığımız etkinlikler mi daha verimliydi? Okulda uyguladığımız etkinlikler mi, açıklar mısın?	51
Çizelge 6. Sence müzede düz gezi şeklinde yapılan müze gezisi ile mi, yoksa yaratıcı drama yöntemi ile mi” daha verimli gezi yapıldığını söyler misin, neden?	52
Çizelge 7. Gördüğün müzelerde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?	54
Çizelge 8. Çevrendeki kişilere gördüğün hangi müzeleri, hangi özellikleri nedeniyle önerirsin?	56

1. GİRİŞ

Eğitim, bireyleri, toplumları biçimlendirme, yönlendirme, geliştirme ve yetkinleştirmede etkili bir süreçtir. Ayrıca bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yolu ile amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir (Adıgüzel, 2006). Bununla birlikte, insanın teknik ve bilimle ilişkisini kuran araç olarak tanımlanabileceği gibi, bireylerin içinde doğup büyüdükleri, yaşamlarını sürdürdükleri toplumun değerlerini, bilgi ve birikimlerini, geliştirdikleri çeşitli becerileri öğrenmeleri ve öğrendiklerini kendinden sonra gelen kuşağa aktarmaları sürecini içerir (Akkutay, 1999). Aynı zamanda eğitim hayatın her alanında her zaman gerçekteşebilen, örgün ve yaygın eğitim kurumları ile sınırlı olmayan, hayat boyu devam eden bir süreçtir.

Eğitim, bilimsel ve eleştirel düşünebilen, insana ve doğaya sevgi saygı gösteren; kendine ve topluma karşı hak ve sorumluluklarını bilen kısacası “aydın insanı” yetiştirmek durumundadır. İnsanın bu ve benzeri özelliklere sahip olabilmesinde kültürün ve sanatın önemli rolü vardır (İlhan, 2006). Küçük yaşlardan itibaren çocuğa kaliteli bir sanat eğitimi sunulması gelecekte kendisiyle ve toplumla barışık toplumun kültürüne katkısı olan bireyler olarak yetişeceği düşünölmektedir.

İnsanın kendini ve çevresini anlama, anlamlandırma ve ifade etme yolculuğunda ona eşlik eden sanat, çağdaş insanın yaşamında da benzer işlevleri yerine getirmektedir. Bu işlevleriyle insan yaşamında oynadığı önemli rol, sanatı eğitim içinde değerli kılmaktadır. Özsoy (2003), görsel sanatlar eğitimini, sadece bireylerin elde edeceği becerileri kazanmasını değil, aynı zamanda okul öncesinden üniversite düzeyine kadar uygulanan örgün eğitimde, boş zamanları değerlendirme ve bir hobi alanı olarak yaygın biçimiyle müzelerde, sanat galerilerinde, ömür boyu sürebilecek niteliğiyle bilgi ve iletişim çağı olarak nitelenen 21. yüzyılın en önemli eğitim alanlarından biri olma özelliğini sürdürecektir şeklinde açıklamaktadır.

Son yıllarda eğitim sistemleri ezbere dayalı bilgi sunma yaklaşımından kurtulmak için, bilgiyi ezberletmek yerine, kişiliği gelişmiş, düşünmeyi öğrenmiş yaratıcı bireyler yetiştirmek istemektedir (İlhan, 2005). Yaratıcılığın geliştirildiği, bilginin yaparak, yaşayarak, uygulanarak öğrenildiği alanlardan birisi de sanat eğitimi alanı olduğu düşünölmektedir.

Görsel sanatlar dersinin geleneksel yöntemlerle işlenmesiyle derse olan ilginin azaldığı, öğrencilerin ilgisini canlı tutmak için farklı yöntemlere başvurulması gerektiği düşünölmektedir. İlhan’a (2006) göre; dersin en önemli amacı, öğrencinin yaratıcılığını geliştirmek olduğuna göre, öğretmen dersi aktif hale getirmek ve öğrencinin imgelem gücünü harekete geçirmek durumundadır. Bunun da yolu oyun oynamaktır. Oyun oynamanın bir öğretim yöntemi olarak belli bir amaç ve hedef doğrultusunda kullanılması, Eğitsel Yaratıcı Drama yöntemi ile olasıdır. Bu yöntemin sanat eğitimine önemli katkıları olacağı düşünölmektedir.

Eğitim ve öğretimde önemli olan, öğrenciyi edilgenlikten kurtararak, bedenini ve duyu organlarını harekete geçirebilmek, konuları canlandırarak yaşanır duruma getirebilmek

olduğuna göre, yaratıcı drama bu süreçte uygun bir seçenek olarak görülebilir. Yaratıcı drama öğrenme sürecinde öğrenciler, konuların öğrenilmesine etkin olarak katılarak kendi yaptığıyla öğrenirken, diğer yandan duyu organlarını harekete geçirerek olay ya da durumları yaşar (stndağ, 2003). Böylece ğrencinin ilgisi arttırılabilir, yaptığı işe dikkatini tam olarak verebilir ve bu durumda öğrenme kalıcı olabilmektedir.

Okullardaki ğrenme ortamları daha çok kuramsal bilgilerin aktarımına yöneliktir. Okul ocuk ve ergene yaparak, yaşayarak öğrenme ortamları sunmayı başaramamakta, onların hayal güçlerini oyun, deney gibi “birlikte yapma” odaklı etkinlikler ile zenginleştirmemektedir... Müzecilik anlayışındaki değişimler müzelerle temel işlevlerinin yanında farklı görevler de yüklemektedir. Bu görevlerden biri de, eğitim açısından önemli olanı okula alternatif ya da sınıftaki öğrenmeyi destekleyecek düzeyde bir öğrenme ortamı oluşturmasıdır. Son yıllardaki görüşler müzelerin ve sergilerin okul dışı etkinliklerde yaygın olarak kullanılabilen düzeyde bir öğrenme ortamı oldukları yönündedir (Adıgüzel, 2000).

Günümüz görsel sanatlar eğitiminde müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması, öğrenmeyi aktif kılmakta, öğrenmeye karşı ilgi ve izlenimlerinin kalıcılığı artmakta, öğrenmeyi zenginleştirdiği dşnlmektedir. Adıgüzel (2000), “müzeler okulların aksine geçmiş kültürle ve insanların oluşturdukları birikimle duygusal bağlar kurabilir. Bir ğrenci çok değişik dönemlerden ve kültürlerden kalma nesnelere görebilir, inşa edilmiş ortamları keşfedebilir, slayt gösterilerine katılabilir ve filmler izleyebilir, meslekleri deneyebilir ve diğer etkinliklere katılabilir” demektedir. Öğrenci okul ortamında bulamadığı görsel nesnelere yönünden zengin bir eğitim ortamını müzede bulabilmektedir.

Gelişmiş toplumlarda müzeler önemli eğitim kurumlarından biridir. Shabbar’ ın da (2001, s. 68-73) belirttiği gibi, “günümüzde müzelerin sadece arkeolojik buluntuların ve sanat eserlerinin yabancılar, yerel halk ve okula giden çocuklar tarafından gezildiği sergilemeler olmaktan çıktığını, müzelerin eğitim görevini giderek artan bir yoğunlukta üstlenen kurumlar olduğunu görmekteyiz” şeklinde açıklamaktadır. Bununla beraber müzede eğitim uygulamaları, ister doğrudan bilime ve bilgiye, ister duyu ve sezgilere ynelin, bireye kattığı yaşantısal zenginliklerle ona yeni ufuklar açar, bilişsel ve duyuşsal açıdan onu donatır, daha yaratıcı bir yaşama yöneltir, bireye gerekli tarih ve evre bilincini de verir. Bu nedenle müzeler bilgisel öğrenmenin yanısıra, duyuşsal ve yaşantısal öğrenmenin de sağlanacağı ortamlardır (Eğitmen, 2008).

Müzelerin barındırdığı nesnelere yönünden, birçok ğretim modelinin ve araçlarının etkili bir şekilde kullanımına olanak sağlayan eğitim ortamını sunduğu dşnlmektedir. ğrenme için yeni ortamların oluşturulmasında disiplinler arası yaklaşımların işbirliği önemli koşuldur. Pedagoji, müze, müzecilik, yaratıcılık, yaratıcı drama, sanatlar eğitimbilimi, kültür pedagojisi gibi kavramlar eğitim ve öğrenme ortamlarını oluşturmak için birbirine bağlı kavramlardır. Bu kavramları ve eğitim ortamlarını daha etkin hale getirmede yaratıcı drama ve oyun önemli bir yere sahiptir (Adıgüzel, 2002).

İlköğretim 6. sınıf görsel sanatlar dersinde verilen müze eğitiminin yaratıcı drama yöntemiyle uygulanması öğrencilerin müzeye karşı ilgilerinin arttırılmasında ve değişmesindeki etkisinin ve öneminin büyük olduğu dşnlmektedir. Bu nedenle görsel sanatlar dersinde, müze eğitimi yoluyla tarihi eserlerin ve kültürel varlıkların

tanıtımının sağlanması, tarihi eserler ve kültürel varlıkların korunması, sadece yerel olanı değil aynı zamanda evrensel olanı da gözlemleyebilmek, geçmişteki sanat ve kültür değerleriyle çağdaş estetik değerler arasındaki ilişki bilincinin sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca müze ortamında görsel sanat uygulamaları yapabilmek, müze ziyaretinin verimli geçirilmesi, müze gezilerine ilginin artırılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Sınıf ortamında ve (40 dk) kısıtlı sürede işlenen görsel sanatlar dersinde, kazanımlardan beklenen müze bilincinin oluşturulamayacağı düşünülmektedir. Müze bilincinin artırılmasında, görsel açıdan zengin müzeden ve onun olanaklarından yararlanarak yaratıcı drama etkinlikleri uygulamaya çalışılacak ve öğrenci görüşleri alınacaktır.

Bu araştırmada ilköğretim ikinci kademe programında yer alan görsel sanatlar dersi müze bilinci öğrenme alanı kazanımlardan yola çıkarak, müze bilincini attırmak amacıyla, yaratıcı drama yöntemi uygulanacak, öğrenci görüşleri alınacak ve sonuçları değerlendirilmeye çalışılacaktır. İlköğretim 6. sınıf görsel sanatlar dersi müze bilinci öğrenme alanına yönelik, müzede yapılacak yaratıcı drama uygulamalarıyla öğrencilere, kültürel ve estetik anlamda sanat eğitimi verilerek, kültürel zenginlikleri tanıtmak ve gelecek kuşaklara aktarmak hedeflenmektedir.

Bu bulgulardan sonra araştırmanın problem cümlesi şöyle belirlenebilir;

İlköğretim okulu 6. sınıf görsel sanatlar eğitimi dersinde, müze bilinci öğrenme alanına yönelik verilen müze eğitiminin yaratıcı drama yöntemiyle okulda ve müzede verilmesinin öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesinde farklılık var mıdır?

Görsel sanatlar eğitiminin niteliği, genel ve özel amaçlarının gerçekleştirilebilmesi ve programda belirtilen becerilerin kazandırılması bakımından, görsel sanatlar dersinde müzeden ve bu kurumun içinde barındırdığı eserlerden yararlanmak, ders programlarını yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanmış etkinliklerle uygulamak, yaparak ve yaşayarak öğrenmek, etkinlik örnekleri geliştirmek, önemli kabul edilmiştir. Bundan dolayı böyle bir araştırmanın yapılması, yaratıcı dramayla, öğrencileri eğitim ortamında aktif kılabilmek ve müze bilincini oluşturabilmek, öğrenci görüşlerinin incelenmesi, öğretmenlere uygulama örnekleri sunulması ve öneriler geliştirilmesi bir gereksinim olarak görülmüştür.

1.1. Görsel Sanatlar Eğitimi

Sanat bir anlatım aracıdır; dil ifade için nasıl mürekkep, kağıt, baskı makinası vb. kullanıyorsa sanat da kendi malzemesiyle birçok mesajlar taşır (Read, 1981). Sanat, toplumsal yaşamın en önemli boyut ve unsurlarından biridir. İnsan olmanın gereği, varlığının bir ifadesidir (Artut, 2004).

XX. yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı genel anlamda güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullardaki ilgili bölüm ve sınıflarda bu alana ilişkin olarak verilen dersleri kapsar. Sanat eğitimi ile yetişkin eğitiminden çok, yetişmekte olanların genel eğitim süreci içerisinde ki durumu ele alınmaktadır (San, 1983).

Sanat eğitimi, okullarda bugün okutulmakta olan Görsel Sanatlar Eğitimi dersi karşılığı kullanılmak istenen bir tanımdır. Sanat eğitimi kimi zaman tanımladığı alanın özel bir bölümüne, kimi zaman da tanımı kullanan kişi ve kurumlara göre anlam değiştirmektedir. Bilim sanat çevrelerince kullanılarak yaygınlaştırılmaya çalışılan “sanat eğitimi” nin yalnız görsel sanat dallarında yapılan eğitimi mi belirlediği, yoksa tüm sanatları içine alan geniş bir anlam mı taşıdığı hala tartışma konusudur. Herbert Read “Sanatın Anlamı” adlı kitabında “sanat” sözcüğünün daha çok plastik ya da görsel sanatlara bağlandığını, ancak tüm sanatları kapsayan geniş bir tanım olarak ele alınması gerektiğini söyler (Kırışoğlu, 2002). San’a (1983) göre de; yaygın ve tümel anlamında kullanıldığı özellikle belirtilmedikçe sanat eğitimi daha çok ‘plastik sanatlar alanında verilen eğitim’ biçiminde anlaşılması gerektiğini ifade etmektedir.

Kırışoğlu’na (2002) göre; resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğrafı, tekstil, moda tasarımı, seramik eğitimi gibi geniş bir alanı kapsayan bu dalların tümüyle ilgili olarak okul öncesinden yüksek öğrenime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimi ile ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara “Görsel Sanatlar Eğitimi” veya “Sanat Eğitimi” denilebilir. Bununla birlikte görsel sanatlar eğitimi alanı, eğitim ile sanatın değişik konumda, boyutta ve yoğunlukta bir araya gelmesiyle oluşan bir alandır. Çevreyle tanışma, görme, algılama ve düzenleme ile başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme olarak gelişmektedir.

Sanat eğitimi dar anlamda, görsel sanatların eğitimi ve öğretimiyle ilgilenir. Bu öğretimin kapsamı içinde, uygulamaya yönelik etkinlikler, sanat eseri inceleme, sanat tarihi ve estetik yer alır. Geniş anlamıyla “sanat eğitimi” eğitim ve bilimin bir dalı olarak sanatın, estetiğin, sanat tarihinin eğitim ve öğretimle ilgili bütün sorunlarıyla ilgilenir. Bireyin sanatsal ve estetik gelişimi, sanatta öğrenme ve yaratıcılık eğitimi, sanat öğretiminin konuları içinde yer alır (Kırışoğlu, 2002). Aynı zamanda sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesini yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşma çabasını esas alır (Artut, 2004).

Sanat eğitimi öğrenciye kendi eğilimlerini, becerilerini, yeteneklerini keşfetmesine ortam yaratabilmekte ve düşüncelerini sanat yoluyla ifade edebilmesine olanak sağlayabilmektedir. Sanat eğitimi bireyin kendisinden hareket eder ve bireyin geçmiş yaşantıları, deneyimleri, duygu ve düşünceleri sanat eğitimi için bir başlangıç noktası olabilmektedir.

Sanat eğitimi bireylerin, yaratıcı, kendine güvenen, üretken, estetik duyguları gelişmiş kişiler olmalarını amaçlarken, genelde aynı niteliklere sahip uygar bir toplum yaratma düşününde gerçekleştirilebilir. Sanat eğitimi ile öğrencilerin gören, düşünen bireyler olmaları amaçlanır. Öğrencilerin araştırma, analiz, sentez yapabilme yönleri geliştirilir. Read (1960), “Sanat insanın kendi insanlığını tanımasıdır” der. Bununla birlikte sanat eğitimi ile öğrenci önce kendini tanır, yaşadığı toplum ile iletişim sağlar. Daha sonra yaşadığı toplumda meydana gelen problemleri görebilen ve bu problemlere çözüm yolları üretebilen bireyler olurlar.

1.2. Görsel Sanatlar Dersi İlke Ve Amaçları

Sanat eğitiminin, genel eğitimin temel bir parçası olması anlayışı uzun bir geçmişe sahiptir. Bu süreçte sanat eğitiminin amaçları genel olarak, bireysel ve toplumsal amaçlar, algısal amaçlar, estetik amaçlar, teknik amaçlar olarak eğitim programlarında yer almaktadır.

Görsel sanatlar eğitimi çocuğu ve genci temel alır. Öğrenme – öğretme süreci, çocuğun kendine özgü algılama ve anlamlandırma evreni içerisinde gelişim basamaklarına göre düzenlenir. Kırıçoğlu'na (2002), göre; “çocuğun doğuştan getirdiği güçleri çok küçük yaşta tanıyıp sanatsal yönde geliştirmek, çocuğa ve gence görmeyi öğretmek, yaşantılarını sanatsal bir forma dönüştürmeyi öğretmek, geçmiş ve çağdaş sanat yapıtlarını tanımak, özümsemek, içinde yaşadığı kültürü geliştirmeye yönelik çaba göstermek dersin amaçları içerisinde yer alır”. Dolayısıyla küçük yaşlarda alınan nitelikli sanat eğitimi gelecekte çocuğun ve gencin, estetik duyarlılığı gelişmiş, yaratıcı, üretken yetişkinler olmalarını sağlayacağı düşünülmektedir.

Bağımsız düşünebilen, soru soran, araştıran, tüm sanat dallarındaki ve çevresindeki güzelliklere karşı duyarlı olabilen, hem kendi toplumunun hem de diğer toplumların kültür ve sanat varlıklarını tanımaya çalışan, kendi kültürünü tanıyıp değerlendirebilen, hoşgörülü, duyarlı bireyler yetiştirmek sanat eğitiminin kapsamı içerisindedir.

Sanat eğitimi sürecinde çocuk sanatsal yaratıcı etkinlik içindedir. Yaratıcılığın kapsadığı duygusal ve düşünsel basamaklardan geçerken tekniğin olanakları ile malzemenin dilini kullanır, tasarlar, çözümler, biçimlendirir, eleştirir ve değerlendirir. Bu süreci bir grubun içinde yaşadığında, diğerleriyle iletişime girer, etkileşir. Sanatın özüne, ilke ve öğelerine ilişkin sözel iletişim kurar. Bu etkileşim eğitim ortamını zenginleştirir ve bu eğitsel yaşantıyı paylaşanların gelişimine katkıda bulunur (Kurtuluş, 2006).

Sanat eğitiminin temel amaçlarından biri, görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektir. Çevresini hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için bu gerekli ilk koşuldur. Yalnızca bakmak değil, görmek, yalnızca duymak değil, işitmek, yalnızca ellerle yoklamak değil, dokunulanı duyumsamak yaratıcılık için gerekli ilk aşamalardır (San, 2008).

Görsel sanatlar eğitiminin ilke ve amaçlarını şu maddelerde özetleyebiliriz:

- 1- Öğrencinin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışlar geliştirmesi sağlanmalı,
- 2- Öğrenciye seçme, ayıklama, organize etme becerileri kazandırılmalı; analiz ve sentez yeteneği ile eleştirel bakış açısı geliştirilmeli,
- 3- Görsel biçimlendirme çalışmaları ile kendini ifade etmesini sağlamalı, algı birikimi ve hayal gücü geliştirilmeli,
- 4- Geçmişten günümüze miras kalan sanat eserlerinden ve doğadan haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilinci kazandırılmalı,

5- Öğrencinin ilgisini müze, galeri, tarihi eser vb. kaynaklarla besleyebilmeli ve bu yolla geçmişine sahip çıkma geleceğini yapılandırma bilinci kazandırılmalı,

6- Her çocuğun yaratıcı olduğu unutulmamalı ve bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalı (Peşker soy ve Yıldırım, 2008).

Toplumun gelişmesinde, ilerlemesinde önemli yeri olan sanat eğitimi çocukların ve gençlerin yalnız sanat yönlerini, estetik kültürlerini, duygularını geliştirmez aynı zamanda onların zihinsel gelişimleri ve toplumsal gelişimlerinde de yardımcı olur. Çocuğa ve gence çok yönlü düşünme yeteneği sağlarken, hoşgörölü, çağın getirdiklerini anlayan, teknolojidenden yararlanmasını bilen, dinamik bireyler yetişmesini amaçlar.

1.3. Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Programı

Sanat eğitimi, bireye çağdaş yaşama ve özgür düşünme olanağı kazandırır. Toplum için birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan insanların yetiştirilmesine olanak sağlar. Sanat, yaşama özgün biçimler verir. Kültürlerin anlaşılmasının önemini, kendi kültürümüze sahip çıkma, onu yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarmada etkin bir rol üstlenir (MEB, 2008). Bu doğrultuda görsel sanatlar eğitiminin, eğitimin her basamağında ve her yaştan insan için gerekli olduğu düşünülmelidir. Çocukların ve gençlerin örgün eğitim içerisinde, çeşitli yaş gruplarına mensup bireylerin de yaygın eğitim yoluyla sanatsal yeteneklerini geliştirmek sanat eğitiminin kapsamı içerisinde.

Görsel sanatlar eğitiminin odak noktası çocuklar ve gençlerdir, onların küçük yaşlarda aldıkları nitelikli bir sanat eğitimi gelecekte estetik duyarlılığı gelişmiş yetişkinler olmalarını sağlayacaktır. Bu estetik duyarlılık sadece bireylerin çevresel yaşamlarındaki düzenlemelerle sınırlı kalmayacak, onların tüm davranışlarına da yansımaya olacaktır (Buyurgan ve Mercin, 2005). Böylelikle toplumda, estetik duyarlılığı olan ve bunu sergileyebilen; nazik, ince ruhlı, zevkli, saygılı, dürüst ve kişiliğı oluşmuş bireylerin sayısının artmasında etkili olacaktır (Özsoy, 1998).

Görsel sanat eğitiminde öğrencinin yaptığı ürünler hakkında düşünmesini sağlamak, her zaman aynı konuların çizilip boyanmadığı ve ezberin olmadığı uygulamalar gerçekleştirmek; sorgulamanın ön plana çıktığı, öğrencilerin derse aktif katılımını sağlandığı bir program etkin bir öğrenmeyi gerçekleştirmiş olacaktır. Böylece yaşam boyu görsel sanat konusunda bilgiyi elde etme, öğrenme ve edinilen bilgiyi kalıcı hale getirerek sanatı, sanatçıyı ve sanat eserini anlamada avantajlı olacaktır. Görsel sanat eğitimiyle ulaşılacak istenen hedefler şöyle açıklanabilir:

1. Görsel sanatlar eğitimi alan öğrenciler; farklı kültür ve toplumların tarihi gelişimi içinde veya günümüzde ürettikleri birçok sanat formunu analiz ederek, bunların içeriklerini anlayarak değerlendirmeyi öğrenmektedirler.

2. Öğrenciler görsel sanat eserlerini incelerken, onlara analitik ve eleştirel düşüncelerle yaklaşmayı yerel ve evrensel sanat hakkında farklı içerik ve anlamları tanımlamayı öğrenmektedirler.

3. Öğrenciler sanat uygulamaları ile ilgili fikirler üreterek bunları geliştirmeleri, bu fikirleri farklı malzemeler kullanarak ürüne dönüştürmeyi öğrenmeleri hedeflenmektedir (Yılmaz, Ayaydın, Vural, Tuna, 2009).

Günümüz bilişim çağında yaratıcı, girişimci, sorun çözücü, bilgiyi yapılandırıcı ve dönüştürücü bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda özellikle çoğu gelişmiş ve bazı gelişmekte olan ülkelerde “yapılandırımcılık” tanımlamasıyla “öğrenci merkezli” yeni bir eğitim uygulama modelinin hayata geçirildiği gözlenmekte, “öğrenci merkezli” eğitim modelinin çağın ve günün gereklerine daha uygun olduğu düşünülmektedir (MEB, 2008). Görsel sanat dersleri bu anlayış içerisinde yapılandırılmıştır. Buna göre öğrenci en önemli öğedir. Öğrencinin ilgileri, ihtiyaçları ve beklentileri, yapılandırımcı modele uygun olarak hazırlanacak programların, temel ilkelerini oluşturmaktadır.

Görsel Sanatlar Dersi Programı üç öğrenme alanı altında yapılandırılmıştır.

1. Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
2. Görsel Sanat Kültürü
3. Müze Bilinci

1.3.1. Görsel Sanatlarda Biçimlendirme

Bu alanda tüm uygulamaların yer aldığı, çizgi, biçim, doku, leke, mekan, renk gibi görsel sanat öğeleri ile denge, vurgu, ahenk, ritim, hareket, oran orantı gibi sanatsal düzenleme ilkelerinin seçilen etkinlik, önerilen yöntem ve teknikler eşliğinde kazanımlara yönelik uygulamaların geliştirildiği ve pekiştirildiği alandır (Peşkersoy ve diğerleri, 2008).

1.3.2. Görsel Sanat Kültürü

Sanat kültürü ile sanatı tanımak, sanatın tarihsel süreçte gelişimini anlamak, sanatı öğrenmek, sanatı seçmek için bir birikim sağlayacağı düşünülmektedir.

Freedman (2003) görsel kültürünün öğretilmesini şu başlıklar altında sıralamıştır:

- 1- Sanat ürününün kültürel açıdan amacı, gelenele ilişkisi, sanatçının özgeçmişi, üslubu, malzemeyi kullanımının yanı sıra tarihi, kültürel, politik, sosyal, ekonomik, dini olayların sanatı nasıl etkilediğinin incelenmesi,
- 2- Sanat izleyicisinin deneyimleri ve önceden edindiği bilgiler, beğeni konusunda gelenek ve kültür etkisinin yanı sıra politika eğitim, aile, medya gibi kavramların etkisinin incelenmesi,
- 3- Görsel kültürün çok yönlü perspektifi üzerinde çalışmaları kapsamaktadır. Sanat ürünlerinin içeriğinin yorumlanması, kültür temelli beğeni içeriğinin yorumunun yapılması,

4- Tasarım eleman ve ilkelerinin çalışılması, ürün ortaya çıkarmak için teknik beceri ve farklı araç gereçlerin kullanılması (Yılmaz ve diğerleri, akt; 2009) olarak saptanmıştır.

Görsel sanat kültürü öğrenme alanında, öğrencilerin ulaşmaları beklenen kazanımlar, estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi gibi varlığını sanattan alan diğer disiplinlerin birbiri içerisine geçirilerek verilmesiyle oluşturulmuştur (Peşkersoy ve diğerleri, 2008).

1.3.3. Müze Bilinci

Müzeler, kültürel mirasın korunduğu, onarıldığı, sergilendiği, eğitim amaçlı kullanıldığı yerlerdir. Kültürel ve sanatsal mirasın aktarılması için köprü vazifesi gören kurumlardır. Bu nedenle müzeler kültür-sanat alanlarının eğitimi amacıyla bir uygulama okulu gibi kullanılabilir.

Eğitimde yeni gelişmelerle birlikte, aktif olma, birikim sahibi olma, çevre, inşa ve etkileşim kavramlarının ortaya çıkmasıyla müzeler çocuk eğitiminde önem taşıyan kurumlar olmaya başlamışlardır. Çünkü müzeler çocukların yaparak ve yaşayarak öğrenmesini sağlayarak, duyuşsal, devinimsel, zihinsel, bilişsel ve sosyal gelişimine katkıda bulunabilecek uygun bir ortam yaratmaktadır. Müzeler, çeşitli kültür varlıklarını tanıtarak, çocuklara o toplumun bir bireyi olduklarını hissettirerek sanatla bağ kurmalarına katkıda bulunur. Küçük yaşlardan itibaren müzelerdeki eserlerle karşılaşan, bunlarla ilgili etkinlikler yapan çocuğun sanat anlayışı gelişmekte ve sanata bakış açısı değişmekte ve farklılaşmaktadır (Peşkersoy ve diğerleri, 2008).

Müze eğitimi, görsel sanatlar eğitimi içerisinde örgün bir eğitim olarak verilmektedir. Ancak müzesi olmayan yerleşim birimlerinde teknolojik araç gereçler, internet aracılığıyla yaygın olarak da müzelerden faydalanılabilmektedir.

Müze Bilinci öğrenme alanı ile öğrenciler;

1- Görsel sanatların birbirinden farklı dallarında üretilmiş olan, aynı zamanda birer kültür ve tarih mirası sayılan eserleri tanırlar. Bu çerçevede öğrenciler, sadece yerel olanı değil evrensel olanı da gözlemleyebilirler.

2- Çok çeşitli ve zengin arkeolojik katmanlarda oluşan ülkelerini ve üzerinde yaşamış medeniyetleri tanırlar ve bu değerlere sahip çıkma bilinci edinirler.

3- Müzeler eğitim yoluyla kişilere geniş olanaklar ve bakış açıları sunmalarının yanı sıra öğrencilerin yeni yaratımları ortaya çıkarmaları, içinde buldukları toplumu, coğrafyayı ve bunun sonucunda da farklı kültürleri kavraması sağlanır (Peşkersoy ve diğerleri, 2008).

Görsel sanatlar eğitimi sanatı yorumlayabilen, değerlendirebilen, toplumda sanatın işlevi konusunda bilgi sahibi olan, kendi ülkesindeki sanat eserlerinin ve kültürel eserlerin farkında olan, estetik beğenisi gelişmiş, çevresine duyarlı, yaratıcı düşünebilen bireyler yetişmesine olanak sağlayacaktır.

1.4. Müze Eğitimi, Müzede Yaratıcı Drama

Eğitim kavramının, yaşanan büyük sosyal ve kültürel gelişmeler sonucunda değişime uğraması 20. yüzyılda müzelerde eğitim bakışı etkileyen en büyük etken olmuştur. Bu değişimle birlikte müzelerde eğitim anlayışını; izleyici araştırmalarıyla elde edilen bilgilere, izleyicinin ilgisini çeken nesne ve konulara yer vermiş, pasif izleyici yerini aktif izleyici kavramı almıştır. Müze eğitiminde kişiler arası iletişim, izleyicinin öğrenme biçimi önem kazanmış ve etkileşimli eğitim yapılanmaya başlamıştır.

1.4.1. Müze Eğitimi

Müze, toplum yararına kültür ve sanat ürünlerini toplayan, koruyan, bakım ve onarımını yapan, sergileyen ve bunları yine bireylerin eğitimi için kullanan bir kurum olarak düşünülebilir.

Müzeyi, Atagök (2005, s. 59) “Toplum ve onun gelişiminin hizmetinde, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye tanıklık eden malzemeleri araştıran, toplayan koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonuçta inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen kar amacı gütmeyen ve sürekliliği olan bir kurum” olarak tanımlamaktadır.

Uluslararası müze kuruluşlarının tanımları incelendiğinde tanımların belirli bir düzeyde ortak ifadeleri olduğu görülmektedir. Gerçek’in (1999), aktarımına göre; Amerikan Müzeler Birliği (The Amerikan Association of Museum) müzeyi, varlığının başlıca amacı geçici sergiler düzenlemek olmayan, federal ve eyalet vergilerinden muaf tutulan, topluma açık olup, toplum çıkarları çerçevesinde yönetilen, sanatsal, bilimsel, tarihsel ve teknolojik materyallerde dahil olmak üzere, eğitimsel ve kültürel değerlere sahip nesnelere ve örnekleri koruyan, muhafaza eden, inceleyen, yorumlayan, bir araya getiren ve toplumun öğrenmesi ve eğlenmesi için sergileyen kar amacı gütmeyen bir kurum olarak görmektedir. İngiltere Müzeler Birliği’nin (The Museum Association United Kingdom) tanımına göre; müze kamu yararı için maddi kalıntıları ve bu kalıntılarla ilişkili bilgileri toplayan, belgeleyen, muhafaza eden, sergileyen ve yorumlayan bir kurumdur. Uluslararası Müzeler Birliği (The International Council Of Museum) ise müzeyi, toplumun ve toplum gelişiminin hizmetinde olan araştırma, eğitim, eğlence amaçları ile insana ve çevresine ilişkin maddi kalıntıları toplayan, muhafaza eden, araştıran, ileten, sergileyen, kamuya açık olan, kar amacı gütmeyen bir kurum olarak tanımlamaktadır.

Müzelerin toplama, koruma, sergileme gibi önemli işlevleri hemen hemen herkes tarafından bilinmektedir. Günümüzde müzelerin en önemli işlevlerinden birinin de eğitim olduğu düşünölmektedir. Müzecilikteki gelişmeler ve eğitim bilimlerindeki disiplinler arası anlayışın gelişmesi müze eğitimi alanının gelişmesine neden olmuştur.

Müze eğitiminde müzeler, okulda kitapların ve derslerin açıkça ortaya koyamadığı nesnelere arasındaki bağları göstererek, gözlem-izleme yoluyla görsel bilginin sürekliliğini ve karşılaştırma yollarını öğretir. Bununla birlikte koleksiyonlardaki yapıtlardan en iyi örneklerini göstererek beğeni düzeyini yükselttiği gibi, yaratıcılığın gelişmesine de olanak sağlar (Artut, 2004). Aynı zamanda eğitimde yaratıcılığı ortaya çıkarabilmek, öğrenmeyi zenginleştirmek ve kalıcı kılmak için okulun dışında öğrenmelerin gerçekleştirilebileceği ortamlardan biri de müzelerdir (Adıgüzel, 2007).

Müze eğitimi, genel eğitim içerisinde özel unsurları olan, planlı ve eğitsel yöntemlerden yararlanılarak oluşturulan bir eğitim sürecidir. Bu eğitim süreci müze öncesi, müzede ve müze sonrası eğitim olarak sınıflandırılabilir (Mercin, Alakuş, Ayaydın, Vural, Tuna, Yılmaz, 2009).

Müzeler toplumların kültürel-sanatsal yaşamlarında etkin bir eğitim kurumuna dönüştürülebilirler. Müze eğitiminin kuşkusuz en temel amaçlarından birisi bireylerin kültürel düzeylerinin gelişimi, estetiksel-görsel duyarlıklarının kazandırılması ve ifade yetilerinin geliştirilmesidir (Artut, 2004). Müzeler, geçmişe tanıklık etmiş objeleri görebildiğiniz yerlerdir. Bu mekanlardaki nesnelere bize geçmişten yadigardır. Müzeler, geçmişte yaşanmış bir olaya ilişkin duygusal deneyim elde edebilmek için gidebileceğimiz, kişisel anlam yüklü, uzun vadeli amaçlara ve değerlere adanmış mekanlardır (Clutterbuck, 2008).

Müzede öğrenme disiplinler arasıdır, sosyal ve disiplinlere ilişkin sınıflama sistemlerini ortaya koyabilir ve geniş bir ziyaretçi kesimi için değer taşır. Müze eğitiminin temeli olan nesnelere öğrenme yalnızca bütüncül olabilir. Beceri gelişimini kapsayabilir, bilgiyi ve farkındalığı arttırabilir; soyut kavramları temellendiren, kişisel bağları aydınlatan deneyimler sunabilir ve toplumsal öğrenmeyi sağlayabilir (Hooper-Greenhill, 1999). Aynı zamanda sanat eğitimi içinde, müzede yapılan tüm etkinlikler tarih bilincinin, estetik beğenin oluşmasına ve düşünmeyi öğrenmeye yardımcı olmaktadır (Maccario, 2002).

Müzeye yapılan okul ziyaretlerinin en değerli yönlerinden biri; öğrencilerin alternatif öğrenme yolları ile karşılaşmasını, aktif biçimde çalışma fırsatı yakalayarak, sınıf ortamında pek gösteremediği yetenek ve becerileri gösterme olanağını sağlamasıdır. Bilgi toplamada yeni yaklaşımları denemek ve gerçekçi şeylerle karşılaşmak çok güdüleyici ve uyarıcı olabilir (Hooper-Greenhill, 1999). Müzeler, nesnelere, o nesnelere temsil edildiği yaşam biçimleri ile ilişki kurmada, oyun ve canlandırmalarla o anı yaşamada ve yorumlamada sınıfa göre daha aktif bir eğitim ortamı oluşturabilmektedir.

Eğitim bilimleri ve müzecilik alanlarının aktif olarak görülebildiği müzede öğrenme, okullardaki belirli öğretim kademeleri ile sınırlı olmadığı için yaşam boyu devam etmektedir. Çünkü müze bir insanın her yaş döneminde onun “tüketebileceği” olanaklar sunar. Bu olanaklardan yararlanan müze “tüketicileri” duyu organlarını kullanarak, keşfederek, araştırarak, bizzat uygulamalara katılarak daha etkili ve kalıcı yaşantılar elde edebilirler (Adıgüzel, 2000).

Müzeler, içerisinde barındırdığı koleksiyonlar ile zihni harekete geçiren, onun içine yerleştiren yetkin araçlar sağlayan, otantik ve büyüleyici nesnelere içerirler. Müze nesnelere zihinsel olarak uyarıcıdır, özde önemlidirler ve çoğu zaman görsel olarak kışkırtıcıdır (Gartenhaus, 2000). Bununla birlikte müzeler, insanlar arasındaki iletişimi ve etkileşimi geliştiren alanlar olarak da her yaşta insan için uygun bir öğrenme ortamı sunabilmektedir.

Müze eğitiminin amaçları, Paykoç ve Baykal (2000) tarafından şöyle belirlenmiştir:

1- Kendi kültürünü ve farklı kültürleri çok yönlü, hoşgörülü bir yaklaşımla tanıma, benzerlik ve farklılıkları anlama, kültürlerarası anlayış ve empati geliştirme.

- 2- Eğitimin kalitesini arttırma.
- 3- Çevreyi ve kültürel varlıkları koruma bilincini etkili bir biçimde geliştirme.
- 4- Müzelerin arkeoloji, sanat tarihi vb alanlarda yetişmiş elemanlarını kaliteli hizmet verecek biçimde işlevsel olarak kullanma ve istihdam olanakları yaratma.
- 5- Geçmişle Şimdiki yaşam arasında bağ kurmak.
- 6- Sergilenen nesnelere insanlar arasında köprü kurarak nesnelere onların yaşantıları ile bütünleşmelerini sağlamak.
- 7- Müzeyi bir yaşam biçimi haline getirmek, iletişim ve öğrenmeyi yoğunlaştırmak amacıyla tüm olanakları sağlamak.
- 8- Nesnelere maddi veya ideal değerleri ile algılanması yerine insan yaşamının somut ve otantik bir belgesi olarak algılanmasını sağlamak, olarak özetlenebilir.

Bu amaçları gerçekleştirebilmek için yapılacak hizmetlerin hedef grupları çocuklar, gençler, yetişkinler, öğrenciler ve öğretmenlerdir. Çağdaş ğrenme kuramına göre öğrenmek için aktif katılım gereklidir ve öğrenen bireyin vardığı sonuçlar onun dışında bir standarta göre değil, kendi geliştirdiği gerçeğe göre anlamlı olmalıdır. Bundan dolayı eğitimde sürekli farklı bakış açılarına ve aktif öğrenme tarzlarına yer veren, nesnelere bireyin kendi yaşamı arasında bağlantı kuran, deney/uygulama yapma, tahminde bulunma ve sonuçlar çıkaran yaşantılara öncelik verilmelidir. Eğitimde sözel ve sembolik ağırlıklı öğretimin yerini görsel ve yaşantılara dayalı ğretim almaktadır. Bireyde kalıcı öğrenmenin olabilmesi için etkin olarak katılımı gereklidir (Paykoç ve Baykal, 2000).

Müze eğitimi alanının gelişimi Türkiye’de oldukça yenidir. Müze eğitimi, müze pedagojisi ya da müzecilik adlarıyla da olsa akademik düzeydeki gelişmeler çok eskiye uzanmamaktadır. Meşrutiyet döneminin sonlarında Satı Bey’in ‘‘Okul Müzesi’’ projesi ve Baltacıoğlu’nun müzecilik alışmaları Türk eğitim tarihlerinde yer almasına rağmen uzun ömürlü olmamıştır. Müze eğitimi anlayışı ancak son yıllarda Türkiye’de de gündeme gelmeye başlamış ve değişik uygulamalara tanık olunmuştur. Bunda müzede yaratıcı drama uygulamalarının etkisi oldukça fazladır (Adıgüzel, 2000).

Görsel Sanatlar Dersi, Müze Eğitimi (Bilinci) ğrenme alanı, dersin  disiplininden biri olarak müfredatta yerini almıştır. Müzelerin var olan bilgileri yerinde görerek, inceleyerek, sorgulayarak, analiz ederek elde edilmelerini sağlayan önemli bilgi kaynakları olduğu dşnlmektedir. Müzelerde gerçekleştirilecek müze eğitimi etkinlikleri; görsel ve işitsel etkinlikler, uygulamalı çalışmalar, kurslar, rehberli turlar, sergiler, olabileceği gibi yaratıcı drama da önemli uygulamaları içeren bir etkinlik olarak sayılabilmektedir.

1.4.2. Müze Eğitiminin nemi

Okuldaki mevcut birçok derste, müzelerdeki nesnelere doğru olarak kullanıldığında müzeler bir eğitim ortamına dönüşebilir. Müzeler ve okullar farklı amaçları olmasının yanı sıra eğitim söz konusu olduğunda birbirlerinin tamamlayıcısıdır. Okulda öğretim genelde sözlü ifadelerle yapılırken müzelerde nesnelere eğitimin dayanağını oluşturur. Okulda eğitim planlanarak verilirken müze eğitimi daha az planlı ve kısmen öğrencinin kendi ilgi, fikir ve deneyimleri tarafından yönetilir. Müzede herkes hemen hemen aynı şeyleri görür fakat verdikleri tepkiler birbirinden farklıdır (Hick, 1986).

Müzenin sergileri aracılığıyla sağlamak istediği iletişim ya da vermek istediği bilgi, nesnelere gerçekleşir. İletişimi sağlayan diğer bir unsur verilerin merak uyandırıcı olmasıdır (Atagök, 2005). Bununla birlikte eğitim bilimciler gerçek nesnelere ve eserlerle yapılacak eğitimin, slayt, tepegöz gibi materyallere göre daha etkili olacağı düşüncesini vurgulamaktadırlar (Mercin ve diğerleri, 2009).

Zeller (1985), sınıf ve müze eğitimi arasındaki farklılıklara dikkat edilmesini istiyor; "eğer çocuklar müzeleri, sınıf etkinliklerinin bir devamı olarak algılıyorlarsa, bu durumu değiştirmek için, eğlence, amaçlı oyun, meydan okuyucu yeni deneyler, arkadaş ortamında bulunma, kendi yönlendirdiği keşifler ve spontanlık müze eğitiminin en belirleyici unsurları olmalıdır" şeklinde durumu belirtmektedir.

Müzeler okulların amaçlayıp kolaylıkla gerçekleştiremediği, düşünceyi kamçılayan ve geliştiren bir eğitim yapabilecek güce sahiptirler. Koleksiyonlarında seçilmiş özel değere sahip eserleri sergileyerek izleyicilerde hayal gücü, yaratıcılık, "güzel" duygusu ve beğenin oluşmasını sağlamaktadır (Maccario, 2002). Bununla birlikte gelişmiş ülkelerde, okullara yönelik reform hareketlerinde, öğretmenler toplumsal kaynakları kullanmaya teşvik edilirken, onların müzelerden ve bu kuruluşların özellikle eğitim amaçlı programlarından yararlanmaları öngörülmektedir. Müzelerin çocuklar ve öğrenciler için düzenledikleri özel programlar bugün her zamankinden daha önemli hale gelmiştir (Özsoy, 2002).

1.4.3. Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze

Müzelerin yaşanan kültürel hayatla ve eğitimle ilgili örgün ve yaygın eğitim alanında işlevleri ile ilgili önemli bir yeri vardır. Eğitimi verilen birçok alanda müzelerden yararlanmak mümkündür. Görsel sanat eğitimi içinse özellikle büyük kentlerdeki sanat müzelerinin ve galerilerinin yanı sıra, küçük yerleşim birimlerinde ya da onlara yakın illerdeki müzeler veya öğren yerlerinden yararlanılabilir (Özsoy, 2003).

Görsel sanat eğitiminde müzelerden yararlanarak dersin işleniş eğlenceli, öğrenileni kalıcı hale getirilebilir. Öğrencilerin müzelerde gördükleri nesnelere, orijinal sanat eserleriyle ve mimari yapılarla edindikleri estetik yaşantılar onların hoşgörülü, ileri görüşlü insanlar olarak yetişmesini sağlayabilir.

ABD’li sanat eğitimcileri AlHurwitz ve MichaelDay; “Öğrencileriniz, müzelerin ve sanat galerilerinin etkileriyle ağır ve oturaklı, saygılı ve itaatkar olmak zorunda olduklarını hissedenler arasında olmamalıdır; aksine, zoraki veya göstermelik değil, etkili bir sanat öğretimi sonucu olarak böyle bir yaşantıyı mutlulukla kabul edenler hoş karşılayanlar arasında olmalıdırlar” derken müzelerin entelektüel davranış empoze eden

değil, eğitimsel amaçlar doğrultusunda istendik davranışlar kazandıran kurumlar olduğunu vurgulamaktadırlar (Özsoy, 2003). Bununla beraber görsel sanat eğitiminde müzelerden ve müzelerin sunduğu imkanlardan yararlanmak dersin ulaşmak istediği estetik ve yaratıcılığın gelişmesinde önemli katkılar sağladığı düşünülmektedir.

Müzeler yoluyla sanat eğitimi Batı'da 19'uncu yüzyılda ortaya çıkmıştır. Gelişmiş ülkelerde gerek sınıf, gerekse sanat öğretmenlerinin günümüzde sıklıkla başvurdukları ve yararlandıkları müzeler ve sanat galerileri, öğrenciler ve halk için özel eğitim programları gerçekleştirmektedirler. Öğrencileri kapalı sınıf veya sanat odası atmosferinden uzaklaştırarak daha canlı, yaşayan ve deneyim edindiren bir ortamda sanat derslerini gerçekleştirmek, öğretmenler kadar öğrencileri de mutlu edecektir (Özsoy, 2002). Özellikle Görsel Sanat derslerinde, öğrencilere görsel açıdan zengin, güdüleyici, yaratıcılığı tetikleyen ortamlar olduğu düşünülen müzelerden daha çok yararlanmak nitelikli bir sanat eğitiminin ön koşullarından biri olabileceği düşünülmektedir.

Görsel sanatlar dersi programı kapsamındaki müze eğitiminde, müze bilinci öğrenme alanındaki kazanımların gerçekleştirilmesinin yanı sıra, görsel sanat kültürü ve görsel sanatlarda biçimlendirme öğrenme alanlarında da müzeden etkin olarak yararlanmak, dersin amaçlarına ulaşmasında önemli bir unsurdur.

Özsoy'a (2002) göre, eğitsel davranışları geliştirmek için;

- 1- Özgün sanat eserlerini göstererek tanıtmak ve müze kavramını (görev ve sorumluluklarını) anlatmak.
- 2- Sanat eserlerinin niteliğini ve görsel algılama deneyimini yerinde, ilk elden sunmak.
- 3- Sanatı, kültürel kaynakları ve tarihi ile ilişkilendirmek.
- 4- Görsel okur yazarlığı, sanatçıların dilinin anlaşılmasını ve takdir edilmesi gereğini öğretmek.
- 5- Sanat eserlerine bakarak ve yaparak uygulamalı sanatsal deneyimler (yaşantılar) sunmak.

Tüm bu yaşantılar yoluyla öğrencilerde davranış değişiklikleri meydana getirebilmek, müzelerin mimari ortamının estetiğinden başlayıp, sanat eseriyle ya da nesnelere hesaplaşmaya kadar ancak etkili bir müze ziyaretiyle mümkün olacağı düşünülmektedir.

1.4.4. Müze Ziyaretinin Verimli Olabilmesi İçin Yapılması Gerekenler

Müze ziyareti birçok şekilde gerçekleştirilebilir. Müze ziyareti çeşitli etkinlikler sunmalı, çocuklar ve nesnelere, sergilerle etkileşime girebilmeli, diğer ihtiyaçlara zaman ayırabilmeli, bilgiye ihtiyaç duyan herkes bilgilendirilmelidir (Hooper-Greenhill, 1999). Küçük gruplarla drama çalışmaları yapılıyorsa, iyi planlama yapılmalı, müze önceden gezilip, çalışma mekanı ayarlanmalı, etkinliklerde zaman yeteri kadar verilebilmelidir.

Öğretmenler farklı mekanlarda (müzeler, sanat galerisi, ören yeri vb.) yapacakları drama çalışmalarında çeşitli sorunlarla karşılaşabilirler. Önemli olan, yaratıcılığını kullanarak bu ortamları, drama etkinlikleri yapılabilecek eğitim ortamı haline getirebilmesidir (Adıgüzel, 2007).

Müzelere en iyi ziyaretlerin çoğu ön hazırlık, müze ziyareti, izleme-çalışması şeklinde üç aşamadan oluşur. Ön çalışma okul içinde ya da dışında gerçekleştirilebilir, ziyaretten en iyi sonucun alınabilmesi için, öğrencilerin sürece hazırlanmasına yardımcı olur. Müze veya galeri ziyareti güdüleyicidir, uyarıcıdır, fiziksel deneyim ve kalıcı öğrenme sağlar ve çalışma programının oldukça başında ya da tam sonunda başarıya ulaşır. Sınıfa döndüğünde bu deneyim anımsanmalı, tartışılmalı, değerlendirilmeli ve yanıtlanmalıdır. Aksi takdirde kazanılanların çoğunun kaybedileceği vurgulanmaktadır (Hooper-Greenhil, 1999).

1.4.4.1. Müze Ziyareti Öncesi Hazırlıklar

Müze ziyareti öncesi, öğretmen tarafından dersin ya da programın amaçlarına göre gidilecek müze belirlenir. Müzeden, okuldan ve müzeye götürülecek öğrenci velilerinden gerekli yasal izinleri alınır. Müzede drama uygulayacak öğretmenin en az temel düzeyde drama uygulama bilgisine ve yaşantısına sahip olması gerekir. Aksi takdirde çok fazla problemle karşılaşılabilir. Müzenin çok yoğun olmayan sakin günlerinden birinin tercih edilmesi etkinlikleri uygulamada başarının artmasını sağlar. Drama uygulaması için ortalama 20/25 öğrenci ile sınırlı tutulması müzede yapılacak etkinliklerin verimli olması açısından önemlidir.

Öğretmen müze görevlileriyle iletişim kurup, randevu almalı, neyi, nerde, nasıl uygulayacağına dair planını bildirerek, gerekirse müze görevlilerinden yardım istemelidir. Uygun müze ve zaman seçimi yapıldıktan sonra öğretmen müze ile ilgili önceden bilgi toplamalı, müzeyi gezmeli, hazırlayacağı programı, uygulama etkinliklerini ve süreyi ona göre ayarlamalıdır.

Öğretmen öğrencilerle konuşmalı; gidilecek müze hakkında ön bilgiler vermelidir. Müzede yapılacak çalışmalar mutlaka okuldakilerle uyumlu ve ilişkili olmalıdır. Davranış kuralları ve kişisel güvenliğe çok önem verilmelidir. Özellikle bazı sanat müzeleri, tarih, etnografya ve arkeoloji müzelerinde hiçbir şeye dokunmamak gerektiği (Artut, 2004) hatırlatılmalıdır.

Öğrencilerin müzelerden etkili bir biçimde yararlandırılması onların ziyaret öncesi iyi güdülenmesine ve hazırlanmasına bağlıdır. Bunu sağlamak için sanat öğretmeni hem kendisine hem de öğrenciye ait hazırlıkları kaydetmelidir. Ayrıca gezinin öncesinde ve gezi esnasında gerçekleşecek eğitim etkinlikleri ve uygulamaların değerlendirilmesi gerekmektedir (Özsoy, 2002).

Müzede drama uygulamalarında değerlendirme sözel paylaşım şeklinde olabileceği gibi, bir oyunla, canlandırma, şiir, öykü, mektup yazdırma, resim, heykel, seramik çalışmaları şeklinde de yaptırılabilir. Yapılacak uygulamalarla ilgili tüm araç ve gereçlerin önceden belirlenip hazır bulundurulması değerlendirmeyi verimli kılması açısından önemlidir.

1.4.4.2. Müze Ziyareti Esnasında Yapılacaklar

Müze eğitiminden etkili bir şekilde yararlanmak ve sonuçlarını değerlendirebilmek için ön anket hazırlanabilir.

- Müze ne demektir?
- Hangi tür müzeler vardır?
- Müzeler ne işe yarar?
- Eserler müzelere nerelerden gelmektedir?
- Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangileri? (Özsoy, 2002). Gibi sorularla ön bilgilerinin hangi düzeyde olduğu tespit edilebilir.

Müze ziyaretinde, müzede drama uygulaması için, müzede uygun bir mekan varsa kullanılmalı, yoksa ısınma oyunları bahçede ya da müzenin geniş bir bölümünde eserlere zarar vermeyecek şekilde uygulanmalıdır.

Drama uygulayacak öğretmenin öğrencilerle birlikte birçok etkinliğe aktif olarak katılması onların sürece daha çabuk ısınmalarını sağlayacaktır. Öğretmen, çocuklarla birlikte müzede çalışırken esnek ve sabırlı olmalı, etkinliklere katılmak istemeyen öğrenci varsa onu cesaretlendirmeli, öğrencilerin sordukları soruları cevapsız bırakmamalı ve etkinliklerde gereken süreyi öğrencilere vermelidir.

Etkinlik aralarında öğretmen gerekli gördüğü durumlarda ara değerlendirmeler yapmalı, etkinliğin amacının anlaşılması sağlanmalıdır. Müzede drama etkinliği sonunda uygulama sürecine yönelik bir değerlendirmeyle etkinlik tamamlanmalı. Ayrıca, öğrencilere müzede bulunan eserlerin küçük kopyalarının, kartpostalların, kitapçıkların vb. satıldığı bölümden alış-veriş yapmaları için süre tanınmalıdır.

1.4.4.3. Müze ziyareti sonrasında Yapılacaklar

Müzede kazanılan bilgilerin kalıcı olması için, müze ziyaretinden sonraki eğitim çalışmalarını da çok önemlidir. Müze ziyaretinden sonra öğrencilere son anket uygulanabilir. Bu ankette;

- Gezdiğiniz müzenin türü nedir?
- İncelediğiniz eserlerin türü nedir?
- Eserler nasıl ve nereden sağlanmıştır?
- Müzede en çok hangi bölümleri beğendiniz?
- Müzede neleri görmek isterdiniz?
- Bu gezi sizce iyi ve yararlı nasıl olabilirdi? (Özsoy, 2002). Soruları sorulabilir.

Öğretmen anketleri inceleyerek kazanımları ve eksiklikleri değerlendirebilir. Bir sonraki müze gezisinde bu eksiklikler giderilebilir. Müzenin önemi, müzenin tarihçesi,

müzedede sergilenen eserler, dönemleri ve özellikleriyle ilgili kazanımlar ve duygular, yapılan etkinliklerle ilgili düşünceleri karşılıklı soru ve cevaplarla paylaşılmalıdır.

Müze ziyaretinden sonra öğrencilerden müzedeki izlenimlerini içeren, kompozisyon, mektup ve şiir yazdırılabilir, çeşitli tekniklerde resimler, iki ve üç boyutlu çalışmalar, broşür ve afiş yaptırılabilir. Müzedede uygulanan etkinlikteki bütün çalışmalar(resim, öykü, şiir, afiş, iki ve üç boyutlu seramik çalışmaları, yazılar, notlar, yap-boz'lar, çalışma kağıtları, fotoğraflar, etkinlikte kullanılan eşyalar vb.) kullanılarak okul sergi salonunun bir bölümünde "Okul Müzesi" oluşturulabilir.

Değerlendirme etkinlikleri, öğrencilerin elde ettikleri kazanımları akılda daha uzun tutabilmelerine, etkinliklerden hoşlanmalarına ve bilgilerini beceriye dönüştürebilmelerine yardımcı olur (Mercin ve diğerleri, 2009). Bu nedenle müze ziyareti sonrası değerlendirme etkinliklerinin müze ziyareti kadar önemli etkinlikler olduğu düşünülmektedir.

1.4.5. Müzedede Yaratıcı Drama

Son yıllarda müzeler ziyaretçilerin, nesnelere en iyi şekilde yorumlamasına yardımcı olabilmek için drama yönteminden yararlanır. Nesnelere geçmiş, tarihsel olaylar içinde açıklayan bir dizi gösterimden yararlanılması müzelerin eğitici ve yorumlayıcı etkisini arttırmıştır. Müzelerin en temel işlevi eğitimidir. Müzeler sanatsal, kültürel, tarihsel, bilimsel ürünlerin sürekli olarak sergilenmesi amacı ile halka açık olan yapılardır (Erbay, 2008). Dolayısıyla müzeler, her kuşağın kültürel, sanatsal ve tarihsel mirasını korumada önemli rol oynar. Müzelerin önemli bir bölümü günümüzde daha fazla eğitsel, sanatsal proje olanakları geliştirir. Müzedede drama etkinlikleri, basit bir anlatımla, bir sanat eseri ya da nesnesini izleyen çocuğa, "sende yapabilirsin" duygusunu hissettirmede etkili olabilir. Ayrıca nasıl bir müzeyi hangi bağlamda, hangi araç gereçle, hangi amaca uygun, müzenin ve müzedede drama etkinliklerinin gerekliliğini, estetik, sanatsal ve eğitsel kültür tüketimini, çocuklara hissettirmeyi de kolaylaştırır (Adıgüzel, 2007).

Müzeler bilgiyi, okullardaki gibi doğrudan aktarmak yerine gerçek nesnelere kullanımıyla kazandırır. Birey kazanılması hedeflenen bilgiyi yaşantıya dayalı olarak elde eder. Müzedede drama beş duyunun kullanımı ve dolaysız iletişim, ayrıca müze ortamının zengin uyarıcıları sayesinde edinilen yaşantılar bilginin kalıcılığını ve bireyin öğrenmeye olan ilgisini olumlu yönde etkiler. Müzedede yapılan drama etkinliklerinde birey aktif bir öğrenme süreci içerisinde (Adıgüzel, 2007).

Eğitimde drama, Earl'e (1997) göre; çocukların kendi düzeylerinde imgeleri ve düşünceleri keşfederek, irdeleyerek onların dramaya aktif katılımını amaçlamaktadır, bu dramada canlandırmalar esnasında rol içinde ya da dışında olabilmektedir. Müzedede drama da aynı şekilde görülmeli, çünkü müzedede drama da eğitimsel hedeflere ulaşılmasında tiyatro tekniklerini kullanmaktadır. Müzedede uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinde drama çocukları içine alıp, onlardan canlandırmalara katılmalarını ve rol oynamalarını sağlamaktadır.

Bu durumda öğrenciler etkinlikler içinde eyleyen, eylem durumlarını yaşayan, dolayısıyla yaparak yaşayarak öğrenen konumunda olmaktadır. Bununla beraber

Clutterbuck'te (2008) "etkinlikler, eylem içinde öğrenmeyi tercih eden bireylere ilişkin engelleri kaldırmanın mükemmel bir yolu olabilir" şeklinde belirtmektedir.

1.4.5.1. Eğitimde Yaratıcı Drama

Yaratıcılık, daha önceden kurulmamış ilişkiler arasındaki ilişkileri kurabilme, böylece yeni bir düşünce şeması içinde, yeni yaşantılar, deneyimler, yeni düşüncüler ve yeni ürünler ortaya koyma yetisidir(San, 1995).

Drama, sözcük olarak Yunanca "dran"dan türetilmiştir. Dran, yapmak, etmek, eylemek anlamına gelmektedir. Drama sözcüğü bu günkü anlamına yakın biçimde yunanca Dramenon'daki "seyirlik olarak benzetme" olgusuna dayalıdır ve eylem anlamını taşır (San, 1990, İlhan,1997). "Drama, insanın tasarımlarını eyleme dönüştürebildiği bir yol" (Gönen ve Dalkılıç, 1999) olarak da tanımlanmıştır.

Yaratıcı drama, "Önceden yazılmış bir metin olmaksızın, katılımcıların kendi yaratıcı buluşları, özgün düşünceleri, öznel anıları ve bilgilerine dayanarak oluşturdukları eylem durumları, doğaçlama ve canlandırmalar" (San,1998, s. 434) şeklinde tanımlanmıştır.

"Heathcote ve Herbert'e göre; sahneye çıkmadan ve bir oyunda rol yapmadan yaşam deneyimini genişletmek, O'Neill'e göre düşüncenin alabildiğine genişletilebildiği bir alan, Nixon'a göre bir öğrenme yolu ve McCaslin'e göre her insan için gerekli tümel bir sanat olarak" tanımlanmaktadır (Üstündağ,1997, s.15).

Alan yazında karşımıza yer yer farklı adlandırmalarla çıksa da nitelik, amaç ve kapsam açısından yaratıcı drama, eğitimde drama ve eğitici drama kavramları öz olarak birbirinden farklı değil, aynıdır. Kavramların uluslararası alan yazınındaki karşılıkları, İngiltere'de "Creative Drama in Education" (Eğitimde Drama), ABD'de, "Creative Drama" (Yaratıcı Drama), Almanya'da ise, "Spiel und Interaktion" (Oyun ve Etkileşim), ya da özellikle son yıllarda "Darstellendes Spiel" (Canlandırma Oyunu), olarak adlandırılmaktadır (San, 1996, İlhan, 1997).

Eğitimde drama; önceden belirlenmiş açık ve net eğitim amaçları olan, bir eylemin, bir olayın, duygunun, çeşitli rollerin, bir kavramın ya da öykünün, şiirin, canlı ya da cansız varlıkların, sözel ve sözsüz, kendiliğinden davranışlarla, temsili olarak ifade edilmesi, canlandırılmasıdır (Önder,1999).

Türkiye'de son yıllarda öğrenciyi merkeze alan, öğretmenin rehber olabileceği aktif öğretim yöntemlerinin kullanılması yönünde bir eğilim olduğu gözlenmektedir. Bu yöntemlerden biri yaratıcı drama yöntemidir. Bu yöntem, uygulama biçimi açısından ve yaratıcı dramanın kendi içinde barındırdığı özellikleri ile öğrenciyi etkin kılan bir yöntem olarak öğrenim sürecinde işlevsel olarak kullanılmaktadır.

Dramanın çıkış noktası çocuk oyunlarıdır. Oyun, çok çeşitli ve çok yönlü etkinlikleri içerisinde barındırır ve çocuk için vazgeçilmez bir yaşama biçimidir. Çocuğun oyun içerisinde aldığı rolde kendini ve çevresini anladığı, anlamlandırdığı ve tanıdığı düşünülmektedir. Slade'e (1971) göre; "Oyun çocuğun düşünme, kanıtlama, rahatlama, çalışma, hatırlama, cesaret etme, deneme, anlama ve yaratma yoludur." Seashore'a

(1916) göre; “ Oyun olmadan normal bir yetişkin zihinsel yaşantısı olamaz, oyun olmadan sağlıklı bir duygusal yaşantı gelişimi olamaz, oyun olmadan karar verme gücü tümüyle gelişemez” der. McCaslin (1984) ise, “Oyun oynama dürtüsünün, cesaretlendirilmesi halinde, sürekli bir öğrenme yöntemi haline gelebileceğini söyler.” Bir çok eğitimci çocuğun en iyi, yaratıcılığını çıkarabileceği bir ortama yoğun bir biçimde dahil olduğu zaman öğrendiğini savunur. Bu süreç çocuğa edilgen bir alıcıdan çok etkin bir kullanıcı olma şansı verir (Üstündağ, 1997). Öğrenme süreçlerine öğrenciyi etkin olarak katmak gerekmektedir. Bunun için çocuğun duygularını, hayal gücünü, imgesel düşünmeyi ve hatta düşlerini de sürece dahil etmesi gerekir. Yaratıcı drama çalışmalarının bu yeti ve değerlerin öğrenme süreçlerine katılmasını olanaklı kıldığı düşünülmektedir.

Drama çalışmalarında birey, konu ya da konuları grup içi etkileşim yoluyla ve yaşayarak öğrenir. Yaşamda ve oyunlardaki temel yapıların benzeşmesi, oyundaki etkileşimin de temel yapılarının benzer olması, oyun’un eğitimde kullanılmasının başlıca etmeni olmuştur. Yaratıcı dramada bir yöntem olarak benimsenen doğaçlama süreçleri, değişebilirliği ve yaratmayı sağlar. Grup içindeki bireyler belli bir konuyu irdeler, oynar, yeniden gözden geçirir, rolleri değiştirir, edinilmiş bilgileri yeniden ve yeniden yaşama geçirirler (San, 1989).

Eğitimde yaratıcı dramanın genel özellikleri;

- 1- Önceden yazılmış ve canlandırılmak üzere hazırlanan bir metin yoktur. Öğrencilerin kendi yaratıcı, özgün düşünceleri ve yaşantılarına dayalı olarak oluşturdukları eylem durumları, canlandırmaları oluşturur.
- 2- Gerçek dünya ile kurgusal dünya ilişkisinin etkileşiminden örülüdür.
- 3- Çalışmalar, grup etkinliği şeklinde yürütülür ve katılıma dayalıdır. Grup üyelerinin yaşantılarına dayalıdır.
- 4- Çalışmalar, öğrencilerin iç dünyası ile çevresi arasında etkin bir köprü işlevindedir.
- 5- Drama öğrencilerin grupta birlikte çalışarak bir problemi çözebildikleri ve birlikte kendi çözümlerini yaratabildikleri sosyal bir süreçtir.
- 6- Dramada öğrenci bir durumun, bir çatışmanın içine girer, kurgusal gerçeklikte bu çatışmayı yaşar, grupta ve grup içi iletişimle irdelemeye başlar, deneyip sorgular, yeniden analiz eder ve gerçekle kurgusal gerçeklik arasında özellikle drama tekniklerinin de yol göstermesiyle sürecin tam kendisi olur, onu yaşar ve bu sürecin devamını da yine kendisinin belirlediği süreci yaşar (San, 1993, Üstündağ, 1994, Adıgüzel, 2007).

Eğitimde yaratıcı drama, tiyatro ile iç içe geçmiş, tiyatronun hem kuramsal hem de uygulamalı çalışmalarının tümünden yararlanan bir eğitim, kültür ve sanat alanıdır. Özellikle tiyatronun doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerinden doğrudan yararlanan yaratıcı drama, kurgusal yapılandırmasını (canlandırmayı) bu iki temel teknik üzerine kurar. Bir yönüyle eğitimde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanılması doğaçlama ve rol oynamanın kullanılıp kullanılmaması ile ilgilidir. Yaratıcı drama alanı istenildiği ve gereksinim duyulduğu zaman tiyatronun diğer öğelerinden de yararlanabilir. Bu durum yaratıcı dramanın disiplinler ve sanatlar arası bir özelliğe sahip olmasından kaynaklanır (Adıgüzel, 2006).

Yaratıcı dramanın içinde barındırdığı kimi özellikleri şöyle sıralanabilir:

- 1-Yaratıcı drama bir grup etkinliğine ve grup üyelerinin yaşantılarına dayalıdır.
- 2-Yaratıcı drama kendi bileşenlerine, öğelerine sahip farklı bir sanat alanıdır.
- 3-Yaratıcı drama eğitimde ve sanat eğitiminde bir yöntem ve başlı başına bir derstir.
- 4-Yaratıcı drama katılımcılarında gönüllülük esastır.
- 5-Yaratıcı drama çalışmaları lider/öğretmen rehberliğinde yürütülür.
- 6-Yaratıcı drama çalışmaları belli bir mekan da yürütülür.
- 7-Yaratıcı drama sonuçtan çok süreç odaklıdır, bu yönüyle tiyatrodan ayrıldığı düşünülebilir.

Eğitimde yaratıcı drama San'a (1993) göre, çocuk oyunlarından ve benzer etkinliklerden yola çıkılarak gözlem yapma, doğaçlama, rol oynama ve dramatizasyon gibi tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak yapılan bir grup çalışmasıdır. Bu çalışmada çeşitli yaşam durumları canlandırılır, olaylar yeniden yaratılıp irdelenir ve sonuç olarak bu yaşam durumlarından grup bilgilenir, öğrenmeye geçer. Adıgüzel'e (2006) göre, eğitim- öğretimde herhangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak, bir grupla ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola çıkarak canlandırmalar yapmaktır biçiminde tanımlamaktadır. Yaratıcı drama çalışmalarını uygularken belli aşamaların izlenmesi gerekmektedir. Bu aşamaları Adıgüzel (2006); a) Hazırlık-Isınma, b) Canlandırma, c) Değerlendirme olarak aşamalandırmıştır. Bunlar;

a) Hazırlık – Isınma Çalışmaları: Hazırlık ve ısınma çalışmaları, beden hareketine geçirildiği, duyarların aktif olarak kullanıldığı, bireyin kendi içine dönük çalışmaların yapıldığı, daha çok, güven kazanma, uyum sağlama gibi grup dinamiğini oluşturmak için yapılan çalışmalardır. Kuralları belli, açık ve daha çok lider tarafından belirlenen aşamadır. Bu aşamada amaç, bir grup dinamiği oluşturmak ve bir sonraki aşamaya hazırlanmaktır.

Hazırlık ve ısınma çalışmaları aynı zamanda drama çalışmalarına yeni başlayan katılımcı için drama alanına giriş-ısınma özelliği de taşırlar. Çocuk oyunları ya da türetilmiş oyunlar bu aşamada sıklıkla kullanılabilir. Bu oyunların eğlendirici özelliği, liderin ve katılımcıların hem birbirlerine ısınmalarını hem de çalışılacak konuya hazırlanmalarını kolaylaştırabilir. Katılımcının tüm etkinliklere tam katılımı oyunlar yoluyla daha etkin kılınabilir. Gerekli görülürse aşamanın başında ya da sonunda rahatlama, dikkati toplama, odaklanma amaçlı çalışmalar ile daha çok duyguların paylaşıldığı ara paylaşımlarda yapılabilir.

Bu aşamada izlenecek yol, liderin grubu tanınması ve onların gereksinimlerine göre hazırlayacağı drama programına bağlıdır. Bu aşamada olabilecek en kısa sürede katılımcıların kendi aralarında, katılımcılar ile lider arasında iletişim sürecinin başlaması ve oluşmasına yönelik temel çalışmalar yapılmasını kapsar.

b) Canlandırma: Canlandırma aşaması, konunun süreç içinde biçimlenip ortaya çıktığı, belirlendiği, biçimlendirildiği tüm oluşum çalışmalarının yapıldığı aşamadır. Canlandırılacak konu çerçevesinde bir başlangıç noktası olan doğaçlama, rol oynama ve diğer teknikler kullanılır.

Eğitimde drama çalışmalarındaki yaşantılar, paylaşımlar, değerlendirmeler bu aşamada yapılan oluşum çalışmaları ile oluşan canlandırmalara, sonuçlarına ve bireyde bıraktığı etkilere göre yapılır. Belirlenen temanın işlenmesinde oluşturulan dramatik anları çözmek için gerekli olan tekniklerin kullanımı yine bu aşamada gerçekleştirilir. Bu aşamadaki canlandırmalar bireysel olabileceği gibi küçük ya da büyük gruplar yoluyla da olabilir. Canlandırmalar sonucunda ortaya çıkan oluşumlar üzerine bir sonraki aşamaya geçilebilir.

c) Değerlendirme: Değerlendirme aşaması ısınma ve canlandırma aşamaları kadar önemli neyi, niçin, neden, nasıl ve ne için yapıldığının tartışıldığı ve değerlendirildiği aşamadır. Bu aşamada, drama çalışmalarında elde edilen sonuçlar gözden geçirilir. Çalışma sürecinin özü, önemi, niteliği ve niceliği bu aşamada belirlenir. Duygu ve düşüncelerin paylaşımı da bu aşamada gerçekleştirilir. Genel olarak öğrenilenlerin kazanıma dönüşüp dönüşmediği ve bu durumun gelecek yaşantılara etkisinin olup olmayacağı, tüm drama yaşantı ve süreçlerinin nasıl algılandığı, anlaşıldığına yönelik duygu ve düşüncelerin paylaşılması bu aşamada söz konusudur. Bu aşama aynı zamanda konu ya da drama bilgisi ile bilgilerin de tartışıldığı bir aşamadır. Dramanın doğasına yönelik yapılacak tartışmalar, görüş alışverişleri, konuşarak olabileceği gibi, mektup, yazın türleri, gazete çıkarma, resim, iki ve üç boyutlu çalışmalarda yapılabilir. Bu tür değerlendirme daha çok katılımcıların yaşadıklarına yönelik geri tepkilerini dolaylı yollardan lidere aktarmalarını kolaylaştırır (Adıgüzel, 2006). Eğitimde yaratıcı drama oynayarak, yaşayarak, kişinin kendisini tanıdığı, eleştirerek, tartışarak, öğrencinin merkezde olduğu, çok boyutlu bir eğitimi temel aldığı söylenebilir.

1.4.5.2. Yaratıcı Dramanın Boyutları

Yaratıcı dramanın üç boyutundan söz etmek mümkündür. Yaratıcı Drama öğretimi yöntem, sanat eğitimi alanı ve disiplin olarak ele alınmaktadır.

a) Bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı drama; öğretimde yöntem, öğrencilere öğrenme etkinliklerine rehberlik sürecidir. Günümüz öğretim yöntemlerinde öğretmen, öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırma, öğrenciye rehberlik etme, öğrenme sürecine öğrencinin katılımını sağlama ve öğrenciyi sürekli güdüleme ile yükümlüdür (Fidan, 1986).

Yaratıcı drama; eğitim sürecinde oyunlarla geliştirilen bir etkinliktir ve bu özelliği ile de eğitimin yaşamsal parçasıdır (Üstündağ, 1994). Öğretimde önemli olan öğrenciyi edilgen bir dinleyici durumundan kurtarabilmek, onu bedeni ve duyu organları ile harekete geçirebilmek, konuları canlandırarak yaşatır duruma getirebilmek olduğuna göre yaratıcı drama uygun bir seçenek olarak görülebilir. Böylelikle öğrenci; öğrenme sürecinde etkin durumdadır, kendi yaptığıyla öğrenirken bir yandan da duyu organlarını harekete geçirmekte olay ya da durumları yaşamaktadır (Üstündağ, 1988).

Yaratıcı dramanın bir öğrenme yolu olarak en önemli varlığı; bilişsel, toplumsal ve devinişsel yeteneklerle bütünleşmiş olmasıdır. Her öğrenme biçiminde bulunan pek çok beceri yaratıcı drama da katılım yoluyla elde edilir. Bu etkinliklerde katılımcı diğerleriyle birlikte düşünür, duygulanır ve hareket eder. Drama yoluyla kişi kendi yaşantılarından yola çıkarak daha büyük buluşlar yapar, bu etkinliklere etkin olarak katılarak yeni ve değişik öğrenme yolları bulur (Ömeroğlu, 1991).

Eğitimde yaratıcı dramayı yöntemsel olarak ele aldığımızda, eğitim ortamında değişik konuları öğretmek gibi bir amacı olduğunu unutmamak gerekir. Çocukların ve gençlerin ilgilerini genişletmek, hayal güçlerini zenginleştirmek ve konuları anlamalarını sağlamak, bu amacın içerisinde yer alır (Aykaç, 2009).

b) Sanat eğitimi alanı olarak yaratıcı drama; sanat eğitimin temel taşlarından biridir. Sanatın eğitim bütünlüğü içindeki önemi, düşünmeyi öğrenme, kişilik gelişmesi ve kişiye yaratıcılık yollarını açma olarak ifade edilebilir (İbişoğlu,1994). Aynı zamanda sanat eğitimi yeni, özgün ve çağdaş düşünceler üreten bireyleri yetiştirmeyi öngörür ve bu özelliği ile yaratıcı bilişsel bir eğitimi gerektirir. Yaratıcılık gerek bilim ve teknikte gerekse düşünsel alanda yeni ürünler vermek demektir ve sanat eğitiminin temel yönelimi çocuk ve ergenin yaratıcılığını geliştirmektir (Adıgüzel, 1993).

Sanat eğitimi her şeyden önce duyuların eğitimi demektir. Bu yüzden yaratıcı drama sanat eğitimi alanıdır ve duyuların eğitimine yer veren, okul öncesi dönemden ileri yaşlara dek herkes yaratıcı drama çalışmalarına katılabilir. Yaratıcı drama geniş anlamda bir görme eğitimi, “görme”yi öğreten bir süreçtir. Aynı zamanda işitme eğitiminin gelişmesi için olanaklar yaratır. Yaratıcı drama da görme ve işitme eğitimi yanı sıra dokunma, koklama ve tatma duyularına yönelik etkinliklerde yer alır (Üstündağ, 1996).

Sanat eğitiminin ve Yaratıcı Dramanın amaçlarını, ilkelerini, çalışma alanlarını gözden geçirdiğimizde benzer yönlerin çokluğu dikkat çekmektedir. Drama; McCaslin’e göre “emeklemeye başladığımız zamanlarda keşfettiğimiz ilk sanat olduğu gibi eski çağlarda bıraktığımız son sanattır” şeklinde açıklamaktadır (Adıgüzel, 1994, Üstündağ, 1996).

c) Disiplin olarak yaratıcı drama; yaratıcı dramanın bir disiplin olması bilimin, betimleme, açıklama ve kontrol özellikleri ile açıklanabilmektedir. Yaratıcı drama da, yaratıcı bireyi yetiştiren bir etkinlik dizisi hakkındaki inceleme, bu inceleme ile okul başarısı arasındaki ilişki ve elde edilen sonuçlara göre bireyin gelecekteki kişilik özelliklerini yordama bilimin üç temel işlevinden yararlandığına bir kanıt olarak gösterilebilmektedir. Yaratıcı dramanın kendine özgü bir çalışma alanı vardır, bilimsel yöntemle bilgi üretmektedir ve bilimsel yöntemle veriler belli yöntem ve tekniklerle toplanmaktadır (Üstündağ,1996). Bu da yaratıcı dramanın disiplin olma özelliğini ortaya koymaktadır.

1.4.5.3. Görsel Sanatlar Eğitimin de Yaratıcı Drama

Görsel sanatlar eğitimi dersinin en önemli amaçlarından biri çocuğun yaratıcılığını geliştirmek olduğuna göre, öğretmen bu dersleri daha etkin ve eğlenceli hale getirmek, çocuğun imgelem gücünü harekete geçirecek çalışmalara yer vermek durumundadır.

Bunun en uygun yollarından biri de oyun oynamak ve canlandırma yapmaktır (Öztürk, Adıgüzel, Üstündağ, 2007).

Görsel sanatlar eğitiminin temel dayanaklarından biri algıdır. Algı duyular ve akıl yoluyla bir şeyin bilincine varmadır. Duyum ile algı arasında ki ayrımın en belirgin özelliği duyuların genel, algıların ise kişisel olmasıdır (Öztürk ve diğerleri, 2007). Algı ayrıntıları görme, duyma, hissetme ve bağlantılar kurma yeteneğidir. Drama çalışmalarının da en önemli amacı algı eğitimidir (İlhan, 2005).

Algı geliştirilebilir, çünkü algının doğruluğu daha önce yaşanmış deneyimlere bağlıdır. Algı ile bir nesnenin gerçek özellikleri kavranabilir. Çocuklar, algıları aracılığıyla düşünmekte, ilgi çekici şeyleri duyu organları aracılığı ile elleyerek, görerek, işiterek, tadararak, koklayarak öğrenmekte ya da değişik sanatsal araç gereçlerle yeniden oluşturmaktadırlar. Çocuğun, gözlemlediğine ya da düşündüğüne yeni anlamlar katarak anlatmasına geniş olanak sağlayan öğrenme biçimi olarak, eğitimde drama yöntemi gösterilebilir. Çocuklar görsel sanatların sunduğu anlatım olanaklarını, dramanın araçlarıyla gerçekleştirirler (Öztürk ve diğerleri, 2007). Çocuğun ve gencin görsel algılarını, imgesel düşüncelerini geliştirebilmek için okul öncesinden başlayarak eğitimin her kademesinde görsel sanatlara ilişkin çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle sınıf dışı müze ortamlarının zengin sergilemelerinden yararlanılarak yapılan sanat eğitimi etkinlikleri algı ve imgesel düşünmeyi zenginleştirici olanaklar sunduğu düşünülebilir.

Sanat çocuğa ve gence bir yaşantı sunmaktadır. Bir olay gerçekten yaşanırsa bilince işler. Sanat, insanın fiilen yaşamı içinde duyup yaşayamayacağı şeyleri duyup yaşamasını sağlarken, kişinin gerçek yaşam deneyimlerinin yerini almamakta, yalnızca ona yardımcı olmaktadır. Buna bağlı olarak çocuk sanatı bir anlatım aracı olarak kullanıp bir şey öğreniyorsa örneğin; yardımlaşma ve paylaşma kavramını resimle, drama yöntemiyle yaşıyorsa, gerçek yaşam deneyimine yakın bir etkide öğrenme gerçekleşmiş olacaktır (Etiğe, 1995).

Sanat eğitimcisi, sanattan ve bilimsel bilgiden yararlanmak durumundadır. Ancak bilimsel bilgi sadece sanat eğitimcisine değil, her insana gereklidir. Sanata yakın olan insanlar zamanla kendileri de sanatı üretmeye başlayabilirler. Böylece sanat dramaya hizmet ederken dramayı kendi içine alabilir. Dolayısıyla dramaya katılanların sanattan yararlanmaları sanat eğitiminin ta kendisi olabilir. Drama çalışmalarına katılanlar bir sanatçı ile özdeşim kurup yaratma sürecinin her aşamasını kendilerine özgü yaşayabilir. Böylece drama çalışmaları sayesinde katılımcıların iyi birer sanat tüketicisi olmaları sağlanabilir. Sanatı anlayan, eleştirebilen kişiler isterse sanatı da üretmeye başlayabilirler. Dolayısıyla sanat dramaya katkı sağlarken, drama çalışmaları da sanata hizmet etmiş olur (İlhan, 2005).

Görsel sanat eğitiminde dramadan yararlanmak öğrenciyi edilgenlikten kurtarıp, kendi bedenini, duyularını, düşüncelerini ve çevresinde olup bitenlere karşı bilinçli olmasını sağlarken, yaşantılara dayalı öğrenmeleri de gerçekleştirmektedir. Dolayısı ile öğrenilenler kalıcı olabilmektedir.

1.5. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 6. sınıf görsel sanatlar eğitimi dersinde yer alan müze bilinci öğrenme alanına yönelik verilen müze eğitiminin, okulda ve müzede yaratıcı drama yöntemiyle uygulanması ve buna ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesidir.

Bu genel amaç doğrultusunda dört alt amaç belirlenmiştir:

- 1- Öğrencilerin uygulama öncesi müze gezilerini nasıl, kimlerle ve ne şekilde yaptıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2- Öğrencilerin okulda ve müzede yaratıcı drama teknikleri uygulanarak yapılan müze gezisine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3- Öğrencilerin yapılan yaratıcı drama etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4- Öğrencilerin okulda ve müzede yapılan uygulamalar sonucunda müzenin tanımı ve müzelerin özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.6. Araştırmanın Önemi

Görsel sanatlar dersi müze bilinci öğrenme alanında içerik bakımından zenginleştirilmiş bir programın, etkinlik örnekleri ve çalışmalarını sunması, eğitim alanında güncelliğini korumakta olan ve içeriğinde öğrenme, sorgulama, analiz yapma, ders dışı alan gezilerine yer vererek birincil kaynakları yerinde görme, inceleme, araştırma yapma, empati kurma vb. becerileri kazandırmayı amaçlayan, yaparak-yaşayarak öğrenme anlayışına uygun uygulamaları içermesi açısından önemlidir.

İlköğretim 6. sınıf düzeyi görsel sanat eğitimi dersi müze bilinci öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama etkinlikleri uygulayarak, müze bilincini arttırmak, müzelerin eğitim işlevini yerine getiren; toplumsal, kültürel gelişime katkı sağlayan alanlar olmasının gerçekleşebilmesine katkı sağlamaktır.

Bu araştırma, görsel sanatlar dersinde müze eğitiminin öğrencilerin müze bilincini arttırmaya yönelik değişiklikleri yansıtması ve yaratıcı drama yöntemiyle uygulanacak etkinlikler ve öğrenci görüşlerini belirlemek açısından da önemlidir.

Müze eğitimini, okulda ve müzede yaratıcı drama yöntemiyle alan öğrencilerin, bu konudaki görüşlerini yansıttıkları varsayılmaktadır.

1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Görsel Sanatlar Dersi içerisindeki müze bilinci öğrenme alanı ile,

2. Okulda, Bursa Kent Müzesi ve Bursa Arkeoloji Müzesinde yapılacak yaratıcı drama çalışmaları ile,

3. Müze bilinci öğrenme alanı 6. sınıf kazanımları ile sınırlı olduğu düşünülebilir.

1.8. Tanımlar

Arkeoloji: İlk uygarlıkları araştıran ve inceleyen bilim (Turani, 1995).

Arkeoloji Müzesi: Arkeolojik zenginlikleri içine alan, kazı buluntularını değerlendiren ve sergileyen, en az yüz yıllık bir tarihin maddi kültür belgelerini içerisinde barındıran müzelerdir (Artut, 2004).

Kent Müzesi: İçinde bulunduğu kentin maddi- manevi kültürünün tüm unsurlarını barındıran, kentin geçmişini anlatan belgelerin, eşyaların (albümler, mektuplar, haritalar, elbiseler, meslek grupları ve eşyaları, günlük hayatta kullanılan eşyalar vb.) sergilendiği müzelerdir.

Oyun: Belli bir amaca yönelik olan ya da olmayan, kurallı ya da kuralsız gerçekleştirilebilen; fakat her durumda çocuğun isteyerek ve hoşlanarak yer aldığı fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişiminin temeli olan gerçek hayatın bir parçası ve çocuk için en etkin öğrenme sürecidir.

Doğaçlama: Genellikle “anında oluşan” anlamında kullanılsa da, daha çok belirli bir hazırlık sürecini barındıran doğaçlama; büyük ölçüde grup dinamiğinden yararlanılarak oluşturulan rol oynamalar, oyunlar ve süreçlerdir.

Rol Oynama: Film ya da tiyatro oyunundaki karakterlerin aynı biçimde canlandırılması değildir. Başta öykünme olsa da, ama henüz yaşanmamış roller üstlenerek, yaşamın daha ilerdeki aşamalarına hazırlanmaktır.

Disiplin: Kendine özgü eğitim altyapısı, yöntemleri ve içeriği olan ve herhangi bir alanda yeni bilgi üretebileceğini ve söz konusu alanda daha ileri düzeyde bilgiler geliştirilebileceğini kanıtlamış bir araştırma alanına verilen isimdir (Berger, 1970).

Disiplinler arası eğitim: 21. yüzyılın başında eğitim alanında gelinen noktada iki olgu ön plana çıkmıştır. İlki “standartların oluşması”, ikincisi “öğretim uygulama ve alışkanlıklarındaki gelişmelerdir”. Bu iki olgu üzerine yoğunlaşılması disiplinler arası eğitim arayışının temellerini oluşturmaktadır. Konu ile ilgili çalışan Weisman ve Hanes, her disiplinin kendine özgü konu, tema ve kavramların ortak noktalarını saptayarak, “disiplinlerarası - tematik ünite” gibi birleştirici programlar üzerine araştırmalar yapmışlardır. “İşbirliği”, “grup çalışması” yöntemleri ile bu anlayışlarını birleştirerek geliştirmişlerdir (Weisman & Hanes, 2002).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın yapıldığı okul ve öğrencilerin özellikleri ve seçimi, verilerin toplanması, verilerin dökümü ve analizi yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, 6. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinin bir alanı olan müze bilinci öğrenme alanında öğrencilerin müze bilincini arttırmaya yönelik katıldıkları müzede yaratıcı drama uygulamaları ve müze ile ilgili görüşlerinin “neler” olduğunu belirlemek amaçlandığından, “betimsel yöntem” kullanılmıştır.

Betimsel araştırmada; toplanan verilerin, araştırma problemine ilişkin olarak neleri söylediği ya da hangi sonuçları ortaya koyduğu ön plana çıkmaktadır. Örneğin, gözlenen bir ortamda nelerin olup bittiği, görüşülen bireylerin neleri söyledikleri, çalışılan belgelerin hangi bilgileri ortaya koyduğu, betimleme yaklaşımına uygun sorulardır. Kısacası betimleme yaklaşımı ile “ne” sorusuna yanıt bulunabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 222).

Betimsel araştırmalar; gözlem yoluyla yapılan araştırmalar ve görüşme yoluyla yapılan araştırmalar olmak üzere ikiye ayrılır.

1) Gözlem yoluyla yapılan araştırmalar: Gözlem yoluyla yapılan araştırmalarda veriler denekleri gözleyerek toplanır. Gözlemci ve gözlenen olarak, iki taraf vardır. Gözlem tekniğinde önemli olan, gözlenenlerin kendi doğal ortamları içinde bulunmasıdır. Veriler dışarıdan gözlem veya katılımcı gözlem şeklinde düzenlenerek elde edilebilir (Karasar, 1995).

2) Görüşme yoluyla yapılan araştırmalar: Bu araştırmanın verilerinin toplanmasında görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeyi, Stewart ve Cash (1985), “önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci” olarak tanımlamışlardır (akt: Yıldırım ve diğerleri, 2008).

Görüşmecinin amacı, öncelikle kişinin iç dünyasına girerek onun bakış açısını anlamaya çalışmaktır (Patton, 1987). Dolayısı ile görüşme yoluyla, deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar, zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyeni anlamaya çalışılır (Yıldırım ve diğerleri, 2008, s. 120). Görüşmeci bu süreci takip eden kişi olarak, görüşülen kişiyi rahatlatmalı ve görüşlerini dürüst ve samimi bir şekilde almasını bilmelidir.

Görüşme tekniğinin en yaygın gruplama şekli yapılandırılmamış görüşme, yarı-yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmış görüşme olarak üçlü sınıflama şeklinde olanıdır (Berg, 1998. akt; Acar,2000: 31, Babbie, 1995; Berg, 1998; Bogdan ve Biklen, 1998; Gorden, 1987; Neiswiadomy, 1993. akt; Ergenekon, 2004, s. 44).

Yapılandırılmamış görüşme, görüşmeciye büyük hareket ve yargı serbestisi veren, esnek, kişisel görüş ve yargıların kökenlerine inmeyi sağlayan bir görüşme şeklidir (Karasar, 1995, s. 168).

Yapılandırılmış görüşme, daha çok önceden yapılan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan “görüşme planı” nın aynen uygulandığı bir görüşmedir (Karasar, 1995, s. 167).

Yarı-yapılandırılmış görüşmelerde, Berg (1998), ve Gay (1996)’ya göre; katılımcıların bireysel dünyasını anlamak, bu dünyada herhangi bir nedenden nasıl etkilendiklerini ve bu etkilenmenin kişisel nedenlerini belirlemek amaçlanmaktadır (Ergenekon, 2004, s. 45). Yarı-yapılandırılmış görüşmelerde, yapılacak tüm görüşmelerde kullanılmak üzere sorular hazırlanır. Bu sorular görüşülecek olan kişilere aynı sıra ile sorulur, ancak görüşülen kişinin görüşme sırasında soruları istediği genişlikte yanıtlamasına izin verilir (Batu, 1998).

Bu araştırmanın verileri, yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Veri toplamak amacıyla yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğinin seçilmesinin nedeni; öğrencilere okulda ve müzede bir dizi drama etkinlikleri uygulanmış, bu etkinliklerin sonucunda öğrencilerin yaşadıkları deneyimler, edindikleri bilgiler ve etkinliklerin uygulanmasına ve ortama dair izlenimlerini, düşüncelerini belirlemek amacıyla, ek sorulara ve ek açıklamalara olanak sağlayacak bir tekniğe gereksinim duyulmuş olmasıdır. Örneğin, görüşmeler sırasında öğrencilere “Sence müzede uyguladığımız etkinlikler mi daha verimliydi, okulda uyguladığımız etkinlikler mi, açıklar mısın?”

sorusu yöneltmiştir. Öğrencilerin bu soruya verebilecekleri yanıtlara göre izleyen ek sorular hazırlanmıştır. Öğrenci, “müzedeki uygulanan etkinlikler daha verimli” dediğinde bununla ilgili neler düşündüğünü açıklamaları istenmiştir. Müzede yapılan etkinliklerde edindiği deneyimlerine dayanarak etkinliklerin neden olumlu olduğu konusunda görüşleri alınmıştır. Öğrenci, okulda uygulanan etkinliklerin verimliliği konusunda olumsuz görüş bildirdiğinde bunun nedenlerinin neler olabileceği, olumsuz yanlarının neler olduğu sorulmuştur. Soruların sorulmasındaki esneklik ve öğrencilerin uygulama sürecinden nasıl etkilendikleri ve bu etkilenmenin kişiye göre etkilerini ve görüşlerini belirlemek amaçlandığından bu araştırmanın verileri yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır.

2.2. Araştırmanın Yapıldığı Okul, Öğrenciler ve Müzelerin Belirlenmesi

Araştırma konusu “İlköğretim 6. sınıf düzeyi görsel sanatlar dersi müze bilinci öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama uygulamaları ve öğrenci görüşleri” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın konusuna karar verdikten sonra araştırmanın kapsamı içerisinde yapılacak olan uygulamaların gerçekleştirilebilmesi, öğrenci sevk ve koordinasyonunun sağlıklı yürütülebilmesi, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırması açısından araştırmacının çalıştığı ve farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin bulunduğu Fethiye İlköğretim Okulu araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmacı, araştırma kapsamına alınan öğrencilerle bir dizi uygulamalar yapabilmek ve uygulamalar sonucunda konu ile ilgili öğrencilerin görüşlerini almak üzere, Bursa Vali’liğinden araştırmasını gerçekleştirebilmek için gerekli izin belgesini almıştır (Ek 1).

Araştırma yapılacak okulun müdürü ile yüz yüze görüşülmüş, araştırmanın amacı ve nasıl yürütüleceği, açıklanmıştır. Gerekli izin belgesi ve araştırma uygulama planı bir dosyayla müdüre teslim edilmiştir. Araştırmaya katılacak sınıf, objektif olabilmek için araştırmacının daha önce ve şimdi dersine katılmadığı iki sınıf olarak belirlenmiştir. Daha sonra bu iki sınıf arasından uygulamaların daha verimli yürütülebilmesi için, öğrenci sayısı diğerine göre daha az olan sınıf tespit edilmiş ve bu sınıf araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan sınıf 6B olarak belirlenmiştir. Bu sınıfta öğrenci sayısı 27’dir. Araştırmacı, okul müdürü ile birlikte öğrencilerle ön görüşme yapmış, araştırmanın amacını ve nasıl yürütüleceğini açıklamıştır. Katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtilmiş, araştırmada dört farklı uygulama yapılacağı, bunlardan ikisinin okul dışında olacağı açıklanmıştır. Ayrıca, araştırmaya katılanların, belirtilen dört uygulama çalışmasına ve sonrasında veri toplayabilmek için görüşmelere aksatmadan katılmasının önemi ve gerekliliği belirtilmiştir. Araştırmaya katılacak öğrencilerin, araştırmacının hazırlamış olduğu sözleşmeyi okuyarak imzalamaları istenmiştir (Ek 2).

Araştırmacı tarafından bu sözleşmede araştırmanın amacı ve nasıl gerçekleştirileceği açık ve ayrıntılı bir şekilde yazılmıştır. Yapılan bu görüşme sonucunda sözleşmeyi 24 öğrenci imzalamış ve araştırmaya isteyerek ve severek katılacaklarını ifade etmişler, diğer üçü sağlık problemi nedeniyle katılamayacaklarını bildirmişlerdir. Ayrıca okul

dışındaki çalışmalar için öğrencilerin velilerinden gerekli izin belgesi alınacağı belirtilmiştir (Ek 3).

Bursa İl merkezinde izlenime açık durumda dokuz müze olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda Bursa’da bir sanat müzesinin olmadığı tespit edilmiştir. Gerek Görsel Sanatlar dersi müze bilinci öğrenme alanı amaçları ve kazanımlarının gerçekleştirilebileceği, gerekse müzenin sunumu ve nesnelere zenginliği göz önünde tutularak uygulamanın yapılacağı müzeler Bursa Kent Müzesi ve Bursa Arkeoloji Müzesi olarak belirlenmiştir. Bursa Kent Müzesi, kentin kültürel, tarihsel, sosyal, ekonomik ve sanatsal zenginliğini tanıtmak, yarının kentlilerine yol gösterebilmek için Bursa ile ilgili her türlü belge, eşya, kitap, görsel malzeme, ses ve görüntü kayıtlarını bünyesinde bulundurarak bu verilere dayalı tematik ve kronolojik, geçici ve sürekli sergiler ile kentin kültürel derinliğini yansıtmaktadır. Arkeoloji Müzesi Güney Marmara bölgesinden, Bithynia ve Mysia bölgelerinden toplanmış heykeller, lahitler, adak levhaları, mimari eserler, günlük hayatta kullanılan topraktan mutfak eşyaları, çeşitli aletler, takılar, paralar ve mezar stellerinin, rölyeflerin sergilendiği, görsel ve sanatsal içerikli eserlerin bulunduğu bir müzedir. Her iki müzenin müdürü ile telefonda görüşülerek yapılacak uygulamanın amacı, içeriği ve uygulamaya katılacak öğrenci sayısı hakkında ön bilgi verilmiş, uygulamanın yapılacağı gün ve saatler belirlenip randevu alınmıştır. Ayrıca araştırmacı talebini her iki müze müdürüne yazılı olarak da bildirmiştir (Ek 4a, 4b).

2.3. Verilerin Toplanması Süreci

Araştırma Görsel Sanatlar dersi Müze Bilinci Öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama uygulamaları ve öğrenci görüşlerini içerdiğinden araştırmanın verileri iki aşamada toplanmıştır. Birinci aşamada okulda ve müzede bir dizi yaratıcı drama etkinlikleri uygulanmıştır. İkinci aşamada yapılan uygulamalardan elde edilen verilerle, öğrencilerin görüşleri alınmıştır.

2.3.1. Uygulama Öncesi Hazırlık

Eğitimde yaratıcı drama süreci, birbirini tamamlayan çeşitli öğelerden oluşur. Bu öğeler arasındaki ilişki, aynı zamanda eğitimde drama sürecinin bütünlüğünü de belirler. Bu öğelerden bazıları drama öğretmeni/lideri, grup (öğrenciler), ortam (çalışma alanı, ışık) ve araç gereçlerdir. Ortam, bir eylemin yapılabilmesi için gerekli koşulların tümünü içerir. Eğitimde yaratıcı drama ortamı, drama sürecinde öğretmen ve öğrenci kadar önemli bir öğedir (Adıgüzel, 2007).

Araştırmacı ziyaret edilecek müzeleri belirledikten sonra müzede uygulayacağı çalışmayı planlayabilmek için nesnelere yerinde görmek, gerekiyorsa güvenlik önlemleri almak, etkinlikleri uygulayabileceği ortam oluşturabilmek için önceden müzeyi gezmiş ve incelemiştir. Kent Müzesinde bir toplantı odasının bu tür çalışmalar için kullanıma uygun hale getirilebileceği tespit edilmiştir. Arkeoloji Müzesinde kapalı mekandaki ortamın oyunlar ve uygulamalar için dar olmasından dolayı, yarı açık ve açık mekânın daha fazla kullanılması gerektiği tespit edilmiştir. Etkinlikler müzede nesnelere zarar verilmeyecek şekilde planlanmıştır.

Araştırmacı ulaşımı sağlamak için okul müdürü ile işbirliği yapmış ve gerekli yardımı almıştır. Öğrencilerin rahat ve güvenli bir şekilde müzeye ulaşmalarını sağlayabilmek için, bir midibüs kiralanmış, ücreti okul ve araştırmacı tarafından karşılanmıştır. Etkinliklerde kullanılacak araç gereçler önceden temin edilip hazırlanmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerle yapılan görüşmede daha önce herhangi bir yaratıcı drama etkinliğine katılmadıkları tespit edilmiştir. Araştırmacı uygulayacağı etkinlikler için dersin amacına, kazanımlarına ve öğrencilerin ilk kez böyle etkinlikler içerisinde bulunacaklarını göz önüne alarak planları hazırlamıştır (Ek 5a,5b,5c,5d).

Öğrenciler ve velileriyle bir görüşme yapılmış, araştırma uygulama planı, okulda ve müzede yapılacak etkinliklerin başlama ve bitiş saatlerini bildirir çizelge velilere ve öğrencilere verilmiştir (Ek 6). Ayrıca öğrenciler eşofman tarzı rahat hareket edebilecekleri kıyafetlerle gelmeleri konusunda bilgilendirilmişlerdir.

2.3.2. Uygulamanın Yapılması

Araştırmacı uygulama sürelerini, ulaşılmak istenen amaçlara ve uygulama yapılacak ortamlara göre planlarken, aynı zamanda Çağdaş Drama Derneğinin müzede drama çalışmalarında öngördüğü süreleri göz önünde tutarak çalışmalarını hazırlamıştır. Uygulamalar dört oturum şeklinde planlanmış, toplam 18 ders saatini kapsayan etkinliklerin ilk üç ders saati okulda, beş ders saati Kent Müzesinde, altı ders saati Arkeoloji Müzesinde, son dört saati yine okulda gerçekleştirilmiştir.

Okulda yapılan görüşmede öğrencilerin daha önce herhangi bir yaratıcı drama çalışmasında bulunmadıkları ve dramanın yöntem olarak kullanıldığı bir derse katılmadıkları tespit edilmiştir.

Birinci uygulama; öğrencilerin drama çalışmalarıyla tanışması, grubun birbirine ısınması, araştırmacı ile öğrenciler arasında iletişim sürecinin başlaması ve müze bilgisine giriş olarak planlanmış ve okulda uygulanmıştır. Üç ders saati olarak planlanan etkinlikte, öğrencilere ilk olarak hazırlık ve ısınma etkinliği yaptırılmış ve “yer kapmaca” oyunu oynatılmıştır. Bu oyunda müzenin tanımına ait sözcüklerin yazılı olduğu kağıtlar, araştırmacı tarafından her öğrenciye bir kağıt gelecek ve yazıları görünmeyecek şekilde aralarında mesafeler bırakılarak yere dizilmiştir. Bir kağıt araştırmacı tarafından eksiltilmiştir. Araştırmacı öğrencilere müzikle birlikte kağıtların aralarında dolaşmalarını, müzik durduğunda bir kağıdın üzerinde yer bulmaları gerektiğini, kendisine yer bulamayan öğrencinin yerden bir kağıt alarak oyun dışına çıkması gerektiğini söylemiştir. Yerdeki kağıtlar bitene kadar oyuna devam edilmiştir.

Canlandırma öncesi hazırlık etkinliğinde araştırmacı, öğrencilerden çalışmadan bir gün önce aile büyüklerinin (büyükanne, büyükbaba, nine, dede) kullandığı eşyalardan, birini izin alarak okula getirmelerini istemiştir. Öğrencilerden evden getirdikleri eşyayı arkadaşlarına göstermemeleri ve çember şeklinde yan yana dizilmelerini söylemiştir. Araştırmacı sağındaki ilk öğrenciden başlayarak çemberin ortasına bir adım atıp getirdiği eşyanın ne işe yaradığını sözsüz sadece beden hareketleriyle 4-5 saniye gösterip donmasını istemiştir. Araştırmacı, her bir öğrenci getirdiği eşyayı hareketleriyle gösterip donduktan sonra öğrencilerden bu şekilde beklemeleri gerektiğini söylemiştir. Araştırmacı, öğrencilerin aralarında dolaşarak bir öğrencinin omzuna dokunmuş ve

omzuna dokunulan öğrenciden formunu aldığı eşyanın herhangi bir özelliğini söylemesini istemiştir. Dokunulan öğrencinin çözülerek başka bir arkadaşına dokunması gerektiği söylenmiştir. Bütün öğrenciler seçtiği eşyanın özelliklerini söyleyene dek çalışmaya devam edilmiştir.

Canlandırma etkinliğinde, araştırmacı tüm öğrencilerden dört ayrı grup oluşturmalarını istemiştir. Gruplardan getirdikleri eşyaların ilk kullanımlarından itibaren bugünkü kullanımlarına doğru bir öykü oluşturmalarını ve oluşturacakları öyküleri canlandıracaklarını söylemiştir. Hazırlanmaları için yeterli süre verildikten sonra canlandırmalar izlenmiştir. Ardından değerlendirme etkinliğine geçilmiş araştırmacı öğrencilerden çember şeklinde oturmalarını istemiştir. Eserlerin müzelere nerelerden gelmiş olabileceğine dair öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Daha sonra tüm grubun birlikte çalışacağı ve ilk çalışmada ceplerine koydukları kağıtları çıkarmaları istenmiştir. Kağıtların üzerindeki kelimeleri anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde yan yana getirmeleri ve tanımın başlığını koymaları belirtilmiştir (Ek 7).

İkinci uygulama; Kültürlerarası anlayış ve empati geliştirmesi, yaşadığı kentin tarihini ve kültürünü tanıması, müzedeki nesnelere, bu nesnelere ait oldukları dönemlerdeki kültür-sanat yaşam anlayışı arasında ilişkileri kurabilmesi, yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi, müzenin önemi ve gerekliliğinin anlaşılabilmesi amacıyla, Kent Müzesinde yapılmıştır. Araştırmacı öğrencilere müzenin bahçesinde birer kağıt dağıtmış, “Bursa Kent Müzesi denildiğinde aklınıza neler geliyor?” sorusuna cevap olabilecek çağrışımları öğrencilerden yazmalarını istemiştir. Yazılanlar grup içinde okunarak paylaşılmış ve daha sonra kullanılmak üzere kaldırılmıştır. Araştırmacı tüm grubun ikiye ayrılmasını ve karşılıklı düz bir yol oluşturacak şekilde durmalarını söylemiştir. Karşılıklı duran öğrencilerin duvar oldukları hiç ses çıkarmamaları, oyunda bedenleriyle arkadaşlarının yoldan çıkmasına ve etrafa çarpıp kendilerine zarar vermelerine engel olmaları gerektiği ifade edilmiştir. İki kişi seçilmiş, biri ebe olmuştur. İkisi de gözlerini kapatmış, ebe arkadaşının nefes almasından ya da yürürken çıkardığı seslerden onu bulmaya çalışmıştır. Yakalayınca roller değiştirilip tekrar oynanmıştır. Bitiminde birer arkadaşlarını oyun için seçip duvardaki yerlerine geçmişlerdir. Bütün öğrencilerin katılımı sağlandıktan sonra oyun tamamlanmıştır.

Canlandırma öncesi hazırlık etkinliğinde araştırmacı öğrencilerden A-B şeklinde ikili eş olmalarını, A’ların rehber, B’lerin turist olacağını ve kol kola girmelerini istemiştir. B’lerin, yani turistlerin gözlerini kapamaları, rehberin turiste müzedeki eserler hakkında gördüklerini anlatması ve belirlenen bölüm (giriş ve birinci kat) tamamlanınca, B’lerin A’larla yer değiştirmesini ve aynı şekilde rehberin, gözü kapalı turiste belirlenen bölümdeki eserler hakkında bilgi vermeleri gerektiğini belirtmiştir. Çalışmanın sonunda araştırmacı öğrencilerden toplanmalarını, bu kez öncekinden farklı ikili eş olmalarını söylemiştir. Müzede gezilen galeriden bir bölüm belirlenmiş ve belirlenen bölümde bulunan eserlerin tarihlerine, adlarına bakmadan sadece nerede, niçin, kimler tarafından, nasıl kullanılmış olabileceklerini aralarında tartışmaları istenmiştir. Araştırmacı öğrencilere bir süre konuşmalarını ve kendisinin vereceği işaretle donmaları gerektiğini belirtmiştir. İşaret ettiği iki öğrencinin tartışmalarına kaldığı yerden devam etmelerini, bir süre konuştuktan sonra, tekrar işaretiyle donmalarını istemiştir. Bu şekilde tüm gruplar konuşturulduktan sonra çalışma tamamlanmıştır.

Bir diğerk etkinlikte araştırmacı her bir öğrenciye yedişer adet kağıt dağıtmış, müze içerisinde dolaşmalarını ve bizim kültürümüzü gelecek kuşaklara en iyi şekilde anlatacak bir el büyüklüğünü geçmeyecek yedi nesne seçmelerini istemiştir. Araştırmacı öğrencilerden seçtikleri nesnelere ellerindeki kağıtlara yazmalarını söylemiştir. Çalışma tamamlandıktan sonra araştırmacı öğrencilere bu kez gelecek kuşaklara kendi kişisel mesajı olacak şekilde bir nesne daha seçmeleri gerektiği ve seçimlerinde özgür olduklarını belirtmiştir. Nesnelere yazılı olduğu kağıtlar bir araya toplanmış yarım daire şeklinde oturan öğrencilerin önlerine, yere yazıları görünmeyecek şekilde bırakılmıştır. Araştırmacı her bir öğrencinin yerden bir kağıt alması ve içinde yazan nesneyi sözsüz anlatması, arkadaşları tarafından anlattığı nesnenin ne olduğunu bulmalarını istemiştir. Sırasıyla bütün öğrenciler birer kez anlattıktan sonra çalışma tamamlanmıştır.

Araştırmacı canlandırma etkinliğinde öğrencileri dört gruba ayırmış ve önceki etkinlikte kağıtlara yazdıkları nesnelere birini seçmelerini, seçtikleri nesneden hareketle; birinci gruptan; 200 yıl sonra yaşayan insanların eline geçtiğini düşünmeleri ve bununla ilgili bir öykü oluşturmalarını, ikinci gruptan; 200 yıl önce yaşayan insanların eline geçtiğini düşünmeleri ve bununla ilgili bir öykü oluşturmalarını, nc gruptan; seçtikleri nesnenin geçmiş tarihteki kullanımıyla ilgili nesnenin ağzından bir öykü oluşturmalarını, dördüncü gruptan; günümüzdeki kullanımıyla ilgili nesnenin ağzından bir öykü oluşturmalarını istemiştir. Hazırlanmak için yeterli süre verildikten sonra canlandırmalar yapılmıştır.

Değerlendirme etkinliğinde araştırmacı birinci etkinlikte sorduğu, “Bursa Kent Müzesi” denildiğinde aklınıza neler geliyor sorusundan hareketle öğrencilerin ağrışmalarını bir kez daha aynı kağıda yazmalarını istemiştir. Sonunda, önceki yazdıkları ve şimdiki yazdıkları karşılaştırılmış, üzerine konuşulmuştur. Müzedeki eserler ve kentin tarihi-kültürü üzerine sözel paylaşımlar yapılmıştır. Öğrenciler dört gruba ayrılmış, gerekli malzemeler verildikten sonra, müzeyle ilgili bir slogan bulmaları ve müzeyi en iyi şekilde tanıtacak bir afiş hazırlamaları istenmiştir (Ek 8).

nc uygulama; Müzeden eğitim ve öğrenme ortamı olarak faydalanma, müzedeki nesnelere, belirli duygu, düşünce ve durumları yansıttığını anlayabilme, müzedeki nesnelere yola çıkarak çeşitli görsel tasarımlar yapmanın kendi kültür birikimine katkısının farkına varma ve yaratıcı düşüncelerini geliştirme amacıyla Arkeoloji Müzesinde yapılmıştır. Hazırlık ve ısınma etkinliğinde araştırmacı öğrencilere müzenin bahçesinde toplanmalarını, çember olmalarını istemiştir. Daha sonra “Sakin Arkamdan Gelme” oyununu oynayacaklarını söylemiştir. Araştırmacı oyunun kurallarını göstererek anlatmıştır ve bir kişinin ebe olmasını istemiştir. Ebenin çemberin etrafında koşmasını ve bir arkadaşının sırtına dokunmasını, durup göz göze geldiklerinde “sakin arkamdan gelme” deyip, sırtına dokunduğu kişiyle ters yönlere koşup, boş olan yeri kapmaya çalışmalarını, boş yere giremeyen kişinin ebe olacağını söylemiştir. Araştırmacı oyunun bütün öğrenciler tarafından birer kez oynandıktan sonra, birde farklı bir şekilde oynanmasını istemiştir. Araştırmacı emberdeki öğrencilere birden başlayarak sayı vermiş, iki rakam söyleyeceğini, söylenen rakamlardaki öğrencilerin, birbirinin ters yönünde koşmalarını karşılaştıklarında göz göze gelmelerini ve “sakin arkamdan gelme” deyip yerine ilk giden olmaya çalışmalarını istemiştir. Yeterli tekrar yapıldığında oyun tamamlanmıştır.

Canlandırma öncesi hazırlık etkinliğinde araştırmacı öğrencilere müzenin içerisinde serbest dolaşmalarını ve müzenin içerisinde daha önce sakladığı yap-boz parçalarını müzenin içerisinde dolaşırken bulmalarını, buldukları parçaları renklerine göre birleştirmelerini, birleştirdikleri yap-boz'un rengine göre grup olacaklarını belirtmiştir. Grupların, müze içerisinde parçalarını birleştirdikleri nesnelere bulmalarını, nesnelere incelemelerini ve ellerindeki yap-boz kartonunun üzerine varsa nesnelere adını yazmalarını istemiştir. Bütün nesnelere gruplar tarafından incelenmesini daha sonra, her bir grubun birleştirdikleri nesnenin önünde, bir araya gelmelerini, o nesnenin formunu almalarını ve donmalarını söylemiştir. Nesne ve oluşturulan form üzerine diğer öğrencilerin görüşleri alınmış tamamlanan yap-bozlarını göstermeleri, eserin yanında uygun bir şekilde sergilemeleri söylemiştir. Diğer grupların sırasıyla form oluşturmaları izlendikten ve değerlendirmeler yapıldıktan sonra çalışma tamamlanmıştır.

Bir diğer etkinlikte araştırmacı öğrencilere müzenin içerisinde dikkatlice dolaşmalarını ve en çok beğendikleri bir nesneyle, hiç beğenmedikleri çirkin buldukları bir nesneyi seçmelerini söylemiştir. Seçtikleri nesnelere ve seçimlerinin sebeplerini detaylarıyla gruba anlatmaları istenmiş, tüm öğrencilerin katılımı sağlandıktan sonra çalışma tamamlanmıştır. Araştırmacı, tüm öğrencileri dört gruba ayırmış, bir nesnenin müzeye geliş öyküsünü anlatmıştır. Daha sonra gruplardan önceki çalışmada bireysel olarak seçtikleri nesnelere birini ortak karar vererek seçmelerini ve seçtikleri nesnenin bu müzeye nasıl geldiği konusunda bir öykü oluşturmalarını ve bunu canlandırmalarını istemiştir. Öğrenciler müzenin uygun bölümünde canlandırmalarını gerçekleştirmiş ve ardından araştırmacı tarafından Herakles'in mitolojik efsanesi öğrencilere okunmuştur. Bütün gruptan öyküye uygun tek tek birleşerek büyük bir form oluşturmaları ve donmaları istenmiştir. Aynı şekilde öğrenciler büyük gruptan tek tek çözülerek ayrılmış ve çalışma tamamlanmıştır.

Değerlendirme etkinliğinde araştırmacı müzenin bahçesinde, öğrencilere kil ve seramik hamuru parçaları dağıtmış, müzede en çok etkilendikleri nesneyi kendi özgün yorumlarını da katarak şekillendirmelerini istemiştir. Daha sonra öğrenciler çember şeklinde oturup yapılan etkinlikler birde sözel olarak paylaşılıp değerlendirmeleri sağlandıktan sonra çalışmalar tamamlanmıştır (Ek 9).

Dördüncü uygulama; Yapılan tüm uygulamaların değerlendirilmesi, müzelerin eğitsel işlevini ve öneminin farkına varılması, müze ile ilgili belgelerini, çalışmalarını (resim, rölyef, heykel, afiş), aile büyüklerine ait eşyaları, bilgi, duygu, yaşantı birikimlerini, okulda müze ortamı oluşturarak sergileme ve diğer arkadaşlarıyla paylaşma, yaparak yaşayarak öğrenmenin hazzını alma amacıyla son uygulama okulda yapılmıştır. Araştırmacı öğrencilerden çember olmalarını ve tüm grubun iki gruba ayrılmasını istemiştir. Daha sonra öğrencilerin art arda sıralanmış iki grup olmalarını söylemiştir. Her iki grubun en arkasında bulunan kişiye bir nesne göstereceğini, bunu önündeki arkadaşının omzuna dokunarak ona işaretlerle, sözsüz anlatacağı belirtilmiştir. Araştırmacı öğrencilerden, grup olarak ilk bitiren ve nesneyi doğru anlatan olmaya çalışması gerektiğini söylemiştir. Araştırmacı ilk turdan sonra öğrencilere iki ayrı nesne daha verip bulmaları sağlandıktan sonra oyun tamamlanmıştır.

Diğer bir etkinlikte araştırmacı içinde bulunduğu araştırmacı-öğretmen rolünden çıkmış, ses tonunu, duruşunu, tavrını değiştirerek “kültür bakanının danışmanıyım, elinizde bulunan sanat eserleri (resim, afiş, rölyef, heykel) ve nesnelere (aile büyüklerine ait anısı olan bir eşya) bir müze kurmanızı, müzenize de bir isim vermenizi istiyorum, kurduğunuz müzeyi beğenirsem, kültür bakanı müzenizi onaylayacağına ve müzenizi kurmanıza yardımcı olacağına dair söz verdi” demiştir. Öğrenciler müze kurma çalışmalarına başlamışlar. (25 adet aile büyüklerine ait eşya, 20 adet rölyef ve heykel, 4 adet stel yap-bozu, 6 adet afiş, diğer çalışmalarda yazdıkları öyküler, notlar vb). Öğrencilere yeterli süre verildikten sonra müze oluşturma çalışmaları tamamlanmıştır. Daha sonra araştırmacı kültür bakanı danışmanı rolünden çıkmadan, “müzenizi anlatan, tanıtan üç ayrı duvar gazetesi oluşturmanızı istiyorum” demiştir. Öğrenciler üç gruba ayrılmış, duvar gazetelerini oluşturmuşlardır. Ardından çalışmalar tamamlanmıştır. Diğer bir etkinlikte araştırmacı Kültür bakanı danışmanı rolünde müzeyi ve duvar gazetelerini beğendiğini yine aynı üç grubun (üç ayrı reklam) televizyon için müzeyi tanıtan reklam filmi hazırlamalarını ve bunu canlandırmalarını istemiştir. Hazırlıklar tamamlanınca canlandırmalar izlenmiştir. Araştırmacı öğrencilere Kültür bakanı danışmanı rolünde “Müzenizi ve müze ile ilgili tüm çalışmalarınızı beğendim, en kısa sürede onayınızın çıkması için çalışacağım” demiştir. Daha sonra araştırmacı rolden çıkmış ve değerlendirmeye geçilmiştir.

Değerlendirme etkinliğinde araştırmacı çalışma ortamının duvarlarına dört adet büyük boy (50x70) kağıt yapıştırılmıştır. Birinci kağıdın üzerine okuldaki ilk çalışma, ikinci kağıdın üzerine Bursa Kent Müzesi, üçüncü kağıdın üzerine Bursa Arkeoloji Müzesi, dördüncü kağıdın üzerine okuldaki son çalışma diye yazmıştır. Araştırmacı öğrencileri sayma yöntemiyle dört gruba ayırmıştır. Her bir grubun bir kağıdın önünde toplanmalarını ve o yerdeki çalışmayla ilgili akıllarında neler kaldıysa yazmalarını ve araştırmacının işaretiyle sağa doğru kayarak diğer kağıda geçmelerini istemiştir. Tüm gruplar her bir kağıdın üzerine iki kez yazmaları sağlandıktan sonra çalışmalar tamamlanmıştır. Uygulamalarla ilgili duygu ve düşünceler bir de sözel olarak paylaşılmıştır (Ek 10).

2.3.3. Görüşme Öncesi Hazırlık

Araştırmada verilerin toplanması yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla araştırmacı tarafından görüşme soruları hazırlanmıştır. Araştırma soruları hazırlanırken, yapılan uygulamalar temel alınmıştır. Uygulamalardan elde edilen verilerden yararlanılarak görüşme soruları hazırlanmıştır. Araştırmada kullanılacak olan görüşme sorularının içerik geçerliliğini saptamak amacıyla, sorular alandan altı uzman tarafından incelenmiş, değerlendirilmiş ve sorulara son şekli verilmiştir. Bu amaçla, uzmanların soru maddelerini inceleyerek, bu soruların ele alınan konuyu kapsayıp kapsamadığını, soruların açık ve anlaşılır olup olmadığını ve gerekli olan bilgileri sağlama olasılığı göz önünde bulundurarak, kontrol etmeleri istenmiştir. Uzmanlardan biri bir kaç sorunun öğrencilerin görüşlerini almaktan çok, bir sınav yapıyormuş gibi sorulduğunu ve bunun öğrenciler üzerinde olumsuz bir etki bırakabileceğini bildirmiştir. Diğer bir uzman soruların kolay anlaşılabilir şekilde hazırlanması gerektiğini bildirmiştir. Başka bir uzman bazı soruların kapalı uçlu olduğunu ve açık uçlu sorular hazırlanması gerektiğini ayrıca, öğrencileri daha çok görüş bildirmeye teşvik etmek için alternatif sorular ve sondalar hazırlamak gerektiğini

ve soruların geliştirilmesi gerektiğini bildirmiştir. Bir diğer uzman ise öğrenciye “siz” değil de “sen” diye hitap etmenin daha samimi olacağını öğrencinin “siz” şeklindeki hitap biçiminden rahatsız olabileceği görüşünü bildirmiştir. Anlaşılması zor ve kapalı uçlu sorular değiştirilmiş, yerine daha anlaşılır, açık uçlu sorular eklenmiştir. Soruların birçoğuna alternatif sorular ve sondalar hazırlanmıştır. Soruların sorma biçimi “siz” yerine “sen” diye değiştirilmiştir. Altı uzmanın görüşleriyle sorular revize edilmiş ve soruların son haline karar verilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda, soru maddelerinin geçerliği saptanmış ve sorular yeterli görülmüştür.

Daha sonra, okulda ve müzede yaratıcı drama uygulamalarına katılan dört öğrenci ile pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışma yapılan dört öğrenci daha sonra araştırma kapsamının dışında bırakılmıştır. Bu pilot çalışmanın yapılabilmesi için, uygulamaya katılan dört öğrenci seçilmiş, kendileri ile görüşülerek, görüşmenin yapılacağı gün ve saat belirlenmiştir. Pilot görüşmenin başlangıcında araştırmacı, araştırmanın amacını ve nasıl yürütüleceğini, görüşme yapılacak öğrencilere açıklamıştır. Ayrıca, verilerin güvenli bir şekilde toplanabilmesi amacıyla görüşmenin ses kayıt cihazına (mp3) kaydedilebilmesi için öğrencilerden gerekli izni almıştır. Pilot görüşme, belirlenen gün ve saatte okulun kütüphanesinde bireysel olarak gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerle bireysel olarak yapılan görüşme yaklaşık 15 ile 20 dakika arasında sürmüştür, görüşmenin verileri ses kayıt cihazına kayıt edilmiştir. Görüşmeler tamamlandıktan sonra öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar dinlenerek dökümü yapılmıştır. Sorulara verilen cevaplar doğrultusunda, bazı soruların anlaşılmadığı ve öğrencilerden ikisinin tedirgin cevaplar verdiği, rahat olmadıkları gözlenmiştir. Öğrenciler tarafından anlaşılamayan, öğrenciler üzerinde olumsuz etki oluşturan soru maddeleri ile istenilen bilgiye ulaşılmasına izin vermeyecek nitelikte olan soru maddeleri değiştirilmiştir. Araştırmacı, görüşme sorularını, istenilen bilgiyi açıkça belli edecek, herkes tarafından anlaşılacak, görüşülecek kişiyi zorlamayacak ve görüşmeyi yönlendirmeyecek şekilde dikkat ederek yeniden düzenlemiştir.

Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda sırasıyla belirtilmiştir:

Görüşme Soruları

1. Sana göre müze nedir, açıklar mısın?
- 2.(i) Daha önce hiç müze ziyaretinde bulundun mu?
 - (ii) Hangi müzeler?
 - (iii) Kimlerle gezdiniz?
 - (iiii) Nasıl gezdiniz?
3. Birlikte çalıştığımız iki müze dışında daha önce müzede yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katıldın mı?
- 4.(i) Sence müzede uyguladığımız etkinlikler mi daha verimliydi? Okulda uyguladığımız etkinlikler mi, açıklar mısın?
 - (ii) Müzede uyguladığımız etkinlikler daha verimli dedin, bunu açıklar mısın?
 - (iii) Okulda uyguladığımız etkinlikleri verimli bulmadın, bunu açıklar mısın?
- 5.(i) Sence müzede düz gezi şeklinde yapılan müze gezisi ile mi, yoksa yaratıcı drama yöntemi ile mi daha verimli gezi yapıldığını söyler misin?
 - (ii) Yaratıcı drama yöntemiyle daha verimli gezi yapıldığını söyledin, bunu açıklar mısın?

6. Gördüğün müzelerde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?
7. Çevrendeki kişilere gördüğün hangi müzeleri, hangi özellikleri nedeniyle önerirsin?

2.4. Görüşmelerin Yapılması

Bu bölümde, görüşme kılavuzu ve görüşme ilkeleri yer almaktadır.

2.4.1. Görüşme Kılavuzu

Görüşme kılavuzunda görüşmecinin kendini tanıtmayı, görüşülen kişiden neler beklediği, kendi amacının ne olduğu, görüşmenin ve ses kaydının nasıl yapılacağına ilişkin açıklamalar bulunmaktadır (Ek 12). Bu amaç doğrultusunda, araştırmacı kendisinin Fethiye İlköğretim Okulunda Görsel Sanatlar Öğretmeni olarak çalıştığını belirtmiştir. Ayrıca Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-İş Anasanat Dalında Yüksek Lisans öğrencisi olduğunu ve bu araştırmadan elde edilecek verilerin Yüksek Lisans tezinin verilerini oluşturacağını belirtmiştir.

Araştırmacı, görüşme yaptığı her bir öğrenciye araştırmanın amacının, görsel sanatlar dersinde müze bilincini arttırmaya yönelik, okulda ve müzede uygulanan bir dizi yaratıcı drama etkinlikleri sonucunda edindikleri izlenimler, bilgiler ve yaşantılarına dair görüşlerini almak olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmacı, soruların kendisi tarafından sorulacağını belirtip, gerekirse sorunun birkaç kez tekrar edilebileceğini, sorularla ilgili anlaşılmayan bir durum varsa açıklama yapılmasını istemekten çekinilmemesi gerektiği söylenmiştir. Bunun yanı sıra görüşmenin bir sohbet ortamında geçeceği ve öğrencinin rahat davranması için, bunun bir sınav ya da değerlendirme olmadığı, bağımsız bir araştırma için veri elde edilmeye çalışıldığı tekrar hatırlatılmıştır. Görüşülen öğrencilere, konuşma sırasında aktardıklarının yazılı olarak geçirilmesinin çok vakit alacağından, ses kayıt cihazı kullanarak kayıt yapılmak istenildiği de ifade edilmiştir.

2.4.2. Görüşme İlkeleri

Görüşme sorularının son haline karar verildikten sonra bir sıraya konmuş ve soruların belirlenen bu sırayla değiştirilmeden sorulması kararlaştırılmıştır. Görüşmeler esnasında “Daha başka neler söyleyebilirsin?”, “Biraz daha açıklar mısın?” gibi sorularla öğrencinin soruyu açık ve anlaşılır bir şekilde cevaplamasının sağlanmasına karar verilmiştir. Soruların cevaplandırılması sırasında, sorulan soruyla birlikte bir başka sorunun cevabı da yeteri kadar açık verilmişse, o sorunun tekrar sorulmaması kararlaştırılmıştır. Görüşme esnasında öğrencilerin anlamadıkları, açıklık getirilmesini istedikleri sorular olduğunda, yönlendirmeden kaçınılarak açıklama yapılması kararlaştırılmıştır. Görüşme yapılırken öğrencilerin isimlerinin kullanılmasının herhangi bir sakınca yaratmayacağı belirlenmiş, görüşülen öğrenciye ismiyle hitap edilmesi uygun bulunmuştur.

2.5. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, bir dizi uygulama çalışmasından sonra toplanmıştır. Uygulama çalışması toplam 18 saatten oluşan dört farklı oturumu kapsamaktadır. Görsel Sanatlar Dersi Müze Bilinci öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama uygulamalarını içeren bu çalışmaların 7 ders saati okulda, 11 ders saati müzede gerçekleştirilmiştir. Uygulama çalışmalarının tamamlanmasının ardından araştırma verileri, 20 Ocak 2010- 21 Ocak 2010 tarihleri arasında toplanmıştır. Hazırlanan veri toplama aracında öğrencilerin uygulama öncesi müze gezilerini nasıl, kimlerle ve ne şekilde yaptıklarına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere iki soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin okulda ve müzede yaratıcı drama etkinlikleri uygulanarak yapılan müze gezisi ile ilgili görüşlerine ilişkin iki soru yer almaktadır. Öğrencilerin uygulanan yaratıcı drama etkinlikleri ile ilgili görüşlerine ilişkin bir soru bulunmaktadır. Öğrencilerin okulda ve müzede uygulanan etkinlikler sonucunda müzenin tanımına ve müzelerin özellikleri ile ilgili görüşlerine ilişkin ise, iki soru olmak üzere toplam yedi soru yer almaktadır. Gerekli görülen yerlerde sorular detaylandırılmış ve alt sorulara yer verilmiştir. Görüşmeler, öğrencilerin derslerini aksatmayacak şekilde, ders dışı zamanlarında, öğrencilere sorularak belirlenmiş ve okulda gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında her bir öğrenci için bir Görüşme Formu, Görüşme Kılavuzu, ses kayıt cihazı, kalem, silgi kullanılmıştır. Görüşmeler 15 ile 20 dakika arasında sürmüştür.

2.6. Görüşmeler

Araştırmacı görüşmeleri okulda öğrencilerin ders dışı zamanlarında gerçekleştirmiştir. Görüşmelerin altısı resim atölyesinde, beşi rehber öğretmen odasında, dokuzu kütüphanede gerçekleştirilmiştir. Ortamın sessizliğine dikkat edilmiş rahatsız edilmemek için kapıya not yazılmıştır.

Görüşmelerin tamamı araştırmacı tarafından ve birebir olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı her görüşme öncesinde görüşeceği öğrenciye, araştırmanın yapılan bir dizi etkinlikler sonucunda edinilen izlenimler, kazanılan bilgiler ve oluşturulan yaşantılara dair düşüncelerini ve görüşlerini almak amacıyla yapıldığını söylemiştir. Ayrıca düşünce ve görüşlerini açık, anlaşılır ve çekinmeden aktarmasının araştırmacı için büyük önem taşıdığını ifade etmiştir.

Görüşme sırasında öğrencilere yedi soru sorulmuştur. Öğrenci bir soruya verdiği cevapla birlikte bir başka sorunun da cevabını istenilen düzeyde vermişse, cevaplanmış olan soru sorulmayarak, bir sonraki soruya geçilmiştir. Her bir görüşme 15 ile 20 dakika arasında sürmüştür.

Görüşmede sorulacak sorular öğrencilere önceden gösterilmemiş, görüşme esnasında ilk olarak sorulmuştur. Sorular her bir öğrenciye aynı sıra ile sorulmuştur. Cevaplama sırasında konu dışına çıktığı durumlarda araştırmacı uygun bir dil kullanarak konuya geri dönülmesini sağlamıştır.

2.7. Verilerin Dökümü ve Analizi

Araştırma verileri niceliksel olarak analiz edilmiştir. Araştırmacı, hazırlamış olduğu görüşme kılavuzuna uygun olarak her öğrenci ile gerçekleştirdiği bireysel görüşmelerin

tamamlanmasından sonra kayıtların dökümünü yapmıştır. Kayıtların dökümünde her bir öğrenci için ayrı bir görüşme formu kullanılmıştır.

Her öğrencinin ses kaydı hiçbir değişiklik yapılmadan aynen alınarak görüşme formuna dökümü yapılmıştır. Yazılı hale getirilen görüşmeler tek tek okunarak değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda, her bir soru maddesinin altında yer alabilecek kategorilerin yazılı olduğu “Görüşme Kodlama Anahtarı” oluşturulmuştur. Böylece görüşme kodlama anahtarında araştırmacının sorularına ve bu soruların cevaplarını kapsayacak şekilde oluşturulan kategorilere yer verilmiştir.

Görüşme kodlama anahtarında yer alan maddelerin uygunluğunun belirlenmesi amacıyla, görüşmelerin dökümünün yapıldığı görüşme formlarından yedisi yansız atama yoluyla seçilmiştir. Seçilen yedi görüşme için boş birer kodlama anahtarı çoğaltılarak alandan bir uzmana verilmiştir. Seçilen görüşme formları araştırmacının kendisi ve uzman tarafından, birbirinden bağımsız olarak görüşme kodlama anahtarına göre değerlendirilmiştir. Değerlendirme, görüşülen öğretmenin görüşlerine uygun bulunan kategorinin görüşme kodlama anahtarına işaretlenmesi şeklinde yapılmıştır.

Araştırmacı ve uzmanın yaptığı bu işaretlemelerin tutarlılığını belirlemek amacıyla, işaretlemelerin yapıldığı görüşme kodlama anahtarları her bir sorunun cevabı tek tek ele alınarak karşılaştırılmıştır. Bu çalışma sonunda, dördüncü sorunun cevabını oluşturan kategorilerden üçünün herhangi bir karışıklığa yol açmaması amacıyla tek bir kategori altında toplanmasına karar verilmiştir. Beşinci sorunun da cevabını oluşturan kategorilerden ikisinin tek bir kategori altında toplanması uygun görülmüş ve değiştirilmiştir. Bunun dışında hiçbir kategoride değişiklik yapılması gerekmemiş, görüşme kodlama anahtarında tutarlılık sağlanmıştır. Böylece görüşme kodlama anahtarına son şekli verilmiştir (Ek 13).

Değerlendiriciler arası güvenilirliğin belirlenebilmesi amacıyla, görüşme kodlama anahtarı boş olarak görüşme yapılan yedi öğrenci için çoğaltılmıştır. Araştırmacı ve alandan bir uzman, birbirlerinden bağımsız olarak, araştırma kapsamında yedi öğrencinin görüşme formlarını okuyarak, görüşme kodlama anahtarında her sorunun cevabını içeren uygun kategoriyi kodlamışlardır. Araştırmacı ve uzman tüm soruların güvenilirlik çalışmasını gerçekleştirmiştir. Kodlamalar sırasında öğrencinin soruya verdiği cevapla ilgili kategori işaretlenirken yorum yapılmamış, öğrencinin söylediklerini belirten kategori varsa işaretlenmiş, yoksa “diğer” adı verilen kategori işaretlenmiş ve yanına gerekli açıklama yazılmıştır.

Öğrencilerle ilgili görüşme kodlama anahtarları doldurulduktan sonra, araştırmacı ve uzmanın doldurduğu görüşme kodlama anahtarlarının tutarlılığı karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalar sırasında, araştırmacı ve uzmanın işaretlediği her bir soru maddesini kapsayan kategori kontrol edilerek uzmanlar arası “Görüş Birliği” ya da “Görüş Ayrılığı” şeklinde işaretlemeler yapılmıştır. Araştırmacı ve uzman, ilgili sorunun aynı kategorisini işaretlemişlerse, bu, uzmanlar arası görüş birliği olarak kabul edilmiştir. Ancak, soruya araştırmacı ile uzman farklı kategori işaretlemişlerse; araştırmacının yaptığı analiz referans olarak kabul edilerek, sadece bir görüş ayrılığı kabul edilmiştir. Yapılan kodlamalar sırasında, araştırmacı ve uzman tarafından soruyla ilgili kategorilerde hiçbir işaretleme yapılmamışsa, yine uzmanlar arası görüş birliği olarak

kabul edilmiştir. Gerçekleştirilen çalışmanın güvenilirlik hesaplaması, “görüş birliği/ görüş birliği+ görüş ayrılığı x 100 formülü kullanılarak yapılmıştır (Kırcaali-İftar ve Tekin, 1997; Wolery, Bailey ve Sugai, 1998; akt: Ergenekon, 2005).

Çizelge 1

Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri
Soru 3	% 100
Soru 2 (i) (ii) (iii) (iiii)	% 97
Soru 7	% 90
Soru 6	% 88
Soru 1	% 87
Soru 5 (i) (ii)	% 80
Soru 4 (i) (ii) (iii)	% 78

Çizelge 1’de soruların güvenilirlik yüzdeleri, güvenilirliği en yüksek olan sorudan en düşük olan soruya doğru sıralanmış olarak verilmiştir.

Değerlendiriciler arası güvenilirliğin % 78 ile % 100 arasında değiştiği ve güvenilirlik ortalamasının % 89 olduğu belirlenmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, ilköğretim 6. sınıf Görsel sanatlar dersinde müze bilinci öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama uygulamalarının sonucunda oluşan öğrenci görüşleri ve öğrencilerden elde edilen bilgilerden oluşan bulgular yer almaktadır.

Görüşme formundan elde edilen bilgiler doğrultusunda formda yer alan her soru ayrı ayrı incelenmiş, araştırmanın bulgularını oluşturan sorular dört ana başlık altında toplanmıştır.

1- Öğrencilerin uygulama öncesi müze gezilerini nasıl, kimlerle ve ne şekilde yaptıklarına ilişkin görüşleri.

2- Öğrencilerin okulda ve müzede yaratıcı drama teknikleri uygulanarak yapılan müze gezisine ilişkin görüşleri.

3- Öğrencilerin uygulanan yaratıcı drama etkinliklerine ilişkin görüşleri.

4- Öğrencilerin okulda ve müzede yapılan uygulamalar sonucunda müzenin tanımına ve özelliklerine ilişkin görüşleri.

İzleyen çizelgelere sırasıyla bu başlıklarla ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. “Sana göre müze nedir, açıklar mısın?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme başlangıcında “Sana göre müze nedir, açıklar mısın?” sorusu sorulmuş, soruya öğrencilerin çeşitli cevaplar verdiği görülmüştür. Alınan cevaplar ve frekans dağılımları Çizelge 2’de yer almaktadır. Öğrencilerin bir soruya birden fazla şıkkı içerecek şekilde cevap verebildikleri ve bu nedenle frekansların öğrenci sayısından fazla çıktığı saptanmıştır.

Çizelge 2

Sana göre müze nedir, açıklar mısın?

Yanıtlar	f
a- Eski eserlerin bulunduğu yerdir	18
b- Eski kültürler, tarih ve yaşam hakkında bilgi edindiğimiz yerdir	16
c- Araştıran, toplayan, koruyan yerdir	11
d- Maddi ve manevi kültür öğelerini barındıran yerdir	9
e- Eserlerin sergilendiği yerdir	6

f- Kùltürleri ve uygarlıkları tanıtan yerdir	5
g- Diğer	9

Çizelge 2 incelendiğinde kendileriyle görüşülen dokuz öğrencinin cevapları araştırmacı tarafından “diğer” kategorisine yerleştirilmiştir. Bu cevaplara bakıldığında, bazı öğrencilerin müze tanımını; eski günleri hatırlatan bir yer, anıları saklayan, bilginin yuvası, bir sanat dalı, bilgiyi saklayan bilgi veren, turistlere bizim tarihimizi öğreten, bilgi evi, insanları kendine çeken çok güzel ve yararlı bir yer olarak tanımlamışlardır.

Ayrıca 18 öğrencinin müzeyi, eski eserlerin bulunduğu yer, 16 öğrenci eski kùltürler, tarih ve yaşam hakkında bilgi edindiğimiz yer, 11 öğrenci araştıran, toplayan, koruyan yerdir şeklinde tanımladıkları görölmüştür. Yine dokuz öğrencinin maddi ve manevi kùltür öğelerini barındıran yer, altı öğrenci eserlerin sergilendiği yer, beş öğrenci kùltürleri uygarlıkları tanıtan yer şeklinde tanımladıkları belirlenmiştir.

3.2. “Daha önce hiç müze ziyaretinde bulundun mu, açıklar mısın?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Öğrencilere ikinci olarak, “Daha önce hiç müze ziyaretinde bulundun mu, açıklar mısın?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar ve frekans dağılımları Çizelge 3’de görölmektedir.

Çizelge 3

Daha önce hiç müze ziyaretinde bulundun mu, açıklar mısın?

<u>Daha önce hiç müze ziyaretinde bulundun mu?</u>	f
a- Evet	15
b- Hayır	5
<u>Hangi Müzeler?</u>	
a- Atatürk Müzesi	8
b- Kent Müzesi	7
c- Arkeoloji Müzesi	4
d- Rahmi Koç Müzesi	1
e- Topkapı Müzesi	1
f- Ayasofya Müzesi	1
<u>Kimlerle gittin?</u>	
a- Sınıf öğretmenim ve sınıf arkadaşlarımla gittim	13
b- Ailemlle gittim	3
<u>Nasıl Gezdiniz?</u>	
a- Düz gezi şeklinde	16
b- Rehberli düz gezi	2

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerden 15’i daha önce müzeye gittiğini belirtmiş, beş öğrenci ise daha önce müzeye hiç gitmediklerini belirtmişlerdir.

Daha önce müzeye giden 15 öğrenciye “hangi müzeler? kimlerle gittiniz? nasıl gezdiniz?” soruları yöneltilmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar ve frekans dağılımları Çizelge 3’ün devamında görülmektedir.

Öğrencilere **hangi müzeler?** sorusu yöneltildiğinde, sekizinin Atatürk Müzesi’ne, yedisinin Bursa Kent Müzesi’ne, dördünün Arkeoloji Müzesi’ne, birinin Rahmi Koç Müzesi’ne, birinin Topkapı Müzesi’ne, birinin Ayasofya Müzesi’ne gittikleri görülmektedir.

Öğrencilere **kimlerle gittiniz?** sorusu yöneltildiğinde, 13’ü sınıf öğretmenleri ve sınıf arkadaşlarıyla, üçü ailesiyle gittiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilere **nasıl gezdiniz?** sorusu yöneltildiğinde, 16’sı düz gezi şeklinde, ikisi rehberli düz gezi şeklinde cevaplarını vermişlerdir.

3.3. “Birlikte çalıştığımız iki müze dışında daha önce müzede yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katıldın mı?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Öğrencilerin, “Birlikte çalıştığımız iki müze dışında daha önce müzede yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katıldın mı?” sorusuna verdikleri cevaplar ve frekans dağılımları Çizelge 4’de görülmektedir.

Çizelge 4

Birlikte çalıştığımız iki müze dışında daha önce müzede yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katıldın mı?

Yanıtlar	f
Hayır katılmadım	20

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin 20’si birlikte çalıştığımız iki müze dışında daha önce müzede yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katılmadım cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin tamamı hayır demiştir, dolayısıyla evet diyen olmamıştır.

3.4. “Sence müzede uyguladığımız etkinlikler mi daha verimliydi? Okulda uyguladığımız etkinlikler mi, açıklar mısın?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşmeler sırasında dördüncü olarak öğrencilere, “Müzede uyguladığımız etkinlikler mi yoksa okulda uyguladığımız etkinlikler mi daha verimliydi? sorusu yöneltilmiştir. Çizelge 5 bu soruya verilen cevapları ve frekans dağılımlarını göstermektedir.

Çizelge 5

Sence müzede uyguladığımız etkinlikler mi daha verimliydi? Okulda uyguladığımız etkinlikler mi, açıklar mısın?

Yanıtlar	f
a- Müzede uygulanan etkinlikler	17
b- Her ikisi de	3
Müzede uyguladığımız etkinlikler daha verimli dedin bunu açıklar mısın?	
a- Müze ortam olarak çok güzeldi	15
b- Müzede gerçek nesnelere vardı ve görseelliğim geliştirdi	15
c- Müzede oyunlar oynadık	13
d- Müzede gerçek nesnelere yola çıkarak görsel tasarımlar yaptım	11
e- Müzede nesnelere kullanarak, canlandırmalar yaptık	10
f- Eğlenceliydi ve çok zevk aldık	9
g- Eski zamanlardaki yaşayış biçimlerini, kültürlerini düşünmeme sebep oldu	7
h- Müzede çok nesne olması hayal gücümü ve yaratıcılığımı geliştirdi	6
ı- Müzede nesnelere, geçmişle ilgili bilgiler edindim	5
j- Diğer	7
Okulda uygulanan etkinlikleri verimli bulmadın bunun nedenlerini açıklar mısın?	
a- Okulda müzede nesnelere hiçbiri yoktu	13
b- Okul gürültülüydü	9
c- Okulda sınıf ortamında çalıştık	7

Kendileriyle görüşülen 17 öğrencinin müzede uygulanan etkinlikler, üç öğrencinin ise, hem müzede uygulanan etkinlikler, hem de okulda uygulanan etkinlikler (her ikisi de) cevabı verdikleri görülmüştür.

Öğrencilere müzede yaptığımız etkinlik daha verimli dedin, bunu açıklar mısın? sorusu sorulmuştur. Kendileriyle görüşme yapılan yedi öğrencinin cevapları araştırmacı tarafından “diğer” kategorisine yerleştirilmiştir. Bu cevaplara bakıldığında, birçok kelime kavramımız geliştirdi, oranın kokusu bile değişti, biz müzeyi gezmedik orayı yaşadık, müze sessizdi, heyecan vericiydi, müzede sanata çok değer veriyorlar gibi cevaplar verdikleri görülmüştür.

Çizelge 5 incelendiğinde kendileriyle görüşülen 15 öğrenci müzenin ortam olarak çok güzel olduğunu belirtirken yine 15 öğrenci gerçek nesnelere vardı görseelliğim geliştirdi şeklinde ifade kullanmışlardır. Öğrencilerden altısı müzede çok nesne olması hayal gücümü ve yaratıcılığımı geliştirdi, 11'i müzede gerçek nesnelere yola çıkarak görsel tasarımlar yaptım açıklamasını yapmışlardır.

Öğrencilerden yedisi eski zamanlardaki yaşayış biçimlerini, kültürlerini düşünme sebep oldu der iken, beş öğrenci müzedeki nesnelere, geçmişle ilgili bilgiler edindim şeklinde ifade etmişlerdir.

Görüşme yapılan öğrencilerden 13'ü müzede oyunlar oynadıklarını, 10'u müzedeki nesnelere kullanarak canlandırmalar yaptıklarını, dokuzu eğlendiklerini ve çok zevk aldıklarını ifade etmişlerdir.

Okulda uygulanan etkinlikleri verimli bulmadın, bunun nedenlerini açıklar mısın? sorusu sorulmuştur. Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerden 13'ü okulda müzedeki nesnelere hiç biri yoktu şeklinde açıklama yapmışlar, dokuzu okul gürültülüydü, yedisi okulda sınıf ortamında çalıştık şeklinde ifade etmişlerdir.

3.5. “Sence müzede düz gezi şeklinde yapılan müze gezisi yöntemi ile mi, yoksa yaratıcı drama yöntemi ile mi” daha verimli gezi yapıldığını söyler misin, neden?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilere “Sence müzede düz gezi şeklinde yapılan müze gezisi ile mi, yoksa yaratıcı drama yöntemi ile mi, daha verimli gezi yapıldığını söyler misin? sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar ve frekans dağılımları Çizelge 7’de görülmektedir.

Çizelge 6

Sence müzede düz gezi şeklinde yapılan müze gezisi ile mi, yoksa yaratıcı drama yöntemi ile mi” daha verimli gezi yapıldığını söyler misin, neden?

Yanıtlar	f
Müzede Yaratıcı Drama yöntemiyle	20
Müzede yaratıcı drama yöntemiyle daha verimli gezi yapıldı dedin bunu açıklar mısın, neden?	
a- Müzede eğlenceli, heyecan verici, merak uyandırıcı oyunlar oynadık	12
b- Canlandırmalar yaptık	11
c- Oyunlarla daha iyi öğrendim	8
d- Arkadaşlarımla iletişimim arttı	5
e- Müzedeki nesnelere daha çok farkına vardım	7
f- Grupla çalışma alışkanlığı edindim	4
g- Öykü oluşturduk yaratıcılığım gelişti	4
h- Yeni bilgiler edindik	3
j- Müzede bütün nesnelere inceleme fırsatım oldu	2
k- Diğer	12

Öğrencilerin tamamının müzede yaratıcı drama yöntemiyle yapılan gezinin daha verimli olduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

Öğrencilere müzede yaratıcı drama yöntemiyle daha verimli gezi yapıldı dedin bunu açıklar mısın, neden? Sorusu sorulmuştur. Yukarıda Tablo 6’de bu soruya verilen cevaplar ve frekans dağılımı yer almaktadır.

Çizelge 6 incelendiğinde, görüşme yapılan 12 öğrencinin cevapları araştırmacı tarafından “diğer” kategorisine yerleştirilmiştir. Bu cevaplara bakıldığında, duygu ve düşüncelerimi daha iyi ifade edebildim, konsantre oldum, performansım arttı, bu şekilde aklımda daha iyi kalıyor, stresi sıkıcılığı attı, müzenin sıkıcı bir yer olmadığını öğrendim, yaparak yaşayarak öğrendik, farklı bakış açılarıyla görmeyi öğrendim, yaptıklarımızın yaratıcılıkla ilgisi var, müzeyi sadece gezmedik orayı yaşadık gibi açıklamalar yaptıkları görülmektedir.

Görüşme yapılan 12 öğrenci müzede eğlenceli, heyecan verici, merak uyandırıcı oyunlar oynadık, 11 öğrenci canlandırmalar yaptık, sekiz öğrenci oyunlarla daha iyi öğrendim şeklinde ifade ettikleri görülmüştür.

Müzede yapılan yaratıcı drama etkinliklerinin verimli olduğunu belirten öğrencilerden yedisi müzedeki nesnelere daha çok farkına vardım, ikisi müzede bütün nesnelere inceleme fırsatım oldu, beşi arkadaşlarımla iletişimim arttı, dördü grupla çalışma alışkanlığı edindim, dördü öykü oluşturduk yaratıcılığım gelişti üçü yeni bilgiler edindik şeklinde ifade etmişlerdir.

3.6. “Gördüğün müzelerde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilere “Gördüğün müzelerde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar ve frekans dağılımları Çizelge 9’da görülmektedir.

Çizelge 7

Gördüğün müzelerde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?

Yanıtlar	f
a- Bursa Kent Müzesi	
a1- Arabalar (otomobil-Fayton)	10
a2- Balmumu heykeller	9
a3- Giysiler	7
a4- Yemek kapları	4
a5- Kavanoz içinde yılanlar	3
a6- İpek kozaları	3
a7- Tren	3

a8- Fotoğraf makinesi	2
a9- Bursa Maketi	2
a10- Saatler	2
a11- Müzik aletleri	2
a12-Hamam bölümü ve eşyaları	2
a13-Makyaj malzemeleri	2
a14-Soba	1
a15-Vazo	1
<u>b- Bursa Arkeoloji Müzesi</u>	
b1- Lahitler	12
b2- Heykeller	9
b3-Rölyefler(Steller)	9
b4-Küpler	8
b5-Aslan Heykeli	8
<u>c- Atatürk Müzesi</u>	
c1- Çok önceden gittiğim için hatırlamıyorum	3
c2- Atatürk'ün yemek odası	2
c3- Atatürk'ün yatağı	2
c4- İçi doldurulmuş köpek	2
c5- Resimler	1
c6- Atatürk'ün kıyafetleri	1
<u>d- Rahmi Koç Müzesi</u>	
d1-Çamaşır makinesi	1
d2-Çeşitli aletler	1
d3-At arabası	1
d4-Otomobiller	1

Çizelge 7 incelendiğinde "Bursa Kent Müzesinde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?" sorusuna öğrencilerden onu arabalar (otomobil-fayton), dokuzu balmumu heykeller, yedisi giysiler, dördü yemek kapları, üçü tren, üçü kavanoz içinde yılanlar, diğer üçü ipek kozaları, ikisi Bursa maketi, diğer ikisi müzik aletleri, ikisi fotoğraf makinesi, ikisi saatler, ikisi hamam bölümü ve eşyaları, ikisi makyaj malzemeleri, bir kişi soba, diğer bir kişi ise vazo şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğrencilere "Bursa Arkeoloji Müzesinde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?" sorusuna öğrencilerden 12'si Lahit, dokuzu heykel, diğer dokuzu rölyef-Steller, sekizi aslan heykeli, diğer sekizi küpler şeklinde belirtmişlerdir.

Öğrencilerden "Atatürk Müzesinde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?" sorusuna üç öğrenci çok önceden gittiğim için hatırlamıyorum, iki öğrenci Atatürk'ün yatağı, iki öğrenci yemek odası, diğer iki öğrenci içi doldurulmuş köpek, bir öğrenci Atatürk'ün kıyafetleri, diğer bir öğrencide resimler şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğrencilerden Rahmi Koç Müzesine giden bir öğrenci, "müzedeki en çok dikkatini çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?" sorusuna çamaşır makinesi, çeşitli aletler, at arabası, otomobiller şeklinde ifade ettiği görülmüştür.

3.7. “Çevrendeki kişilere gördüğün hangi müzeleri, hangi özellikleri nedeniyle önerirsin?” Sorusuna İlişkin Bulgular

Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilere yedinci olarak “Çevrendeki kişilere gördüğün hangi müzeleri, hangi özellikleri nedeniyle önerirsin? sorusu sorulmuştur. Çizelge 10’da bu soruya verilen cevaplar ve frekans dağılımları görülmektedir.

Çizelge 8

Çevrendeki kişilere gördüğün hangi müzeleri, hangi özellikleri nedeniyle önerirsin?

Yanıtlar	f
a) Bursa Kent Müzesini öneririm	16
a1- Kentin yaşam kültürünü anlatan nesnelere barındırdığı için	10
a2- Bursa’nın tarihini yansıttığı için	6
a3- Binası ve sunumu çok güzel olduğu için	5
a4- Birçok galerisi olduğu için	4
a5-İçerisinde çok güzel nesnelere barındırdığı için	3
b) Bursa Arkeoloji Müzesini öneririm	11
b1- Kazılar sonucunda çıkarılmış eserler olduğu için	6
b2- Mermerler üzerine yontularak yapılan kabartmalar ve heykeller olduğu için	5
b3- Sanat özelliği olduğu için	2
b4- Çok eski kültürleri anlattığı için	2

Çizelge 8 incelendiğinde kendileriyle görüşülen öğrencilerin 16’sı çevremdeki kişilere Bursa Kent Müzesi’ni, 11’i Bursa Arkeoloji Müzesi’ni öneririm şeklinde belirttikleri görülmektedir.

Öğrencilerden Bursa Kent Müzesi’ni öneririm diyen 16 kişiye “hangi özellikleri nedeniyle önerirsin? sorusuna, 10’unun kent yaşam kültürünü anlatan nesnelere barındırdığı için, altısı Bursa’nın tarihini yansıttığı için, beşi binası ve sunumu çok güzel olduğu için, dördü birçok galerisi olduğu için, üçü içerisinde çok güzel nesnelere barındırdığı için öneririm şeklinde ifade ettikleri görülmüştür.

Öğrencilerden Bursa Arkeoloji Müzesini öneririm diyen 11 kişiye “hangi özellikleri nedeniyle önerirsin? sorusuna, altısı kazılar sonucunda çıkarılmış eserler olduğu için, beşi mermerler üzerine yontularak yapılan kabartmalar ve heykeller olduğu için, ikisi sanat özelliği olduğu için, diğer ikisi ise çok eski kültürleri anlattığı için öneririm şeklinde ifade ettikleri görülmüştür.

4. TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1. Tartışma

Bu bölümde, bulgulardan elde edilen öğrenci görüşlerinin yorumu ve literatürle karşılaştırmalar yer almaktadır.

Öğrencilerin uygulama öncesi müze gezilerini nasıl, kimlerle ve ne şekilde yaptıklarına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere; öğrenciler “**daha önce müze ziyareti yapıp yapmadıkları, yaptılar ise hangi müzelere, kimlerle gittikleri ve nasıl geldiklerine ilişkin ve daha önce birlikte çalışılan iki müze dışında yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katılıp katılmadıkları**” ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerden beşi daha önce hiçbir müzeye gitmediklerini, 15 öğrenci ise gittiklerini ve bu gezilerin çoğunlukla sınıf öğretmenleriyle okul gezileri olduğunu ve düz gezi şeklinde gerçekleştirdiklerini açıklamışlardır. 20 öğrenci (öğrencilerin tamamı) araştırmacının uygulama yaptığı iki müze dışında daha önce müzede yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katılmadıklarını açıklamışlardır. Bu bulgulara göre öğrencilerin sınıf öğretmenleri ile müzelere yaptıkları gezilerin zamanla sınırlı, hiçbir etkinlik uygulanmadan ve düz gezi şeklinde yapıldığı anlaşılmaktadır. Metan’ın (2007), İlköğretim Okullarının Birinci Kademesinde Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Müzeleri Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Kullanmalarına Yönelik Görüşlerinin yer aldığı araştırmasında müzelerin, Görsel Sanatlar eğitimi dersleri için etkin öğrenimin gerçekleştiği yaygın eğitim kurumları olduğunu, ancak ilköğretim birinci kademe Görsel Sanatlar eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin müzeleri görsel sanatlar dersinde eğitim amacına uygun kullanmadıkları şeklindeki görüşü, araştırmanın “öğrencilerin sınıf öğretmenleri ile müzelere yaptıkları gezilerin zamanla sınırlı, hiçbir etkinlik uygulanmadan ve düz gezi şeklinde yapıldığına” ilişkin bulguları ile paralellik göstermektedir. Ayrıca Metan’ın araştırmasında, müzelerde görsel sanatlar dersinin işlenmesinde dokunarak, görerek, hissederek yaratıcılığa dayalı bir öğretim programının uygulanması gerektiği belirtilmektedir.

Topçu’nun (2008) Görsel Sanatlar Eğitiminde Bir öğretim Yöntemi Olarak Yaratıcı Drama ile ilgili Yüksek Lisans Tezinde, müze ziyaretlerinin çoğu zaman müzeye kapıdan girilip hızla vitrinlere bakılıp çıkılmasından öteye gidemediği, öğretmenlerin müze eğitimi ile ilgili bilgilerinin artırılması gerektiği, müzelerin eğitimde etkili ve bilinçli kullanılmadığı görüşü, araştırmanın “öğrencilerin uygulama yapılan iki müze

dışında daha önce müzede yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katılmadıkları” şeklindeki görüşleri ile örtüşmektedir.

Öğrencilerin okulda ve müzede yaratıcı drama teknikleri uygulanarak yapılan müze gezisine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere **“müzede uygulanan etkinliklerin verimli olup olmadığı, okulda uygulanan etkinliklerin verimli olup olmadığı, gördükleri müzelerde dikkatlerini en çok çeken nesnelere neler olduğu”** ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerden 17’si müzede uygulanan etkinlikleri verimli bulduklarını, sadece üç öğrenci müzedeki ve okuldaki etkinlikleri (her ikisini) verimli bulduklarını açıklamışlardır. Okulda uygulanan etkinlikleri verimli bulmayan öğrenciler daha çok okulun ortamıyla ilgili olumsuz görüş bildirmişlerdir. Okulda müzedeki nesnelere hiçbirini yoktu, okul gürültülüydü, okulda sınıf ortamında çalıştık şeklinde açıklamalar yapmışlardır. Öğrenciler okula kıyasla müzenin ortamının çok güzel olduğunu, müzede gerçek nesnelere çalışmanın, oyunlar oynamanın, canlandırmalar yapmanın hayal gücü ve yaratıcılıklarını geliştirdiğini, görselliklerinin geliştiğini ve görsel tasarımlarını zevkle ve eğlenerek yaptıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte dikkatlerini en çok çeken nesnelere, etkinliklerde seçtikleri ve kullandıkları nesnelere ilgi çekicidir. Bu bulgulara göre okullara oranla müzelerin görsel açıdan zengin nesnelere barındırmaları, sunumlarının güzel olması ve ortamlarının farklı olmasından dolayı eğitimin kalitesini arttırdığı görülmüştür. Mercin’in (2002), Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Müzelerin Sanat (Resim) Eğitimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Yönetici Ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirildiği araştırmasında müzelerin sanat eğitimi açısından önemli mekanlar olduğunu, müzelerin sınıf ortamına kıyasla daha etkin bir öğrenmeyi sağladığı, sınıf ortamından farklı olarak öğrencileri araştırmaya ve incelemeye yönlendirdiği görüşü araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Topallı (2001) İlk ve Orta Dereceli Okullarda Görsel Sanatlar Eğitimi Kapsamında, Müze Eğitiminin Rolü Ve Önemi ile ilgili araştırmasında öğrencilere ön anket ve son anket uygulamıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri yanıtlarda ve müze gezisi sırasındaki ilgileri, geri bildirimleri, müze eğitiminin tarih ve kültürel varlıkların tanınmasında, öneminin farkına varılmasında, koruma bilincinin gelişmesinde rolü olabileceği ortaya koyulmuştur. Bununla birlikte müze gezisi sonrasında öğrencilerin üç boyutlu uygulama çalışmaları yapmaları, eğlenerek, görerek, yaşayarak ve uygulayarak farklı kültürlerle etkileşim içinde bulunarak öğrenmeyi gerçekleştirdikleri belirtilmektedir. Araştırmanın “müzede gerçek nesnelere çalışmanın, oyunlar oynamanın, canlandırmalar yapmanın hayal gücü ve yaratıcılıklarını geliştirdiğini, görselliklerinin geliştiğini ve görsel tasarımlarını zevkle ve eğlenerek yaptıklarını” belirten bulguları ile örtüştüğü görülmektedir. Benzer bir çalışmada, Maccario (2002) Müzelerin Eğitim Ortamı Olarak Kullanımı İle İlgili makalesinde; müzelerin geçmiş uygarlıklarda yaratılan eserlerle ve yaşam biçimleri ile ilişki kurma, sorgulama, yorumlama, oyun ve canlandırma ile o anı yaşama fırsatları verdiği için, sınıfa göre aktif bir eğitim ortamı oluşturduğu görüşü belirtilmektedir.

Öğrencilerin uygulanan yaratıcı drama etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere; **“ müzede düz gezi şeklinde yapılan müze gezisi ile mi, yoksa yaratıcı drama yöntemi ile daha verimli gezi yapıldığı”** ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler düz gezi şeklinde yapılan müze gezisini verimli bulmadıklarını, tamamının müzede yaratıcı drama yöntemiyle yapılan müze gezisinin daha verimli olduğu şeklinde açıklama

yapmışlardır. Öğrenciler düz gezi şeklinde yapılan müze gezilerinde bir şey öğrenemediklerini, hatta müzedeki nesnelere inceleme fırsatı dahi bulamadıklarını ve öğrenilenlerin kalıcı olmadığını ifade etmişlerdir. Müzede yaratıcı drama uygulamaları ile eğlenceli, merak uyandırıcı, heyecan verici oyunlar oynadıklarını, oyunlarla daha iyi öğrendiklerini, müzedeki nesnelere daha çok farkına vardıkları ve nesnelere inceleme olanağı bulduklarını, grup çalışmalarından dolayı arkadaşları ile iletişimlerinin arttığını, öykü oluşturup canlandırmalar yaptıklarını ve yeni bilgiler edindiklerini belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre müzelerde yaratıcı drama etkinlikleri uygulanarak yapılan müze gezilerinin daha verimli olduğu görülmektedir. Oruç ve Altın (2008) eğitimde yaratıcı dramanın, etkili ve anlamlı öğrenmeyi gerçekleştirebilen yöntemlerden birisi olduğunu ve birçok önemli kazanımı bulunduğunu, müze eğitiminde yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlayabilecek etkili yöntemlerden birisinin yaratıcı drama olduğu şeklindeki görüş belirtmektedirler.

Eğitmen (1995), Arkeoloji Müzelerinin Eğitim Ortamı Olarak Etkinliğinin Arttırılmasında Yaratıcı Dramanın Yeri Ve Önemi'nin incelendiği araştırmasında ilköğretim okulu öğrencileri ile Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki eserler hakkında bilgi edinmek için yaratıcı dramanın etkili bir yöntem olduğunu, müzelerin eğitim ortamı olarak etkinliğinin arttırılmasında yaratıcı dramanın önemli bir yere sahip bulunduğu, müze gezisinde bedensel, sözel, zihinsel olarak aktif olma, yaratıcılığını ortaya koyma, müzedeki eserler ile etkileşimde bulunduğu ve öğrencilerin birbirleriyle ve müzeyi gezmek üzere bir araya gelmiş diğer insanlar ile etkileşimde buldukları şeklindeki görüşleri, araştırmanın "grup çalışmalarından dolayı arkadaşlarımızla iletişimimiz arttı" şeklindeki bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Tosun (2009), müze incelemelerinin ilköğretim okullarındaki sanat eğitimine katkısını incelediği araştırmasında; deney ve kontrol grubunun eğitim öncesi birbirine eşdeğer olan durumunu, müze incelemesi ve geleneksel eğitimin dışında farklı aktiviteler eşliğinde alan grubun öğrencileri üzerinde anlamlı farklar bulunduğunu tespit etmiştir. Deney grubundaki öğrenciler, müze ortamında akıllarına takılan her türlü soruyu bizzat o işle uğraşan kimselere sorma, nesnelere yerinde inceleme, gözlem yapma ve yaşayarak öğrenme fırsatını bulmuştur. Bu araştırma sonucunda; kontrol ve deney gruplarının arasında; müze incelemeleri eğitimi almadan önce ve sonra anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu sonuç müze incelemeleri yapılması ile ve geleneksel öğretim dışı etkinlikler ve teknikler eşliğinde verilen eğitim ile açıklanabilmektedir. Kontrol grubundaki öğrenciler sadece klasik yöntemlerle ve olaylar yaşatılmaksızın eğitilirken; deney grubundaki öğrenciler olayları yaşayarak ve bütün duyularını derse katması sağlanarak eğitilmesi, bunun sonucunda da iki grup arasında anlamlı farklar oluşması, araştırmanın "yaratıcı drama uygulamaları ile eğlenceli, merak uyandırıcı, heyecan verici oyunlar oynadıklarını ve yeni bilgiler edindiklerini" belirten bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Tarih Vakfı Ve Çağdaş Drama Derneği'nin (1998), Türkiye Cumhuriyetinin 75. Yıl kutlamaları kapsamında İstanbul Darphane binalarında ortak bir proje çalışması kapsamında Türkiye'nin bilim, kültür ve sanat insanlarının ülkenin dünü, bugünü ve yarını üzerinde eser üreterek geleceğin biçimlendirilmesine dönük katkıda bulunabilecekleri bir ortamı yaratmak amacıyla, Üç Kuşak Cumhuriyet Ve Aile Albümleri sergileri düzenlenmiştir. Proje sürecinde ilk gün sergiye gelenlerin bireysel

ve küçük ya da büyük grupların sergiyi ortalama ne kadar sürede gezdikleri belirlenmiştir. Buna göre ailesiyle ya da daha küçük gruplarla gelenlerin sergide biraz daha fazla kaldıkları gözlenmiş ancak bir sınıfla ve okul gezisiyle gelenlerin daha çok öğretmenlerin (ellerini bırakma, sağa sola bakma, daha fazla oyalanma) uyarıları ile kısa sürede sergiden ayrıldıkları gözlenmiştir. Öğrencilerin büyük bir kısmı metinleri okuyamadan sergiden çıktıkları belirtilmiştir. Proje kapsamındaki uzman eğitimciler serginin amaçları doğrultusunda, yaratıcı drama tekniklerini uygulayabilecekleri müze-sergi ortamından farklı bir öğrenme ortamı oluşturmuşlardır. Bir dizi yaratıcı drama yönteminin uygulandığı etkinlikler yapılmıştır. Proje sonucunda müze ortamındaki öğrenmenin okuldaki öğrenmeyi destekler nitelikte olduğu, yaratıcı drama ile yaparak yaşayarak öğrenmenin gerçekleştiği görüşü araştırmanın “öğrencilerin, oyunlarla daha iyi öğrendikleri, müzedeki nesnelere daha çok farkına vardıkları ve nesnelere inceleme olanağı buldukları, öykü oluşturup canlandırmalar yaptıkları” ile ilgili bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Öğrenciler okulda ve müzede yapılan uygulamalar sonucunda müzenin tanımına ve özelliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere, “**müzenin tanımı ve çevrelerindeki kişilere gördükleri müzeleri, hangi özellikleri nedeniyle önerirsin**” ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerden müzenin tanımını yapmaları istendiğinde, öğrencilerin müzenin tanımına ilişkin farklı açıklamalar yaptıkları görülmektedir. Öğrencilerin bazıları müzeyi, eski eserlerin bulunduğu yer, eski kültürler, tarih ve yaşam hakkında bilgi edindiğimiz yer, araştıran, toplayan, koruyan yerdir şeklinde tanımladıkları görülmüştür. Bazı öğrenciler ise maddi ve manevi kültür öğelerini barındıran yer, eserlerin sergilendiği yer, bazı öğrenciler ise kültürleri uygarlıkları tanıtan yer şeklinde tanımladıkları görülmektedir. Bununla birlikte öğrenciler Bursa Kent Müzesini, Bursa'nın tarihini yansıttığı için, kentin yaşam kültürünü anlatan nesnelere barındırdığı için, binası ve sunumu çok güzel olduğu için, içerisinde çok güzel nesnelere barındırdığı için, Bursa arkeoloji müzesini, sanat özelliği olduğu için, çok eski kültürleri anlattığı için, kazılar sonucunda çıkarılmış eserleri barındırdığı için, mermerler üzerine yontularak yapılan kabartmalar ve heykeller olduğu için arkadaşlarıma ve aileme öneririm şeklinde ifade etmişlerdir. Bu bulgulara göre öğrencilerin etkinlikler sonucunda müzeye ilişkin farkındalıklarının arttığı ve müzelerin ortamlarının, barındırdığı nesnelere yönünden zenginliğinin öğrencilerin müzelerle ilgisini arttırdığı, müzenin tanımını kolay yapabildikleri ve müzelerin özelliklerini belirtebildikleri görülmektedir. Buyurgan'ın (2002), daha önce basit birer gezi olan müze ziyaretleri etkinlikler uygulanarak gezildiğinde; öğrencilere göre daha anlamlı, düşündürücü, araştırmaya, koruma ve toplama amaçlı çalışmalara dönüştüğü belirtilmektedir. Ayrıca öğrenciler bu araştırma ile ekip çalışmasının başarıyı ve kaynaşmayı sağlamadaki etkililiğini, sanat eğitimi deneyimi yaşayarak gerçekleştirdiklerini, müze eğitimi bilgisini bilgiye odaklanarak öğrendiklerini belirten görüşleri araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

4.2. Öneriler

Araştırmanın bulguları doğrultusunda uygulamaya yönelik ve ileri araştırmalara yönelik önerilerde bulunabilir.

4.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Görsel Sanatlar Dersi müze bilinci öğrenme alanında müzelerin sunduğu olanaklardan yararlanılarak yapılan eğitimden, aynı zamanda görsel sanatlarda biçimlendirme ve görsel sanat kültürü alanlarında da yararlanılması iyi bir sanat eğitimi gerçekleştirilmesi açısından önemlidir.

2. Müze bilinci, sadece tarihi eserler, ören yerleri ile sınırlı düşünülmemeli öğrenciye sanatı da öğretmeli, güncel sanat olaylarını da takip etmelerini sağlamalıdır.

3. Müzede yaratıcı drama yöntemiyle uygulanan etkinliklerin, öğrencilerin görsel sanatlar dersindeki başarılarını arttırdığı, dersten zevk almalarını sağladığı, gördüklerinin öğrenme üzerinde ve öğrenilenlerin kalıcılığına olumlu katkısının bulunduğundan dolayı, görsel sanat dersi konularını müzede yaratıcı drama etkinlikleri ile çalışılabilir, öğretmenler yıllık planlarına ekleyebilirler.

4. Müze eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilebilmesi ve müze bilincinin daha sağlıklı kazandırılabilmesi için yılda en az bir-kaç kez müze de yaratıcı drama etkinlikleri yapılmalı, sanal ortamda müze ve sanat galerileri gezileri ile bu eğitim desteklenmelidir.

5. Görsel Sanatlar Dersi öğretmenlerinin sınıfta ve müzede kullanabilecekleri en az temel düzeyde yaratıcı drama eğitimi almaları sağlanabilir.

4.2.2. İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırmanın, Görsel Sanatlar Dersi Müze bilinci öğrenme alanına yönelik yaratıcı drama uygulamalarını farklı yaş gruplarıyla ve farklı okulların öğrencileriyle yapılması önerilebilir.

2. Benzer konularda deneysel araştırma yöntemleri kullanılarak araştırmalar gerçekleştirilebilir.

3. Bu ve benzeri uygulamalı araştırmalarda eylem araştırması yapılması önerilebilir.

EKLER

Ek 1

Araştırma İzin belgesi

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.16.00.07-050 / 1865
Konu : Araştırma İzni

14 Ocak 2010

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : M.E.B.na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Resim İş Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Ayla KÖK' ün "Görsel Sanatlar Müze Eğitimine Yönelik Yaratıcı Uygulamaları" konulu tez çalışmasını İlimiz Nilüfer İlçesi Fethiye İlköğretim Okulu 6/A-B sınıfı öğrencilerine uygulamak istediği, Anadolu Üniversitesi Genel Sekreterliğinin 31 Aralık 2009 tarih ve 500/1297/14765 sayılı yazısı ile bildirilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her tür ve her derecedeki okul ve kurumlarda yapılacak lisans, yüksek lisans, doktora veya doktora üstü araştırma-geliştirme çalışmaları ile Bakanlığın destek verdiği araştırmalar kapsamındaki anket, uygulama, gözlem gibi faaliyetler; bir ili kapsıyorsa izin başvurularının İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yapılacağı ilgi yönergede belirtildiğinden; Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Resim İş Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Ayla KÖK' ün "Görsel Sanatlar Müze Eğitimine Yönelik Yaratıcı Uygulamaları" konulu tez çalışması ile ilgili öneri ve veri toplama araçları, ilgi Yönerge gereği İlimizde oluşturulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenerek değerlendirilmesi sonucunda, mühürlü ve imzalı anketlerin aslının okul müdürlüğüne görülerek, okuldaki eğitim öğretim faaliyetleri aksatılmadan, gönüllülük esası ve veli izni ile okul müdürlüğünün gözetim ve sorumluluğunda ilimiz Nilüfer İlçesi Fethiye İlköğretim Okulu 6/A-B sınıfı öğrencilerine uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini olurlarınıza arz ederim.

Atilla GÜLSAR
Milli Eğitim Müdürü

OLUR.

19 / ... / 2010

Selman YENİGÜN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Yeni Hükümet Konağı A Blok Osmangazi 16050 BURSA
Tel: (0 224)256 70 00/ 148-137 Faks : (0 224) 256 66 80
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Kültür Bölümü 137
web:bursameb.gov.tr e-mail:kultur16@meb.gov.tr

EGİTİME
%100
DESTEK

EGİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek!

Ek 2

Öğrenci Sözleşmesi

Değerli Öğrencim,

Bu araştırmayı Milli Eğitim Müdürlüğü'nden almış olduğum resmi izin ile yapıyorum. Bu araştırma Görsel Sanatlar Dersi müze bilinci öğrenme alanına yönelik okulda ve iki müzede gerçekleştirilecek, yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanıldığı uygulamaları ve uygulamalar sonucunda etkinlikler ve müze ile ilgili görüşlerinizi almak amacıyla iki farklı oturumda yürütülecektir.

Birinci oturumda; okulda ve müzede ikişer uygulama çalışması şeklinde yürütülecektir. Okuldaki uygulamaların üç saati ilk çalışma, dört saati son çalışma olarak okulda gerçekleştirilecektir. Müzede uygulamaların altı saati Bursa Kent müzesinde, beş saati Bursa Arkeoloji müzesinde gerçekleştirilecektir.

İkinci oturumda; tüm bu uygulamalara ve müzelere ilişkin görüşleriniz alınacaktır. Bu amaçla okulda ve müzede bir dizi uygulamalar yapmak ve sonucunda yine sizin için uygun olan yer ve saatte bireysel olarak görüşme yapmak istiyorum.

Görüşmemiz sırasında konuşmamızın bölünmemesi ve not almada güçlükler olabileceği düşüncesiyle ses kaydı yapmak istiyorum. Ses kayıtlarında yer alan düşüncelerinizin tamamen bilimsel veri olarak kullanılacağını belirtmek isterim.

Yapacağım ses kaydını iki araştırmacı dışında hiç kimse dinlemeyecek ve söyledikleriniz grup verisine dönüştürüldükten sonra silinecektir. Eğer isterseniz araştırma sonuçları size tarafımdan iletilecektir.

Bu açıklamalar doğrultusunda, çalışmalara gönüllü olarak katıldığınızı ve araştırmacı olarak benimde verdiğim sözleri tutacağımı belirten bu sözleşmeyi imzalamamızın uygun olacağını düşünüyorum. Verdiğiniz bilgilerden dolayı size hiçbir şekilde rahatsızlık verilmeyeceğine söz veriyorum.

Görüşen
Ayla KÖK

Görüşülen
.....

Ek 3

Öğrenci Velisi İzin Belgesi

Sayın Veli,

Görsel sanatlar Dersi müze bilinci öğrenme alanına yönelik yüksek lisans tezimi için yaptığım araştırmada kullanılmak üzere okulda ve müzede bir dizi etkinlikler

gerçekleştirilecektir. Etkinlik gün ve saatleri aşağıda belirtilmiştir. Çocuğunuzun etkinliklere katılmasına izin veriyor iseniz lütfen imzalayıp gönderiniz. Anlayışınız için teşekkür ederim.

Fethiye ilköğretim okulu sınıfından
kızımın/oğlumun yukarıda belirtilen tarihlerdeki okulda ve müzedeki çalışmalara katılmasına izin veriyorum.

7 Ocak 2010 – Okulda; 13:00 ile 16:00 arası, 8 Ocak 2010 – Bursa Kent Müzesi; 12:00 ile 17:00 arası, 12 Ocak 2010 – Bursa Arkeoloji Müzesi; 13:00 ile 17:00 arası, 13 Ocak 2010 – Okulda; 13:00 ile 17:00 arası yapılacaktır. Öğrenci Bireysel Görüşmeleri ise; 20 Ocak 2010 saat 13:00 ile 17:00 arası ve 21 Ocak 2010 saat 13:00 ile 17:00 arasında yapılacaktır.

Veli
Adı- Soyadı
İmza

Ek 4 a

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRESİ BAŞKANLIĞINA

BURSA

Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Resim Anasanat Dalında, yüksek lisans tez çalışmamı yapmaktayım. Görsel Sanatlar Eğitimi müze bilinci öğrenme alanına yönelik, Bursa Kent Müzesinde 08.01.2010 tarihinde, saat 13:00 ile 17:00 arasında müzede yaratıcı drama uygulamaları yapmak istiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Ayla Kök
Görsel Sanatlar Öğretmeni

Ek 4 b

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
BURSA ARKEOLOJİ MÜZESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

BURSA

Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Resim Anasanat Dalında, yüksek lisans tez çalışmamı yapmaktayım. Görsel Sanatlar Eğitimi müze bilinci öğrenme alanına yönelik, Bursa Arkeoloji Müzesinde 12.07.2010 tarihinde, saat 12:00 ile 17:00 arasında müzede yaratıcı drama uygulamaları yapmak istiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Ek 5a

Ders Planları

Birinci Uygulama Ders Planı

Süre : 40+ 40+40 = 120 dk

Grup: İlköğretim 6. sınıf  ğrencileri

Kazanımlar: -Müzenin tanımını yapar.

-Eserlerin müzeye nereden geldiğini bilir.

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı Drama- Rol oynama, doğaçlama, donuk imge.

Araç ve Gereçler: 20 adet A4 kağıdı, müzik CD, kalemler, çeşitli boyalar ve resim kağıtları, aile büyüklerine ait birer eşya.

Çalışma Yeri: Okul

Hazırlık-Isınma alışmaları

Öğretmen öğrencilerden çember olmalarını ister.“Yer Kapmaca” oyununu oynayacaklarını s yer. Oyunun kuralları gösterilerek anlatılır.  zerinde müze kavramını tanımlayan kelime/kelimeler yazılı A4 kağıtları yazılar görünmeyecek Şekilde aralarında mesafeler bırakılarak yere dizilir( ğrenci sayısı kadar). Yerden bir kağıt  ğretmen tarafından eksiltir. Müzik eşliğinde kağıtların aralarında dolaşmaları istenir. Müzik durduğunda herkes bir kağıdın üzerinde yer bulmaya çalışır. Açıkta kalan kişi oyun dışı kalır.(İlk iki tur deneme turu olduğu için üçüncü turda öğrencinin oyundan çıkarılacağı hatırlatılır). Oyundan çıkan kişi yerden bir kağıt alır, sonra kullanmak üzere cebinde saklar. Oyuna yerdeki kağıtlar bitene kadar devam edilir.

Canlandırma

Öğretmen, öğrencilerden çalışmadan bir gün önce aile büyüklerinin(büyük anne, büyük baba, nine, dede) kullandığı eşyalardan, birini izin alarak okula getirmeleri istenir... Öğrencilerden evden getirdikleri eşyayı arkadaşlarına göstermemeleri istenir... Öğretmen öğrencilerden çember olmalarını ister. Öğretmenin sağındaki ilk öğrenciden başlayarak çemberin ortasına bir adım atıp getirdiği eşyanın ne işe yaradığını sözsüz hareketleriyle 4-5 saniye gösterip donması istenir. Sırasıyla her bir öğrenci getirdiği eşyayı hareketleriyle gösterip donduktan sonra öğretmen, aralarında dolaşarak öğrencinin omzuna dokunur. Omzuna dokunulan öğrenci formunu aldığı eşyanın herhangi bir özelliğini söylemesini ister. Dokunulan öğrencinin çözülmesi ve başka bir arkadaşına dokunması istenir. Bütün öğrenciler seçtiği eşyanın özelliklerini söyleyene dek çalışmaya devam edilir.

Öğrencilerden çember olmaları istenir. Öğrenciler harflendirilerek (A, B, C, D'ye kadar her öğrenciye bir harf verilir) gruplara ayrılır. A'ların, B'lerin, C'lerin, D'lerin bir araya gelerek 4 grup oluşturmaları sağlanır.

A, B, C, D grublarına; getirdikleri eşyaların ilk kullanımlarından bu günkü kullanışlarına doğru bir öykü oluşturmaları ve bunu canlandıracakları söylenir. Hazırlanmaları için yeterli süre verilir. Canlandırmalar izlenir...

Değerlendirme

Öğrencilerden çember şeklinde oturmaları istenir. Eserlerin müzelere nerelerden gelmiş olabileceğine dair öğrencilerin görüşleri alınır. Daha sonra tüm grubun birlikte çalışacağı ve ilk çalışmada ceplerine koydukları kağıtları çıkarmaları istenir. Kağıtların üzerindeki kelimeleri anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde yan yana getirmeleri ve tanımın başlığını koymaları istenir.

Toplum ve/ onun gelişiminin /hizmetinde, /halka açık,/ insana ve/ yaşadığı çevreye /tanıklık eden/ malzemeleri /araştıran,/ toplayan/ koruyan, /bilgiyi paylaşan ve/ sonuçta inceleme, /eğitim ve zevk /alma doğrultusunda/ sergileyen/ kar amacı gütmeyen/ ve sürekliliği/ olan bir kurum (Atagök, 2005:59).

Ek 5b

İkinci Uygulama Ders Planı

Süre: 40+ 40+ 40+40+40= 200 dk

Grup: İlköğretim 6. sınıf öğrencileri

Kazanımlar:- Kültürlerarası anlayış ve empati geliştirir.

- Yaşadığı kentin tarihini ve kültürünü tanır.

- Müzedeki nesnelere, bu nesnelere ait oldukları dönemlerdeki kültür - sanat yaşam anlayışı arasında ilişki kurar.

Yöntem ve Teknikler: Eğitimde Yaratıcı Drama- Rol oynama, doğaçlama.

Araç ve Gereçler: Kağıtlar, kalemler, çeşitli boyalar ve resim kağıtları,

Çalışma Yeri: Bursa Kent Müzesi

Hazırlık-Isınma Çalışmaları

Öğretmen öğrencilere müzenin bahçesinde birer kağıt dağıtır ve “Bursa Kent Müzesi denildiğinde aklınıza neler geliyor?” sorusuna cevap olabilecek çağrışımları yazmaları istenir. Yazılanlar grup içinde okunarak paylaşılır ve daha sonra kullanılmak üzere kaldırılır.

Öğrencilerden çember olmaları istenir. Tüm grup ikiye ayrılır ve karşılıklı düz bir yol oluşturacak şekilde dururlar. Karşılıklı duran öğrencilerin duvar oldukları hiç ses çıkarmamaları ve biraz sonraki oyunda bedenleriyle arkadaşlarının yoldan çıkmasına engel olacakları söylenir. İki kişi seçilir. Biri ebe olur. İkisi de gözlerini kapatır ve ebe arkadaşının nefes almasından ya da yürürken çıkardığı seslerden onu bulmaya çalışır. Yakalayınca roller değiştirilip tekrar oynanır. Bitiminde birer arkadaşlarını oyun için seçip duvardaki yerlerine geçerler. Bütün öğrencilerin katılımı sağlandıktan sonra oyun tamamlanır. Ara değerlendirme: Neler hissettiniz? Sizce bu çalışmanın amacı neler olabilir? Şeklinde duyguları ve düşünceleri sorulur ve görüşleri alınır.

Öğrenciler A-B şeklinde ikili eş olurlar. A’ların rehber, B’lerin turist olacağı ve kol kola girmeleri söylenir. B’ler gözlerini kapatırlar. Rehber turiste müzedeki eserler hakkında gördüklerini anlatır. Belirlenen bölüm (giriş ve birinci kat) tamamlanınca B’ler ve A’lar yer değiştirir. B’ler rehber, A’lar turist, B’ler A’lara müzedeki eserler hakkında bilgi verirler (Aynur Eğitimci 2008: ‘den uyarlanmıştır). Çalışmanın sonunda toplanılır. Bu kez öncekinden farklı ikili eş olmaları istenir. Gezdikleri galeriden bir bölüm belirlenir. Belirlenen bölümde bulunan eserlerin tarihlerine, adlarına bakmadan sadece nerede, nasıl, niçin kimler tarafından, nasıl kullanılmış olabileceklerini aralarında tartışmaları söylenir. Öğretmenin işaretiyle donulur. Seçtiği iki kişi tartışmalarına kaldığı yerden devam eder. Yeterli gördüğü sürede tekrar işaretiyle donulur ve farklı iki kişi belirlenir. Bu şekilde tüm öğrenciler konuşturulduktan sonra çalışma tamamlanır (İkili doğaçlamalar).

Canlandırma

Öğrencilerden müze içerisinde dolaşmalarını ve bizim kültürümüzü gelecek kuşaklara en iyi şekilde anlatacak nesnelere belirlemeleri istenir. Nesnelerin boyutları bir A4 kağıdı büyüklüğünü geçmemeli ve en fazla 7 nesneyle sınırlı olmalı der. Öğrencilere nesne seçimini yapıp ellerindeki kağıtların her birine birer nesne yazmalarını söyler. Çalışma tamamlandıktan sonra bu kez gelecek kuşaklara kendi kişisel mesajı olacak şekilde bir nesne daha seçmeleri gerektiği ve seçimlerinde özgür oldukları söylenir (Gartenhaus, 2000: 40). Nesnelerin yazılı olduğu kağıtlar bir araya toplanır. Ara değerlendirme: Bu çalışmanın amacı ne olabilir? Çalışma esnasında neler hissettiniz? Şeklinde sorularla görüşleri alınır.

Öğrencilerden çember olmaları istenir. Nesnelerin yazılı olduğu kağıtlar ortaya bırakılır. Sırayla bir kağıt alınır. İçinde yazan nesne sözsüz anlatılır, gruptakiler ne olduğunu bulmaya çalışır. Bütün öğrenciler sırasıyla birer kez anlattıktan sonra çalışma tamamlanır. (Çalışmanın akıcılığına göre gerekirse ikinci tur da yapılabilir.)

Öğrenciler sayma yöntemiyle dört gruba ayrılır. Önceki etkinlikte kağıtlara yazdıkları nesnelere birini seçerler. Ellerindeki kağıtlardaki nesneden hareketle; 1. gruba; 200 yıl sonra yaşayan insanların eline geçtiğini düşünmeleri ve bununla ilgili bir öykü oluşturmaları istenir. 2. gruba; 200 yıl önce yaşayan insanların eline geçtiğini düşünmeleri ve bununla ilgili bir öykü oluşturmaları istenir. 3. gruba; seçtikleri nesnenin geçmiş tarihteki kullanımıyla ilgili nesnenin ağzından bir öykü oluşturmaları istenir. 4. gruba; ve günümüzdeki kullanımıyla ilgili nesnenin ağzından bir öykü oluşturmaları istenir. Canlandırmalara geçilir.

Değerlendirme

Birinci etkinlikte sorulan, “Bursa Kent Müzesi” denildiğinde aklınıza neler geliyor sorusundan hareketle çağrışımlarını bir kez daha aynı kağıda yazmaları istenir. Sonunda, önceki yazdıkları ve şimdiki yazdıkları karşılaştırılır, üzerine konuşulur. Müzedeki eserler ve kentin tarihi- kültürü üzerine sözel paylaşımlar yapılır. Tüm grup dört gruba ayrılır, müzeyle ilgili bir slogan bulmaları ve müzeyi en iyi şekilde tanıttıkları bir afiş hazırlamaları istenir. Gerekli malzemeler verilir.

Ek 5c

Üçüncü Uygulama Ders Planı

Süre : 40+ 40+ 40+40+40+40= 240 dk

Grup: İlköğretim 6. sınıf öğrencileri

Kazanımlar:-Müzedeki nesnelere, bu eserlerin ait oldukları dönemlerdeki kültür - sanat yaşam anlayışı arasında ilişki kurar.
-Müzedeki nesnelere yola çıkarak çeşitli görsel tasarımlar yapmanın kendi kültür birikimine katkısını yaşar ve tartışır.

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı Drama- Rol oynama, doğaçlama, donuk imge, fotoğraf anı.

Araç ve Gereçler: Dört renk karton, Athena, Apollon, Herakles, Kybele fotoğrafları, Kağıtlar, kalemler, çeşitli boyalar ve resim kağıtları, bant, hamur yapıştırıcı.
Çalışma Yeri: Bursa Arkeoloji Müzesi

Hazırlık-Isınma Çalışmaları

Müzenin bahçesinde toplanılır. Öğretmen öğrencilerden çember olmalarını ve “Sakın Arkamdan Gelme” oyununu oynayacakları söyler. Oyunun kurallarını göstererek anlatır: Bir kişinin ebe olması istenir. Ebe çemberin etrafında dolaşmaya başlar. Ebe bir arkadaşının sırtına dokunur, göz göze geldiklerinde “sakın arkamdan gelme” der, sırtına dokunduğu kişi ebenin gittiği yönün tersine doğru koşmaya başlar. Boş olan yeri kapmaya çalışırlar. Boş yere giremeyen ebe olur. Oyun bütün öğrenciler birer kez oynadıktan sonra birde şu şekilde oynanılır. Çemberdeki öğrenciler birden başlayarak sayılır. Bu kez öğretmen iki rakam söyler, söylenen rakamlar ters yönde koşarlar karşılaştıklarında göz göze gelirler, “sakın arkamdan gelme” deyip yerine ilk giden olmaya çalışırlar. Yeterli tekrar yapıldığında oyun tamamlanır.

Öğrencilere müzenin içerisinde serbest dolaşmaları istenir. Müze içerisinde dolaşırken her birinin, duvarlara asılmış yap-boz parçalarından bir tanesini seçip yap-boz kartonu üzerinde birleştirecekleri söylenir. Birleştirdikleri yap-boz’un rengine göre grup olacakları belirtilir.

Gruplar, müze içerisinde parçalarını birleştirdikleri eseri bulurlar. Eseri incelerler ve ellerindeki yap-boz kartonunun üzerine varsa eserin adını yazarlar. Bütün eserler gruplar tarafından incelendikten sonra, her bir grup kendi birleştirdikleri eserinin önünde, bir araya gelirler, o eserin formunu alırlar ve donarlar. Eser ve oluşturulan form üzerine diğer öğrencilerin görüşleri alınır. Tamamlanan yap-boz gösterilir ve eserin yanında uygun bir şekilde sergilenir. Diğer gruplarda sırasıyla form oluşturduktan ve değerlendirmeleri yapıldıktan sonra çalışma tamamlanır. Turuncu karton: Herkül Kahverengi karton: Athena Beyaz karton: Greko-Pers Steli Mavi karton: Poseidon

Canlandırma

Öğretmen öğrencilere müzenin içerisinde dikkatlice dolaşmalarını ve en çok beğendikleri bir nesneyle, hiç beğenmedikleri çirkin buldukları bir nesneyi seçmelerini söyler (Gartenhaus,2000). Seçtikleri nesnelere ve seçimlerinin sebeplerini detaylarıyla gruba anlatmaları istenir. Tüm öğrencilerin katılımı sağlandıktan sonra çalışma tamamlanır.

Öğrenciler çember olur ve otururlar. Öğretmen, bir eserin müzeye geliş hikayesini anlatır. “1984 yılında Antalya’nın Elmalı İlçesi’nde kaçak kazılar sonucu bulunan yüzyılın defnesi Elmalı Sikkeleri o bölgede bulunan bütün şehir devletlerinin paralarını içeriyordu. Yaklaşık 1900 adet sikkenin binden fazlası ise Likya bölgesindeki şehir devletlerinin parası idi ve içlerinde şimdiye kadar bilinmeyen hanedanların sikkeleri de vardı. Söz konusu sikkelere yüzyılın defnesi denmesinin en önemli nedeni; Yunanlılar Persleri yendikleri için bir anı parası çıkarmışlardı. Normal olarak o zaman para birimi bir drahmi, en fazla 4 drahmi iken anma nedeniyle 10 drahmilik para çıkarılmıştı (10 drahmilik para =Dekadrahmi). Bu sikkeler çok az sayıda basılmıştı ve 1984 yılına kadar dünyada sadece 13 tanesinin varlığı bilinmekte idi. Elmalı Defnesi’nde ise bunlardan 14 tane bulunmaktaydı. Elmalı Defnesi’nin bulunmasıyla insanlık tarihinin bilinmeyen önemli bir bölümü aydınlanmış ve

dünyada bilinen Dekadrahmi sayısı iki katına çıkmıştır. Aralarında metal detektör yapan bir TV tamircisinin bulunduğu üç kişi 1984 yılında Antalya'nın Elmalı ilçesinde yaklaşık 1900 antik gümüş sikkeden oluşan bir gömüt buldu. Gömütün satışı için kaçakçılar bir konsorsiyum, alıcıları da Boston'da bir ortaklık kurdular. Yüzyılın definesi denilen bu gömütte 14 yunan antik dekadrahmisi vardı. Oysa, İÖ 5.yüzyıldan günümüze bu sikkelerde sadece 7 tane kalmıştı. Elmalı gömütündeki dekadrahmilerden biri, Amerikalı bir TV yapımcısına 600 bin kalanları ise üç ortak 3.5 milyon dolara aldı. Türk hükümeti alıcıları Boston'da dava etti (Özgen Acar).

Tüm grup sayma yöntemiyle (1-2-3-4) her öğrenciye bir numara verilerek, 1'ler, 2'ler, 3'ler ve 4'ler bir grup oluştururlar. Gruplardan önceki çalışmada bireysel olarak seçtikleri nesnelere birini ortak karar vererek seçmelerini ve seçtikleri nesnenin bu müzeye nasıl geldiği konusunda bir öykü oluşturmaları ve bunu canlandıracakları söylenir. Müzenin uygun bölümünde canlandırmalar gerçekleştirilir. Grupların canlandırmaları izlenir.

Öğretmen Arkeoloji müzesinde büstü bulunan Herakles'in mitolojik efsanesini öğrencilere okur/anlatır. Bütün grup öyküye uygun tek tek birleşerek büyük bir form oluştururlar ve donarlar. Aynı şekilde tek tek çözülerek çalışma tamamlanır.

“Yunan mitolojisinde **Herakles**, Roma mitolojisinde Herkül, Zeus ve Miken kralının kızı Alkemen'nin oğludur. Herakles doğduğundan beri tanrısal bir güce sahiptir. Mitolojiye göre Hera'nın gönderdiği iki zehirli yılanı öldürdüğünde henüz birkaç günlük bebektir. 18 yaşına geldiğinde Kithairon ormanlarında yaşayan ünlü canavarı öldürmüştür. Ödül olarak Thebai kralının kızı Megera ile evlenmesine izin verilmiştir. Bu kızdaki üç oğlu olmuştur. Hera işe karışarak herakles'i çıldırtmış, Herakles de karısını ve çocuklarını öldürmüştür. Suçlarından arınması için Miken kralı'nın hizmetine girip onun her istediğini yapması gerekmektedir. Kral Herakles'e 12 görev vermiştir. 1. Lerna gölündeki Hydra'yı öldürmek, 2. Artemis'in kutsal hayvanlarından Kyreneia geyiğini yakalamak, 3. yaban domuzunu ağla tutmak, 4. Augias'ın ahırlarını bir günde temizlemek, 5. Stymphalos'da yaşayan insanların rahatını kaçıran kuşları kovmak, 6. Girit'e gidip azgın Girit boğasını getirmek, 7. Troya kralı Diomedes'in insan eti yiyen kısıraklarını yakalamak.... Herakles'in çilesi bunlarla bitmedi... Fizik ve moral gücün simgesi olan Herakles Yunanistan'da hem tanrı hem de kahraman olarak saygı ve tapınım görmüştür. Heraklesoğulları denilen çocukları Yunan yarımadasındaki halkların atası sayılmıştır”.

Değerlendirme

Müzedeki nesnelere, bu eserlerin ait oldukları dönemlerde ki sanat anlayışı arasında ilişki kurar. Müzedeki nesnelere yola çıkarak çeşitli görsel tasarımlar yapmanın kendi kültür birikimine katkısını yaşar ve tartışır.

Müzenin bahçesinde, öğrencilere kil/seramik hamuru parçaları dağıtılır, müzede en çok etkilendikleri nesneyi kendi özgün yorumlarını da katarak şekillendirmeleri istenir.

Ek 5d

Dördüncü Uygulama Ders Planı

Süre : 40+40+40+40=160 dk

Grup: İlköğretim 6. sınıf öğrencileri

Kazanım: -Müzelerin eğitsel işlevini ve önemini anlar.

-Müze ile ilgili belgelerini, çalışmalarını(resim, rölyef, heykel, afiş) ve aile büyüklerine ait eşyaları okulda müze ortamı oluşturarak sergiler.

Yöntem ve Teknikler: Yaratıcı Drama, Rol Oynama, Doğaçlama, Liderin role girmesi.

Araç ve Gereçler: 50x70 büyüklüğünde dört adet kağıt, renkli kalemler, boyalar, kartonlar, yapıştırıcılar, önceki çalışmalarda ortaya çıkan belgeler, çalışmalar.

Çalışma Yeri: Okul

Hazırlık – Isınma Çalışmaları

Öğretmen öğrencilerden çember olmalarını ister. Tüm grubu iki gruba ayırır ve art arda sıralanmış iki grup olmalarını ister. Her iki grubun en arkasında bulunan kişiye bir nesne göstereceğini, bunu önündeki arkadaşının omzuna dokunarak ona işaretlerle, sözsüz anlatacağı söylenir. Bu şekilde sıranın sonuna kadar devam eder. İlk bitiren ve nesneyi doğru anlatan olmaya çalışılır. Öğrencilere bulmaları için iki nesne daha verilir çalışma tamamlanır (Nalan Olgun, 2007'den uyarlanmıştır).

Canlandırma

Öğretmen içinde bulunduğu öğretmen rolünden çıkar, ses tonunu, duruşunu, tavrını değiştirerek “kültür bakanının danışmanıyım, elinizde bulunan sanat eserleri(resim, afiş, rölyef, heykel) ve nesnelere(aile büyüklerine ait anısı olan bir eşya) bir müze kuracaksınız, müzenize bir isim vereceksiniz” der. “Kurduğunuz müzeyi beğenirsem, kültür bakanı müzenizi onaylayacağına söz verdi” der.

Öğrenciler çalışmalara başlarlar. (25 adet aile büyüklerine ait eşya, 20 adet rölyef ve heykel, 4 adet stel yap-bozu, 6 adet afiş, diğer çalışmalarda yazdıkları öyküler, notlar vb). Müze oluşturma çalışmaları tamamlanır.

Öğretmen kültür bakanı danışmanı rolünden çıkmadan, müzenizi anlatan tanıtıcı üç ayrı duvar gazetesi oluşturmanızı istiyorum der. Öğrenciler üç gruba ayrılır, duvar gazetelerini oluştururlar. Çalışmalar tamamlanır.

Kültür bakanı danışmanı müzeyi ve duvar gazetelerini beğendiğini şimdi ise yine aynı üç grubun(üç ayrı reklam) televizyon için müzeyi tanıtan reklam filmi hazırlamalarını ve bunu canlandıracaklarını söyler. Yeterli süre verilir.

Canlandırmalar izlenir.

Kültür bakanı danışmanı “Müzenizi ve müze ile ilgili tüm çalışmalarınızı beğendim. En kısa sürede onayınızın çıkması için çalışacağım” der. Öğretmen rolden çıkar değerlendirilmeye geçilir.

Değerlendirme

Öğretmen duvara dört adet büyük boy(50x70) kağıt yapıştırır. 1. Kağıdın üzerine okuldaki ilk çalışma, 2. Kağıdın üzerine Bursa Kent Müzesi, 3. Kağıdın üzerine Bursa Arkeoloji Müzesi, 4. Kağıdın üzerine okuldaki son çalışma diye yazar. Öğrencileri sayma yöntemiyle dört gruba ayırır. Her bir grubun bir kağıdın önünde toplanmalarını ve o yerdeki çalışmayla ilgili akıllarında neler kaldıysa yazmalarını ve işaretimle sağa doğru kayarak diğer kağıda geçmelerini ister. Tüm gruplar her bir kağıt üzerinde iki kez yazmaları sağlandıktan sonra çalışmalar tamamlanır. Yapılanlar duygu ve düşünceler birde sözel olarak paylaşılır.

Araştırma Uygulama Planı

	6. SINIF KAZANIMLAR	07.01.2010	08.01.2010	12.01.2010	13.01.2010
1	1.Müzenin tanımını yapar. 2.Eserlerin müzeye nereden geldiğini bilir (Okul çok amaçlı salon).	X			
2	1.Kültürlerarası anlayış ve empati geliştirir. 2.Yaşadığı kentin tarihini ve kültürünü tanır. 3.Müzedeki eserlerle, bu eserlerin ait oldukları dönemlerdeki kültür-sanat, yaşam anlayışı arasında ilişki kurar (Bursa Kent Müzesi).		X		
3	1.Müzedeki eserlerle, bu eserlerin ait oldukları dönemlerdeki kültür-sanat, yaşam anlayışı arasında ilişki kurar. 2.Müzedeki nesnelere yola çıkarak çeşitli görsel tasarımlar yapmanın kendi kültür birikimine katkısını yaşar ve tartışır (Bursa Arkeoloji Müzesi).			X	
4	1.Müzenin önemini anlar. 2.Müze ile ilgili dökümanlarını, çalışmalarını ve ailesine ait eski eşyaları okulda sergiler (Okul çok amaçlı salon).				X

UYGULAMA

7 Ocak 2010 – Okulda; 13:00 ile 16:00 arası

8 Ocak 2010 – Bursa Kent Müzesi; 12:00 ile 17:00 arası

12 Ocak 2010 – Bursa Arkeoloji Müzesi; 13:00 ile 17:00 arası

13 Ocak 2010 – Okulda; 13:00 ile 17:00 arası

Öğrenci Bireysel Görüşmeleri

20 Ocak 2010 saat 13:00 ile 17:00 arası

21 Ocak 2010 saat 13:00 ile 17:00 arası

Ek 7

1. Birinci Uygulama Fotoğrafları

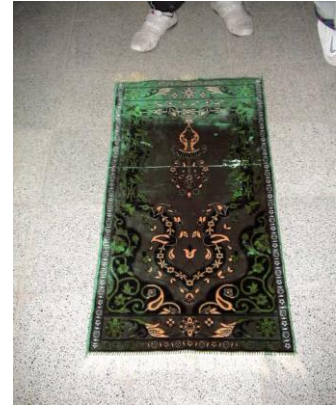
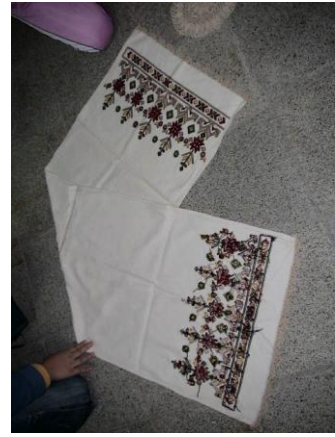
1.1. Birinci Uygulama Hazırlık-Isınma Etkinliği

1.2. Birinci Uygulama Canlandırma Etkinliği

1.3. Birinci Uygulama Değerlendirme Etkinliği

1.4. Birinci Uygulamada Kullanılan Nesnelere Örnekler

Ek 8

2. İkinci Uygulama Fotoğrafları

2.1. İkinci Uygulama Hazırlık-Isınma Etkinliği

2.2. İkinci Uygulama Canlandırma Öncesi Hazırlık Etkinliği

2.3. İkinci Uygulama Canlandırma Öncesi Hazırlık Etkinliği

2.4. İkinci Uygulama Canlandırma Öncesi Hazırlık Etkinliği

2.5. İkinci Uygulama Canlandırma Etkinliği

2.6. İkinci Uygulama Değerlendirme Etkinliği

Ek 9

3. Üçüncü Uygulama Fotoğrafları

3.1. Üçüncü Uygulama Hazırlık-Isınma

3.2. Canlandırma öncesi Hazırlık

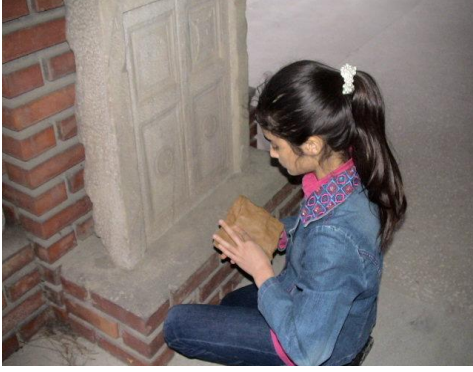

3.3. Canlandırma Öncesi Hazırlık Etkinliği

3.4. Üçüncü Uygulama Canlandırma Etkinliği

3.5. Üçüncü Uygulama Değerlendirme Etkinlikleri

Uygulamalı Değerlendirme

Sözel Değerlendirme

Uygulamalı Değerlendirme

Uygulamalı Değerlendirme

Uygulamalı Değerlendirme

Ek 10
4. Dördüncü uygulama Fotoğrafları

4.1. Hazırlık Çalışmaları

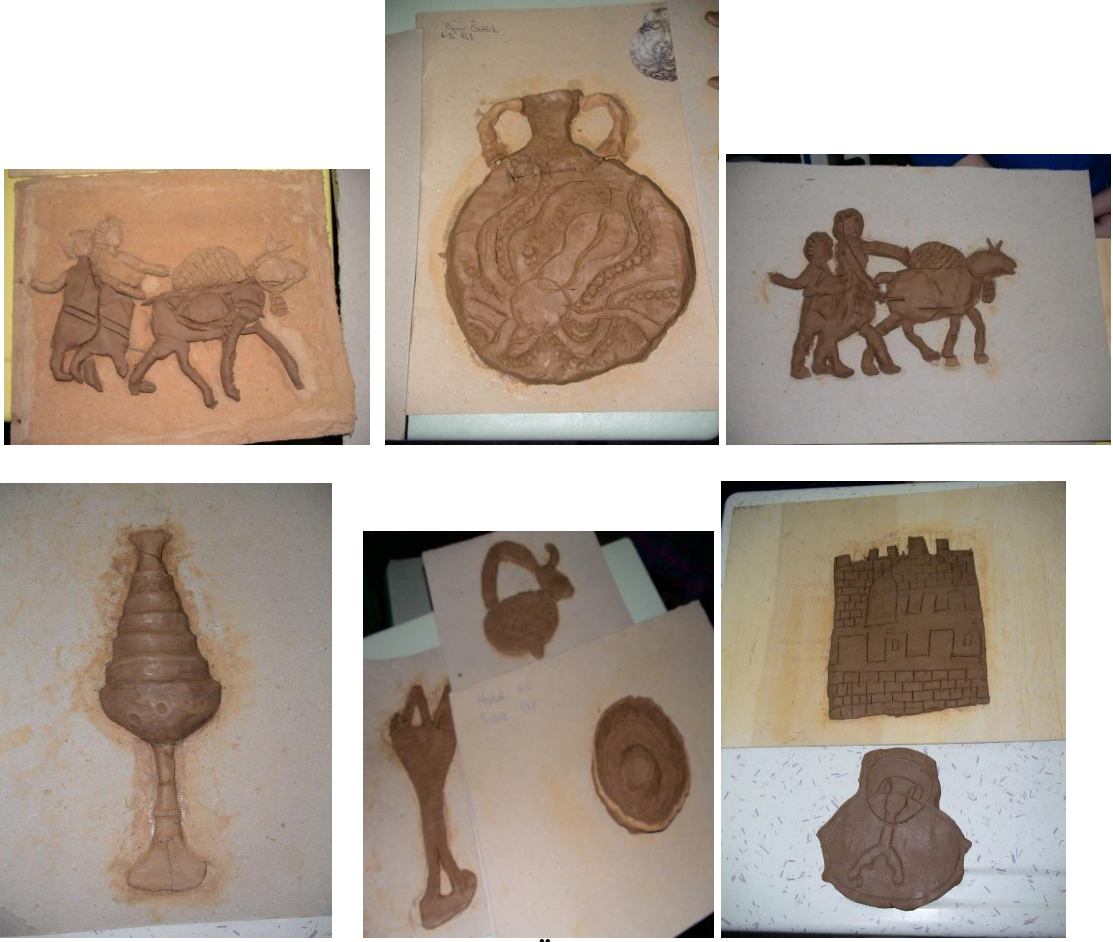
4.2. "Okul Müzesi" Hazırlık Çalışmaları

4.3. Dördüncü Uygulama "Okul Müzesi" Kurma Çalışmaları

4.4. Dördüncü Uygulama "Okul Müzesi" Kurulması

4.5. Dördüncü Uygulamada Sergilenen Öğrenci Çalışmaları

4.6. Dördüncü Uygulama Sonunda Okul Öğrencilerinin "Okul Müzesini" Gezmeleri

Ek 11

GÖRÜŞME KLAVUZU

Ön görüşmemizde de söylediğim gibi, Anadolu Üniversitesi eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı olarak Resim-İş Öğretmenliği Bölümü'nde Yüksek Lisans tez çalışmamı yapmaktayım. Sizlerle yapacağım bu çalışma Yüksek Lisans Tezimin verilerini oluşturacağı için çok önem taşımaktadır.

Önceki görüşmelerimizde de kararlaştırdığımız gibi, okulda ve müzede bir dizi uygulamalar gerçekleştirdik. Bu uygulamalara ve müzeye ilişkin görüşlerinizi almak amacıyla bir görüşme yapacağız. Bu nedenle öncelikle size yapacağımız görüşme hakkında açıklayıcı birtakım bilgiler vermek istiyorum.

Görüşme soruları size benim tarafımdan birinci sorudan başlanarak sırasıyla sorulacaktır. Eğer soruda anlayamadığınız bir yer varsa ve ya sorunun tekrar sorulmasını istiyorsanız lütfen açıklama yapılmasını isteyiniz. Sorulara vereceğiniz cevapların açık ve anlaşılır olması araştırma için oldukça önem taşımaktadır.

Görüşme sırasında konuşmanızın bölünmemesi ve konuşma hızında kayıt tutamayacağımdan, ses kaydı yapmak istiyorum. Eğer sizce de bir sakıncası yoksa bu sözleşmeyi okuyarak imzalamanızı rica ediyorum (sözleşme verilerek imzalanması beklenilir). Görüşmede isminizin kullanılmasını istemiyorsanız bir kod isim kullanabilirsiniz (Öğrenciler kendi isimlerini kullanmakta bir sakınca görmediler).

Tüm bu açıklamalardan sonra öğrenciyle ilgili bilgiler öğrenciye sorularak doldurulur.

Ek 12

GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI

Görüşme No:

Kodlamalar, ilgili seçenekler (a,b,c...) yuvarlak içine alınarak yapılır.

1- Sana göre müze nedir, açıklar mısın?

- a- Eski eserlerin bulunduğu yerdir
 - b- Eski kültürler, tarih ve yaşam hakkında bilgi edindiğimiz yerdir
 - c- Maddi ve manevi kültür öğelerini barındıran yerdir
 - d- Eserlerin sergilendiği yerdir
 - e- Araştıran, toplayan, koruyan yerdir
 - f- Kültürleri ve uygarlıkları tanıtan yerdir
 - g- Diğer
- (Birden fazla işaretleme yapılabilir)

2- Daha önce hiç müze ziyaretinde bulundun mu, açıklar mısın?

Daha önce hiç müze ziyaretinde bulundun mu?

- a- Evet
- b- Hayır

Hangi Müzeler?

- a- Kent Müzesi
- b- Arkeoloji Müzesi
- c- Atatürk Müzesi
- d- Rahmi Koç Müzesi
- e- Topkapı Müzesi
- f- Ayasofya Müzesi

Kimlerle gittin?

- a- Ailemle gittim
- b- Sınıf öğretmenim ve sınıf arkadaşlarımla gittim

Nasıl Gezdiniz?

- a- Düz gezi şeklinde
 - b- Rehberli düz gezi
 - c- Etkinlikler yaparak
- (Birden fazla işaretleme yapılabilir)

3- Birlikte çalıştığımız iki müze dışında daha önce müzede yaratıcı drama etkinliklerinin uygulandığı bir çalışmaya katıldın mı?

- a- Evet katıldım
- b- Hayır katılmadım

4- Sence müzede uyguladığımız etkinlikler mi daha verimliydi? Okulda uyguladığımız etkinlikler mi, açıklar mısın?

- a- Müzede uygulanan etkinlikler
- b- Okulda uygulanan etkinlikler
- c- Her ikisi de

A) Müzede uyguladığımız etkinlikler daha verimli dedin bunu açıklar mısın?

- a- Müze ortam olarak çok güzeldi
- b- Müzede gerçek nesnelere vardı ve görselliğim gelişti
- c- Eski zamanlardaki yaşayış biçimlerini, kültürlerini düşünmeme sebep oldu
- d- Müzede gerçek nesnelere yola çıkarak görsel tasarımlar yaptım
- e- Müzede çok nesne olması hayal gücümü ve yaratıcılığımı geliştirdi
- f- Müzede nesnelere, geçmişle ilgili bilgiler edindim
- g- Müzede oyunlar oynadık
- h- Müzede nesnelere kullanarak, canlandırmalar yaptık
- ı- Eğlenceliydi ve çok zevk aldık
- j- Diğer

B) Okulda uyguladığımız etkinlikleri verimli bulmadım, nedenini açıklar mısın?

- a- Okulda müzede nesnelere hiçbiri yoktu
 - b- Okul gürültülüydü
 - c- Okulda sınıf ortamında çalıştık
- (Birden fazla işaretleme yapılabilir)

5- Sence müzede düz gezi şeklinde yapılan müze gezisi ile mi, yoksa yaratıcı drama yöntemi ile mi” daha verimli gezi yapıldığını söyler misin, neden?

- a- Müzede düz gezi şeklinde
- b- Müzede Yaratıcı Drama yöntemiyle

A) Müzede yaratıcı drama yöntemiyle daha verimli gezi yapıldı dedin bunu açıklar mısın, neden?

- a- Müzede eğlenceli, heyecan verici, merak uyandırıcı oyunlar oynadık
 - b- Oyunlarla daha iyi öğrendim
 - c- Grupla çalışma alışkanlığı edindim
 - d- Arkadaşlarımla iletişimim arttı
 - e- Müzede nesnelere daha çok farkına vardım
 - f- Müzede bütün nesnelere inceleme fırsatım oldu
 - g- Yeni bilgiler edindik
 - h- Canlandırmalar yaptık
 - j- Öykü oluşturduk yaratıcılığım gelişti
 - k- Diğer
- (Birden fazla işaretleme yapılabilir)

6- Gördüğün müzelerde dikkatini en çok çeken nesnelere nelerdi, diğer nesnelere hakkında neler söylersin?

- a- Bursa Kent Müzesi
 - a1-Balmumu heykeller
 - a2-Arabalar (otomobil-Fayton)

- a3-Bursa Maketi
- a4-Giysiler
- a5-Müzik aletleri
- a6-Fotoğraf makinesi
- a7-Saatler
- a8-İpek kozaları
- a9-Yemek kapları
- a10-Tren
- a11-Kavanoz içinde yılanlar
- a12-Hamam bölümü ve eşyaları
- a13-Makyaj malzemeleri
- a14-Soba
- a15-Vazo

b- Bursa Arkeoloji Müzesi

- b1-Heykeller
- b2-Lahitler
- b3-Rölyefler(Steller)
- b4-Küpler
- b5-Aslan Heykeli

c- Atatürk Müzesi

- c1-Atatürk'ün yatağı
- c2-Atatürk'ün yemek odası
- c3-Atatürk'ün kıyafetleri
- c4- İçi doldurulmuş köpek
- c5-Resimler
- c6-Çok önceden gittiğim için hatırlamıyorum

d- Rahmi Koç Müzesi

- d1-Çamaşır makinesi
- d2-Çeşitli aletler
- d3-At arabası
- d4-Otomobiller

(Birden fazla işaretleme yapılabilir)

7- Çevrendeki kişilere gördüğün hangi müzeleri, hangi özellikleri nedeniyle önerirsin?

a) Bursa Kent Müzesini öneririm

- a1-Bursa'nın tarihini yansıttığı için
- a2-Kentin yaşam kültürünü anlatan nesnelere barındırdığı için
- a3-Birçok galerisi olduğu için
- a4-Binası ve sunumu çok güzel olduğu için
- a5-İçerisinde çok güzel nesnelere barındırdığı için

b) Bursa Arkeoloji Müzesini öneririm

b1-Sanat özelliği olduğu için

b2-Çok eski kültürleri anlattığı için

b3-Kazılar sonucunda çıkarılmış eserler olduğu için

b4-Mermerler üzerine yontularak yapılan kabartmalar ve heykeller olduğu için.

(Birden fazla işaretleme yapılabilir)

Ek 13

ÖĞRENCİ VELİSİ İZİN BELGESİ

Sayın veli,

Görsel Sanatlar Dersi müze bilinci öğrenme alanına yönelik yüksek lisans tezimi için yaptığım araştırmada bir dizi etkinlikler çerçevesinde çocuğunuzun da aralarında bulunduğu ve çalışma ortamında diğer arkadaşları ile çekilmiş uygulama fotoğraflarının tez çalışmamda yer almasını istiyorum.

..... sınıfında no'lu
kızım/oğlumun fotoğrafının yüksek lisans tezinde yer almasında bir sakınca görmüyorum.

Onay ve anlayışınız için teşekkür ederim.
(Fotoğraflar ektedir)

Ayla Kök
Görsel Sanatlar Öğretmeni

Veli

Adı- Soyadı

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (1993). *Oyun ve Yaratıcı Drama İlişkisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- _____ (1994). *Eğitimde Bir Yöntem ve Disiplin: Yaratıcı Drama*. Adana: Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 1. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Cilt:2, 522,532.
- _____ (2000). *Eğitim Bilimlerinde (Güzel Sanatlar Eğitiminde) Bir Uzmanlık Alanı Olarak Kültür Pedagojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları Ve Öğretim Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- _____ (2000). “Müze Pedagojisinin Türkiye’deki Yansımaları” Tarih Vakfı Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar 3. Uluslararası Tarih Kongresi İstanbul.
- _____ (2002). *Eğitsel ve Sanatsal Etken Olarak Müzeler, Müze Pedagojisi ve Toplum İlişkisi*. 5. Uluslararası Sempozyum ve Sanat Etkinlikleri. Ankara: ODTÜ ve SANART Estetik ve Görsel Kültür Derneği. 1-3 Mayıs.
- _____ (2006). *Yaratıcı Drama Kavramı, Bileşenleri, Aşamaları*. Yaratıcı Drama Dergisi, (cilt:1, sayı:1), Ankara: Çağdaş Drama Derneği Yayınları.
- _____ (2006). *Eğitimde Bir Yöntem Ve Disiplin: Yaratıcı Drama*. Yaratıcı Drama 1985- 1998 Yazılar (2. baskı). Ankara: Natürel Yayınları.
- Adıgüzel, Ö. Üstündağ, T. Öztürk, A. (2007). “Drama ve Görsel Sanatlar İlişkisi”,

İlköğretimde Drama. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Atagök, T. (2005). "*Müze Eğitimi Ve Sanatlar*" Sanat Eğitiminde Sanat Biliminin Rolü. Yay Hz. İnci San, A. Çakır İlhan. Ankara: Natürel Yayınevi.

Akkutay, Ü. (1999). *21. Yüzyılda Sosyal Yapının Eğitime Etkileri Nasıl Olacaktır?* 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu. Ankara: Tekışık Eğitim Araştırma-Geliştirme Merkezi.

Artut, K. (2004). "*Sanat Eğitimi*". (3. baskı), Ankara.

Ayaydın, V. Tuna, Y. (2009). L. Mercin (Ed.) "*Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi*". Ankara: Pegem A Yayınevi.

Aykaç, N. (2009). "*Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Aktif Öğretim Yöntemleri*". Ankara: Natürel Yayınları.

Batu, S. (2000). "*Özel Gereksinimli Öğrencilerin Kaynaştırıldığı Bir Kız Meslek Lisesindeki Öğretmenlerin Görüşleri.*" Engelliler Araştırma Enstitüsü Yayınları, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Buyurgan, S. (2002). Programlı Bir Müze Ziyareti Sonrasında Uygulama Örneği. *Sanat Eğitimi Sempozyumu*, 08-10 Mayıs 2002. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.

Buyurgan, S. , Mercin, L. (2005). Özsoy, V. (Ed.) "*Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*". Özsoy, V. (Ed.) Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.

Clutterbuck, R. (2008). "*Müzeleri Anlamak*". *Eğitim ve Müze Semineri*". Ankara: Kök Yayıncılık.

Chapman H. L. (1982). "*Instant Art, Instant Culture: The Unspoken Policy for*

American Schools” , America.

Earl, A. (1997). San İ. (Ed.). "Müze Pedogojisi İngiltere’de Nasıl Gelişti? Tarih Konuşan Drama". Drama Maske Müze. Ankara: Çağdaş Drama Derneği.

Eğitmen, A. (1995).*Arkeoloji Müzelerinin Eğitim Ortamı Olarak Etkinliğinin Artmasında Yaratıcı Dramanın Yeri Ve Önemi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Eğitmen, A. (2008). İnci San (Ed.), "Eğitim ve Müze Semineri". Ankara: Kök Yayıncılık.

Erbay, M. (2008). Güven, İ. , Adıgüzel Ö. , Özdemir P. (Ed.) "Çağdaş Drama Derneği 13.Uluslar arası Eğitimde Yaratıcı Drama/Tiyatro Kongresi-Bildiri Kitabı". Ankara: SMS Yayınevi.

Etike, S. (1995). *Sanat Eğitimi Yazıları*. Ankara: İlke Kitap ve Yayınevi.

Fidan, N. (1986). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.

Gartenhaus, A.R. (2000). *Yaratıcı Düşünce Ve Müzeler*. Çev: Mergenci R. , Onuryay B. , Haz. Bekir O. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi.

Gerçek, F. *Türk Müzeciliği*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Gönen, M., Uyar, D. (Şubat 1999). *Çocuk Eğitiminde Drama, Yöntem Ve Uygulamalar*, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Hick, E. C. "Museum And Schools As Partners". Eric Digest. New York. Eric Document Reproduction Service No: 278380
<http://www.ericdigests.org/pre-925/museums.htm>, Erişim: 08.12.2009

Hooper-Greenhill, E. (1999). *Müze ve Galeri Eğitimi*. Çev: Öрге Evren M. , Kapçı E. G., Haz. Onuryay B. , Ankara: Ankara Üniversitesi Çok Kültürlü Araştırma Merkezi Yayınları.

İlhan, Ç. A. (1997) “İlköğretimde Sanat Eğitimi Ve Eğitsel Yaratıcı Drama” Yaratıcı Drama 1985-1998 Yazılar (2006). Ankara: Natürel Yayınevi.

_____ (2005). “Tiyatro/Drama Eğitimbiliminde Plastik Sanatların Rolü”. *Sanat Eğitiminde Sanat Biliminin Rolü*. Ankara: Natürel Yayınevi.

İpşiroğlu, N. (1995). *Duyu ve Algıların Eğitimi*. Çağdaş Eğitimde Sanat. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları-9 İstanbul: Demet Yayıncılık.

Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. (7. bs.) Ankara: 3A Eğitim Danışmanlık Ltd.

Kırıoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim, Görmek, Anlamak, Yaratmak*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Kurtuluş, Y. (2006). “Sanat Bilimi Ve Sanat Eğitimi Uygulamaları” *Sanat Eğitiminde Sanat Biliminin Rolü*. Yayına Hazırlayan, San İ. , Çakır İ. A. , Ankara: Natürel Yayınevi.

Maccario, N. K. (2002). *Müzelerin Eğitim Ortamı Olarak Kullanımı*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt:15, sayı:1.

M.E.B, (2006). *Sanat Etkinlikleri Dersi Programı*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi.

M.E.B, (2008). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi.

Mercin, L. (2002). *Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Müzelerin Sanat Eğitimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Yönetici Ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Mercin, L. (2006). *Resim Dersini Müze Kaynaklı Oluşturmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Hazırlanmış Etkinliklere Göre Uygulamanın Erişkiye, Kalıcılığa Ve Tutuma Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi

Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Mercin, L. ve diğerleri. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi*.

Ankara: Pegem A. Yayınevi.

Metan, A.E. (2007). "*İlköğretim Okullarının Birinci Kademesinde Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Müzeleri Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Kullanmalarına Yönelik Görüşleri*". Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Öğretmenliği Anabilim Dalı.

Oruç, S. Altın, B.N (2008). "*Müze Eğitimi Ve Yaratıcı Drama*" Adana: Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Yıl:2008. Cilt:3. Sayı:35

Ömeroğlu, E. (1991). "*Yaratıcı Drama Eğitiminin İngiltere'de Okulöncesi Eğitiminde Kullanılmasıyla ilgili Bir İnceleme*". Yaratıcı Drama. 1985-1998 Yazılar. Adıgüzel, Ö. (Ed.) Ankara: Natürel Yayıncılık, 2006.

Önder, A. (1999). *Yaşayarak Öğrenme İçin Eğitici Drama*, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Özsoy, V. (1998). *Yetmiş beşinci Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.

_____ (2002). *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı 153-154. Ankara: M.E.B Yayınevi.

_____ (2003). *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı 158. Ankara: M.E.B Yayınevi.

Öztürk, A. , Adıgüzel, Ö. , Üstündağ, T. (2007). "*Drama ve Görsel Sanatlar İlişkisi*", *İlköğretimde Drama*. Öztürk, A. (Ed.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları. Yayın No. 1765.

Öztürk, F. , Adıgüzel, Ö.(1999). *Türk Eğitim Düşüncesinde Okul Müzesinden Müze Pedagojisine Değişim*, Eğitim Bilim, 14. (114) ,73-81.

Paykoç, F. Baykal, S. (2000). "*Müze Pedagojisi: Kültür İletişim Aktif Öğrenme Ortamları Olarak Müzelerin Etkinliğine İlişkin Bir Çalışma*" İstanbul: Tarih Vakfı-Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar 3. Uluslararası Tarih Kongresi.

- Peşkersoy, E. Yıldırım, O. (2008). Pekmezci, H. (Ed.) *Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı*. İstanbul: MEB. Devlet Kitapları (1. bs.),
- Read, H. (1960). *Sanatın Anlamı*. Çev: İnal, G. Asgari, N. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Read, H. (1981). *Sanat ve Toplum*. Ankara: Ümran Yayınevi.
- San, İ. (1989). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. Yaratıcı Drama. 1985-1998 Yazılar. Adıgüzel, Ö. (Ed.). Ankara: (2006) Natürel Yayınevi.
- _____ (1983). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Tan Kitap Yayınevi.
- _____ (1990). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi.
- _____ (1993). "Evrim İçinde Sanat Eğitimi Politikaları". Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, cilt:25, sayı:12.
- _____ (1995). *Yaratıcılık ve Eğitim*. Türk Eğitim Derneği Semineri-Bildiri. Yaratıcı Drama. 1985-1998 Yazılar Adıgüzel, Ö. (Ed.). Ankara: (2006) Natürel Yayınevi.
- _____ (1996). *Yaratıcılığı Geliştiren Bir Yöntem Ve Yaratıcı Drama*. Ankara: Yeni Türk Dergisi.
- _____ (1998). *Müze Eğitimi Bilimi Nasıl Gelişti*. Milliyet sanat Dergisi, sayı: 444
- Shabbar, N. (2001). *Çocuklar İçin Müze Eğitimi. Kent, Toplum, Müze Deneyimler-Katkılar*. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları. Topçu, A. (2008)
- Topallı, K. Ö. N. (2001). *Çocuk Resimlerinde Yaratıcılık ve Resim İş Eğitimi İle İlk*

ve Orta Dereceli Okullarda Güzel Sanatlar Eğitimi Kapsamında Müze Eğitiminin Rolü ve Önemi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim İş Eğitimi Bilim Dalı.

Tosun, O. S. (2009). *Müze İncelemelerinin İlköğretim Okullarındaki Görsel Sanatlar Eğitimine Katkısı (Bolu İli Örneği)*. İzmir: Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği.

Utku, Ç. (2008). *İlköğretim 5. Sınıf Düzeyi Sanat Eğitiminde, Müze Eğitiminin Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi*. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği.

Üstündağ, Tülay. (1988). *Dramatizasyon Yönteminin Etkililiği*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

_____ (1994). *Günümüz Eğitiminde Dramanın Yeri*. Yaşadıkça Eğitim Dergisi, sayı: 37. Ankara

_____ (1996). *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, sayı:49, Kasım-Aralık, Ankara

_____ (1997). *Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi.

_____ (2003). *Yaratıcı Drama Öğretmenin Günlüğü*. Ankara: Pegem A Yayınevi.

Yıldırım, A. Şimşek, H. (2008) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, (7. bs.).

Yılmaz, M. G. Ayaydın, A. Vural, D. Ü. Tuna, S. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*. Alakuş, A.O. Mercin, L. (Ed.). Ankara: Pegem A. Yayınevi.

Zeller, T. (May 1985). Virginia: *National Art Education Association, Art Education*. <http://www.naea-reston.org/> , Erişim: 21.01.2010